

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Od odpowiedzialnych kierowników działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości poczynnych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 586

Poznań, środa dnia 18 grudnia 1929

Rok XXIV

Oświata

Pisaliśmy niedawno na tem miejscu o znamienym okólniku, przesłanym przez tutejsze kuratorjum szkolne w myśl życzenia ministerstwa wyznań i oświecenia publicznego do inspektorów szkolnych. Okólnik wzywał inspektorów, by wpłynęli na nauczycieli w sensie oddziaływania na rodziców dzieci szkolnych w sprawie konstytucji, i to na rzecz projektu konstytucyjnego Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. Na nauczycieli nałożono obowiązek, by przysłali sprawozdanie o swoich zabiegach.

Powiedzieliśmy wówczas, że są to praktyki, obce całej umysłowości praworządnej społeczeństwa ziem zachodnich, a stanowiące zarazem wymowną ilustrację deklamacyj obozu rządowego na temat „bezpartyjności“ przy rzeczywistym wtłaczaniu wszystkiego, na co się ma wpływ, w ramy skrajnego partyjnicstwa.

A więc z nauczyciela robi się agitatora politycznego w sferach rodzicielskich na rzecz wybitnie partyjnego projektu konstytucyjnego „Bezpartyjnego“ Bloku. Czyn ten nabiera jeszcze szczególnie jaskrawego charakteru, jeżeli się zważy, że wspomniany projekt nie był nigdy projektem rządu jako takiego, lecz tylko wnioskiem partji rządowej, i że ten projekt z tak wszechstronnym spotkał się protestem i tak się okazał beznadziejnym, że go się wczoraj na naradzie u Prezydenta Rzeczypospolitej pełniący obowiązki prezesa Rady Ministrów p. Świtalski oficjalnie wyplenił.

To są gołe fakty, które mówią więcej, niż artykuły z najostrzejszą krytyką systemu obecnego.

Teraz znowu mamy przed sobą nowe dokumenty ministerstwa oświaty i tutejszego kuratorjum szkolnego. Chodzi o naklonienie nauczycieli, by pracowali na gruncie działów oświatowych Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej oraz Związku Strzeleckiego. Pierwszy z nich jest organizacją roboty „sanacyjnej“ wśród młodzieży ludowej, drugi — jak wiadomo — organizacją wprost „sanacyjno“ - bojową. Okólniki zaczynają się oczywiście od uwag ogólnych, ale rychło przechodzą do wskazania po imieniu wyraźnie i wyłączenie związków „sanacyjnych“.

Pismo ministerstwa oświaty do kuratorów szkolnych brzmi, jak następuje:

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Nr.
Otoczenie opieką poczyną oświatowych organizacji młodzieży wiejskiej.

Istniejące na terenie Rzeczypospolitej organizacje młodzieży, równorzędne z przysposobieniem rolniczym, społecznym, wojskowym, podejmują akcje kulturalno-oświatowe. Istniejące dotychczas przy Centralnym Związku Młodzieży Wiejskiej i Związku Strzeleckim działy kulturalno-oświatowe rozszerzają pomyślnie swoją działalność. Przy Związku Młodzieży Ludowej utworzono ostatnio dział oświatowy.

Organizacje życia towarzyskiego i krzewienia kultury duchowej na terenie wiejskiej, domów oświatowych, rozwój czytelnictwa kół samokształceniowych, systematycznego dokształcania, krzewienia kultury artystycznej (chóry, teatr ludowy), zdobnictwo, organizowanie wycieczek, oto najcenniejsze formy tej pracy.

Dwunasty dzień przesilenia rządowego

Po konferencji na Zamku — Czy p. Bartel przyjedzie? — Domniemani kandydaci na stanowisko premiera

Warszawa, 18. 12. (AW). Agencja Wschodnia, donosząc o konferencji na Zamku, zaznacza, że pierwszy w dyskusji zabrał głos poseł Sławek z B. B., który podkreślił, iż w jesieni traktował pesymistycznie możliwość uchwalenia w tym Sejmie zmiany konstytucji. Obecnie z niektórych odbytych rozmów odniósł jednak wrażenie, że nastrój ten uległ zmianie na lepsze. Poseł Sławek miał tu niewątpliwie na myśli poufne rozmowy odbyte w imieniu klubu B. B. przez p. Sławka, Jana Piłsudskiego i Lechnickiego z niektórymi klubami na gruncie neutralnym. Pośredniczył w tych rozmowach p. Dębski z „Piasta“.

Poseł Niedziałkowski podkreślił, że atmosfera pogrzebów nie sprzyja rzeczowej dyskusji nad rewizją konstytucji. Po zmianie jednak atmosfery możnaby dokonać spokojnej pracy nad rewizją.

Najznamienniejsze było oświadczenie p. o. premiera Świtalskiego, który oświadczył, że rząd nie uważa projektu w sprawie rewizji konstytucji za swój własny i że w sprawie tej nie sprecyzował swego stanowiska.

Poseł Rybarski, (Klub Narodowy)

zaznaczył, że stronnictwo jego od dawna wyczuwało potrzebę zmiany konstytucji. P. Dąbski (Str. Chłopskie) przyznał, że przeciwny był postępowaniu rewizyjnemu, obawiając się, że w tym Sejmie konstytucja może ulec pogorszeniu. Pozostali posłowie przyłączyli się do zdania, że rzeczowa dyskusja nad zmianą Konstytucji jest możliwa w tym Sejmie, jedynie p. Smolkowski (B. B. S.) wyraził co do tego powątpiewanie.

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.). W sytuacji politycznej ranek dzisiejszy nie przyniósł żadnego wyjaśnienia. P. Bartel dzisiaj rano nie przyjechał ze Lwowa a jedna z agencji doniosła nawet, że nie ma on zamiaru opuszczać Lwowa. Tymczasem skądinąd mówią, że Bartel mimo wszystko przyjedzie jutro z rana. Poza tem obiegają koła polityczne pogłoski, wymieniające następujące nazwiska jako kandydatów na szefa rządu: Matuszewski, który kategorycznie odmawia przyjęcia portfela premiera, który mu podsuwają zwłaszcza koła finansowe, Prystor oraz J. Radziwiłł. W pewnych kołach liczą się z możliwością utworzenia gabinetu w piątek lub sobotę. (w)

Przed konferencją morską

Przedwstępne rokowania nastrożają poważne trudności.

London, 18. 12. (AW). Korespondent dyplomatyczny „Daily Telegraphu“ stwierdza, iż dotychczasowe rozmowy przed konferencją rozbrojeniową morską w Londynie nie dały wyników pocieszających. Rozmowy francusko-włoskie miały charakter wzajemnego sondowania opinii.

W stosunku do Anglii Francja żąda przyznania jej 10 okrętów o pojemności 10 tys. tonn każdy z ośmioma działami (20 cm) wobec 15 krążowników angielskich tegoż typu. Wówczas stosunek liczebności floty angielskiej do francuskiej stanowiłoby 10 : 6,7, wobec

dotychczasowych 10 : 1,35, jak to ustalono na konferencji waszyngtońskiej w roku 1921.

Anglia nie może zgodzić się na podobne żądania, bowiem Japonja zażądałaby również zwiększenia proponowanej jej liczby krążowników tego typu. Dalej Francja zajęła nieustępliwe stanowisko w kwestji łodzi podwodnych wielkiego typu, które pragnie zatrzymać. Te trudności grożą poważnymi powikłaniami i istnieją nawet obawy, iż mogą obrócić w niwecz całą pracę konferencji rozbrojeniowej.

Poczynania powyższe ministerstwo uważa za objaw niezmiernie dodatni i poleca je życzliwej i troskliwej opiece i pomocy kuratorjum. Spółdziałanie i pomoc okazywana młodzieży wiejskiej przez nauczycielstwo w jej wysiłkach kulturalno-oświatowych już obecnie daje bardzo dodatnie wyniki i winno być nadal przez kuratorjum traktowane przychylnie i życzliwie.

Spółdziałanie przez organizowanie kursów dokształcających szkół dla młodocianych, przez sejmiki lub inspektoraty w ośrodkach działania organizacji młodzieży, ułatwianie w miarę możliwości korzystni z lokali szkolnych na poczynania oświatowe i kulturalne, zechcą kuratorja zalecić podwładnym sobie organom.

Dyrektor Departamentu
(—) Władysław Złobicki.

A więc ministerstwo oświaty wskazuje Centralny Związek Młodzieży Wiejskiej i Związek Strzelecki. Jak zobaczymy poniżej, kurator poznańskięgo okręgu szkolnego, rozsyłając kopje pisma ministerjalnego do podległych sobie inspektorów szkolnych, podkreślił w okólniku swym specjalnie jeszcze Związek Strzelecki. Okólnik brzmi:

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poznańskiego

Do
Powiatowych Inspektorów
Szkół Okręgu

Drugostronny okólnik ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego zalecam podać do wiadomości nauczycielstwa i zaapelować doń, aby otoczy-

ło należytą opieką poczynania oświatowe organizacji młodzieży wiejskiej. Panów Inspektorów zaś proszę, ponawiając w tym względzie dawniejsze przypomnienia Panom Nauczycielom konieczności i celu współdziałania oświatowego i wychowawczego z organizacjami młodzieży wiejskiej. Ponieważ dochodzą mnie wiadomości, że spośród wchodzących tu w rachubę organizacji poczynnych najmniejszą stosunkowo zainteresowanie okazują inspektoraty szkolne Związku Strzeleckiego — przeto wzywam Panów Inspektorów, aby i tej organizacji udzielali poparcia w jej poczynaniach oświatowych, mając na względzie, że Związek Strzelecki, pracując wydatnie nad przysposobieniem obywatelskim młodzieży, spełnia ważne zadanie. W szczególności proszę Panów Inspektorów, aby zalecili nauczycielstwu branie żywego udziału w pracach kulturalno-oświatowych Związku Strzeleckiego, oraz, aby ułatwili Związkowi korzystanie w pracach oświatowych z lokali szkolnych.

Kurator okręgu szkolnego
(—) Dr. Namysł J.

Czytelnik w umyśle swym sam sobie zestawia powyższy okólnik z opinią dziejeńcu dziesiątych społeczeństwa wielkopolskiego o Związku Strzeleckim z jednej strony, a z drugiej o przemilczanych w okólniku, tak zasłużonych naszych organizacjach oświatowych, które — nie mają charakteru bojowego.

Jako mały przyczynek do tego tematu podajemy doniesienie Katolickiej

Agencji Prasowej z kresów wschodnich Rzeczypospolitej:

„Kierownik oświaty pozaszkolnej na województwo wileńskie p. Dracz rozwija bardzo intensywną działalność na terenie wileńskiego okręgu szkolnego. W końcu listopada r. b. na kursie instruktorskim w Wilnie p. Dracz mówił o zwalczaniu Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej i o usuwaniu wpływu Kościoła w dziedzinie oświatowej wogóle.“

Wspomniany Związek Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej stoi na gruncie katolickim i ogólnie - narodowym.

Wystarczy stwierdzić...

Przeciw deprawacji

kół Czytelników naszych otrzymujemy pismo treści następującej:

Solidaryzując się najzupełniej z męskim wystąpieniem „Kurjera Poznańskiego“ przeciw szerzeniu demoralizacji z ekranów kinematograficznych, pragnęliśmy z swej strony dodać, że niewłaściwe reklamowanie filmów objawia się nie tylko w specjalnym doborze tytułów, ale także w prospektach oraz fotografiach, wystawianych na widok publiczny.

Tak np. niezbyt dawno wyświetlany był w Poznaniu (kolejno w paru kinoteatrach) film niemieckiej produkcji, zatytułowany „Zew zmysłów. Spowiedź szesnastoletniej“. Film ten, podobnie jak wiele innych, pod pokrywką tendencji umoralniającej przemycił zwykłą pornografię.

Nie dość jednak na tem. We wspomnianych kinoteatrach rozdawano prospekt, który w następujący sposób zalecał wspomniany film:

„Zew zmysłów (Spowiedź szesnastoletniej) — wstrząsający dramat życiowo-erotyczny, osnuty na tle najdrażliwszych zagadnień seksualnych. Film, który w sposób wysoce artystyczny przedstawia obecne pełne nerwowej napięcia i żądzy rozkoszy erotyczne przeżycia młodzieży... W roli Moniki Melcer, 16-letniego dziewczęcia, które wskutek nieświadomości ulega najdradliwszemu pokusom swoich kolegów — Gerdi Gredt...“

„Nieopanowana zmysłowość budzących się do życia młodych dziewcząt prowadzi je do garsonier powojennych wykołajeńców itd. itd.“

W dalszym ciągu projektu znajdujemy cytaty z jakiegoś pisma filmowego, stwierdzającego, że „niedozwolone rozkosze miłosne“ stanowią „frapującą treść tego arcydzieła“, nadto zaś prospekt ilustrowany jest fotografiami o charakterze wybitnie pornograficznym.

Tego rodzaju prospekty, które pod pokrywką rzekomego moralizatorstwa szerzą posiew zepsucia, rozdawane są w wielkiej ilości wszystkim — nawet nieletniej młodzieży! A wymieniony fakt nie stanowi bynajmniej jakiegoś odosobnionego przykładu. Dziwna jest doprawdy tolerancja naszych władz w tych wypadkach.

Drugim sposobem reklamowania filmów są fotografie, wystawiane przy wejściach do kin. I tu widzimy, że dobiera się zdjęcia najdrastyczniejsze, często nawet w słabym pozostające związku z treścią filmu. Przed domami i w bramach, gdzie te fotografie są wystawiane, gromadzą się przez cały dzień rzesze młodzieży a nawet dzieci, oglądających owe zdjęcia. Byłby czas, by i na to zwróciły uwagę czynniki, powołane do czuwania nad zdrowiem moralnym młodych pokoleń.

Na zakończenie chciałbym zaznaczyć, że wprawdzie wstęp na niektóre filmy jest młodzieży (poniżej lat 16) wzbroniony, lecz w praktyce zakaz ten bardzo słabo jest przestrzegany, i właśnie na takich filmach widuje się dużo młodzieży obojga płci.

Zmiana prawa o ustroju sądów

Nawet w obecnej sytuacji, gdy z powodu przeciągającego się przesilenia Sejm stracił tyle czasu, zaszedł na terenie naszych ciał ustawodawczych fakt sprawdzający przystawienie, że niema zleżo, coby na dobre nie wyszło.

Faktem tym jest wejście w życie noweli do dekretu Prezydenta o ustroju sądów. Kiedy minister Car, pomimo uchwały Sejmu przeciwnej temu dekretowi, wprowadził go forsownie w życie od 1. stycznia r. b., Sejm musiał się pogodzić z faktem dokonaniem i przystąpił do nowelizacji dekretu. Po żmudnej pracy w komisji prawnej i walce w plenum ostatecznie dnia 9 marca r. b. Sejm uchwalił nowelę i przekazał ją Senatowi.

Konstytucja nasza postanawia w art. 35, że, jeżeli Senat ma zamiar projekt Sejmu zmienić lub odrzucić, to powinien zawiadomić o tem Sejm w ciągu 30 dni, a potem w ciągu takiego samego okresu zwrócić Sejmowi projekt wraz z proponowanymi zmianami.

Od 9. marca, gdy Senat nowelę do prawa o ustroju sądów otrzymał, do 26. marca, czyli do zamknięcia sesji upłynęło — nie licząc pierwszego i ostatniego dnia — 16 dni. Siedmiomiesięczny okres przerwy nie wpływa na bieg terminów, przewidzianych w konstytucji. Obecna sesja została zwołana 31. października, a odroczone 5. listopada. Wprawdzie Sejm, z przyczyn od niego niezależnych, nie mógł w tym czasie obradować, ale nie nie przeszkadzało obradom Senatowi i jego komisji.

Przy tej sposobności należy sprostować błędną interpretację pojęcia „otwarcie sesji”, kolportowaną przez niektóre koła polityczne. Twierdzi się mianowicie, że otwarcie sesji następuje z chwilą otwarcia jej pierwszego posiedzenia. Jest to pogląd zupełnie mylny.

Otwarcie sesji dokonywa się automatycznie w terminie, oznaczonym przez odpowiedni dekret Prezydenta Rzeczypospolitej. Z tą chwilą marszałkowie obu Izb uzyskują prawo i możność zwoływania ich wedle swego uznania. Mogą zwoływać posiedzenia plenarne lub komisyjne, mogą ich nie zwoływać od razu, — to ich sprawa: sesja w każdym razie jest otwarta.

Wynika z tego, że zarówno sesja Sejmu, jak i Senatu były otwarte od dnia 31. października. Jeśli skutkiem demonstracji oficerów prace Sejmu zostały wstrzymane, to p. marszałkowi Szymańskiemu nikt i nic nie przeszkadzało w zwołaniu Senatu względnie jego komisji prawnej, choćby co dnia.

P. Szymański z tego prawa swego nie skorzystał, a w ten sposób do poprzednich 16 przybyło jeszcze 5 dni, w ciągu których Senat nie uczynił zadość przepisowi art. 35 konstytucji.

Wreszcie sesja została po odroczeniu na nowo otwarta dnia 5. grudnia, w dniu zaś 13. tego miesiąca upłynęło dalszych 9, a razem z poprzednimi 30 dni od doręczenia przez Sejm Senatowi projektu noweli do prawa o ustroju sądów. Skoro w tym czasie Senat nie zawiadomił Sejmu o zamiarze dokonania zmian jak tego wyraźnie wymaga konstytucja, przeto z dniem 13. grudnia nowela do prawa o ustroju sądów stała się ustawą w brzmieniu uchwalonem przez Sejm.

W myśl konstytucji powinien obecnie p. Szymański odesłać projekt sejmowy p. Daszyńskiemu z zawiadomieniem, że Senat nie skorzystał w przepisany terminie z przysługującego mu prawa. Z kolei p. Daszyński powinien przesłać ustawę p. Prezydentowi Rzeczypospolitej celem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw.

Treść omawianej noweli, do której powrócimy, stanowi poważny etap w walce o praworządność wogóle, a o niezawisłość sądów w szczególności. Wiadomo nam, że w klubie senackim B. B., a nawet w zbliżonej do B. B. senackiej Ch. D. istniały tendencje do odrzucenia tej noweli, względnie dokonania w niej daleko idących zmian. Tem znamiennejszym jest, że Senat dopuścił do upłynięcia konstytucyjnego terminu.

GEBETHNER i WOLFF

Księgarnia i Skład Nut

w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka nr. 36

polecają na „Gwiazdkę”:

Askenazy Szymon.	Lukasiński, dwa duże tomy w ozdobnej płóciennej oprawie z wieloma ilustracjami	komplet	zł 60,—
Badeni Stefan.	Szczęśliwe dni, urywki z pamiętnika myśliwskiego, z 72-ma zdjęciami z natury		zł 40,—
Dostojewski Teodor.	Pisma, 8 tomów w ozdobnej półskórkowej oprawie, w tłumaczeniu Dr. Zajączkowskiego	komplet	zł 96,—
Chłędowski Kazimierz.	Senat z ilustr. w ozdobnej płóciennej oprawie		zł 13,—
Ejsmond Julian.	Moje przygody łowieckie, z wieloma ilustracjami Kamila Mackiewicza		zł 14,—
	toż w ozdobnej płóciennej oprawie		zł 21,—
	Zywyoty drzew druga księga „W puszczy”		zł 4,—
Ludwig Emil.	Napoleon, przekł. L. Staffa w ozdobnej płóciennej oprawie		zł 32,—
Komornicki Stefan.	Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie z ilustr. w opr. płóciennej		zł 31,—
Kopera Feliks.	Dzieje malarstwa w Polsce, 3 duże tomy w oprawie płóciennej z wieloma barwnymi ilustracjami		zł 200,—
Ossendowski F. A.	Lenin, z wieloma ilustracjami		zł 25,—
Sienkiewicz Henryk.	W pustyni i puszczy, z 16 rycinami Kamila Mackiewicza w płóciennej oprawie		zł 25,—
Stryjeńska Zofja.	Tańce polskie, 11 wielobarwnych rotograwjur, słowo wstępne Artura Schroedera, w płóciennej oprawie		zł 34,—
Starzewski Eugenjusz.	Widma przeszłości, szkice historyczne, wydanie pośmiertne z przedmową Lutomskiego		zł 18,—
Reymont Wł. St.	Chłopi, 4 tomy w dwóch oprawach płóc.		zł 20,—

Książki obrazkowe dla małych dzieci.

„ dla młodzieży podróżnicze, historyczne, bogato ilustrowane.

„ dla dorosłych, wydawnictwa albumowe, klasyce, w oprawach od najskromniejszych do najbardziej luksusowych.

Katalogi gwiazdkowe wysyłamy na żądanie bezpłatnie.
Zamówienia z prowincji załatwia się o. wrotne.

Stronnictwo Narodowe

Koło na Św. Łazarzu

Zebrań odbędzie się w piątek, dnia 20 b. m., o godz. 8-mej w lokalu p. Smoczyka, ul. Marszałka Focha 70

Referat wygłosi p. red. Herniczek na temat:

Na marginesie obecnego przesilenia

Członków i sympatyków uprzejmie zaprasza

Zarząd.

Jeśli stało się to przez niedopatrzność p. Szymańskiego, to dokonał on niechcący pożytecznego czynu. M. K.

Jak zlikwidowano komunistyczny Związek Wolnomyślicieli?

Katolicka Agencja Prasowa donosi: „Kilka miesięcy temu podano do wiadomości publicznej, iż władze państwowe zamknęły Stowarzyszenia Wolnomyślicieli polskich, działające — jak wiadomo — na podstawie programu komunistycznego.

„Mimo urzędowego ogłoszenia o likwidacji Stowarzyszenia Wolnomyślicieli nie uległo przerwie wydawanie organu tego Stowarzyszenia „Wolnomyśliciel Polski”, jak również i samo stowarzyszenie żyje i działa, co prawda pod zmienioną firmą „Polski Związek Wolnej Myśli”. W organie tego Związku z dnia 1 bm. znajdujemy ogłoszenie programu zjazdu Związku, zwołanego na dni 26 i 27 grudnia w Warszawie. Zjazd ten odbędzie się w Warszawie w lokalu Związku Zaw. Pracowników Kolejowych (socjalistycznych) przy ul. Czerwonego Krzyża 20.

„Zjazd zatem w myśl dyrektyw z Moskwy urządzono w czasie Bożego Narodzenia. Ma to być demonstracja bezbożników przeciwko świętu chrześcijaństwa na terenie Polski. Demonstracja wcale wyraźna.

„Jak pogodzić powyższe fakty z — likwidacją Stowarzyszenia Wolnomyślicieli, dokonanej przez ministerstwo spraw wewnętrznych?”

Nie wystarcza zgola

Donosiliśmy, że berliński socjalistyczny „Abend” podał streszczenie odczytu p. P. S. Ciołkosza w Berlinie, i że według tego streszczenia wywody p. Ciołkosza o Pomorzu i Gdańsku były wprost renegackie.

„Głos Narodu” pisze, że poseł Ciołkosz zwrócił się do niego z prośbą o następujące wyjaśnienie:

„Lwia część odczytu była poświęcona uzasadnieniu praw Polski do Pomorza, przyczem nie czyniłem żadnej różnicy między stanowiskiem Polaków krakowskich a stanowiskiem Polaków innych ziem Rzeczypospolitej. W sprawozdaniu berlińskiego dziennika „Abend” ta część odczytu została streszczona fałszywie, a ponadto prasa „sanacyjna” w usta referenta włożyła opinię „Abendu” o jego odczycie — niezgodną z jego (p. Ciołkosza) poglądami.”

Ze swej strony stwierdzamy, że oświadczenie w prasie polskiej, takie czy inne, nie wystarcza zgola. Polska opinia publiczna ma prawo żądać, by poseł Ciołkosz sprostował w sposób kategoryczny referat socjalistycznego „Abendu”. Póki to nie nastąpi, sprawa dla nas nie będzie załatwiona.

Zjazd geologów naftowych

L w ó w, 18 12. (PAT). Zjazd geologów naftowych obradował we Lwowie. M. in. uchwalono odbywać do czasu, póki nie będzie utworzony Państwowy Instytut Naftowy w Warszawie, dwa razy do roku zjazd geologów naftowych. Uchwalono konieczność prowadzenia badań geofizycznych na całym Podkarpaciu, przyczem zwrócono się do rządu z prośbą o poparcie i wzięcie w nich udziału, a do Państw. Instytutu Geologicznego w Warszawie o rozłożenie opieki nad temi pracami. Ponadto uchwalono założyć zrzeszenie geologów prywatnych, pracujących w przemyśle naftowym.

**DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE**

Kosma

Czekolada

Konfektury

Kakao

Per 110-4.11

TAVANNES
WATCH CO.

NAJładniejszych zegarki na świecie

Posiedzenie Sejmu

Nowela do dekretu o ustroju sądów powszechnych — Ślubowanie nowych posłów — Marszałek odebrał głos komuniście Żarskiemu — Wniosek B. B. o zbadanie zajęć z dnia 31-go października odesłano do komisji — Następne posiedzenie Sejmu w sobotę

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) Dzisiaj w południe odbyło się posiedzenie Sejmu przy licznych udziałach posłów. Na początku marszałek załatwił sprawy formalne. Przypomniał on, że Sejm 4 marca uchwalił nowelę do dekretu Prezydenta o ustroju sądów powszechnych. Nowela została 9 marca doręczona Senatowi, który miał prawo w ciągu dni 30 podnieść przeciwko niej zarzuty. Ponieważ do dzisiaj marszałek Sejmu nie otrzymał od marszałka Senatu zawiadomienia o zapowiedzeniu zmian w tym projekcie, przeto marsz. Sejmu na podstawie art. 35 konstytucji i art. 24 regulaminu zmuszony jest ustawę tę przesłać p. prezesowi rady ministrów w celu ogłoszenia jej w Dzienniku Ustaw i zawiadomić o tem marszałka Senatu.

Następnie komunikuje marszałek Sejmu o unieważnieniu 4 mandatów posłów z okręgu sandomierskiego. Z kolei złożyło wielu posłów ślubowanie poselskie m. i. Józef Mazur, Stefan Sacha i Ignacy Rowicki z Klubu Narodowego.

Odesłano bez żadnej dyskusji przedłożenia rządowe w sprawie wymiaru i poboru podatku od nieruchomości w gminach miejskich z tem, aby komisja przygotowała sprawozdania na następne posiedzenie w sobotę, aby Senat między Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem mógł sprawę jeszcze załatwić.

Przy wnioskach w sprawie regulaminu zabrał głos komuniści Żarski, który przed chwilą złożył ślubowanie.

Żarski zaczął wygłaszać mowę propagandową, tak, że w rezultacie marszałek zabrał mu głos. Następnie marszałek prosił Izbę, ażeby nie przeszkadzała prowadzeniu obrad, gdyż on jest stróżem regulaminu i musi go przestrzegać wobec wszystkich. Odesłano wniosek do komisji regulaminowej z tem, aby opracowała go do soboty. Ostatnim punktem porządku dziennego był wniosek posłów B. B. o wybór specjalnej komisji do zbadania zajęć w Sejmie dnia 31 października. Uzasadniał go poseł Potocki, domagając się potraktowania wniosku jako nagłego i przystąpienia niezwłocznie do uchwalenia wniosku i wyboru komisji.

Przeciwko wnioskowi przemawiał poseł Prager, który zjawiał się na trybunie z głową obwiązaną bandażami, po pobiciu go w niedzielę przez bojówkę B. B. S. w Pruszkowie. Postawił on wniosek, ażeby wniosek B. B. odesłać do komisji regulaminowej. Za wnioskiem tym wypowiedziała się olbrzymia większość, nie wyłączając nawet posłów B. B., którzy głosowali przeciwko sobie, gdyż poprzednio domagali się od razu wyboru tej komisji. Załatwiono ponadto kilka spraw formalnych, poczem marszałek zamknął posiedzenie. (w)

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) Następne posiedzenie Sejmu odbędzie się w sobotę o godz. 11 rano. Dzisiaj po południu zbierają się już komisje skarbowa i regulaminowa.

Rekord długości lotu

Paryż, 18. 12. (AW) Znakomici lotnicy francuscy Costes i Codos we wtorek o godzinie 19-ej m. 24 wylądowali na lotnisku Istres pod Marsylią. Lotnicy Costes i Codos utrzymywali się w powietrzu 52 godziny 40 minut, przeleciawszy 8.100 km. Zaznaczyć należy, że lot ten trwał bez przerwy.

Na śmidze wiatraka

Amsterdam, 18. 12. (Radjo). — Bardzo ciekawy wypadek, który mógłby się skończyć bardzo tragicznie, zdarzył się w miejscowości Krimpen. Zajętego przy reparaacji wiatraka młynarza uniosła nagle śmiga, pchnięta przez wiatr. Śmigły obróciły się już po raz dziesiąty, kiedy wreszcie przybiegła na pomoc okoliczna ludność. Lecz w chwili zatrzymania wiatraka, skrzydło z młynarzem stanęło w górnej pozycji. Musiano ponownie uruchomić śmigły, zatrzymując je w chwili odpowiedniej. Omdlałego z wysiłku młynarza doprowadzono do przytomności.

Zgrupowanie adwokatów narodowych

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) Odbyło się zebranie organizacyjne adwokatów, którzy postanowili sobie za cel zgrupować żywiły narodowe palestry polskiej. Zagaił mecenas Gębski, poczem wysłuchano referatów mec. Bleuana, Majorowicza i Rabskiego. (w)

Biskup Lisiecki doktorem honorowym

Katowice, 18. 12. (PAT). Przybyła do ks. biskupa dr. Lisieckiego delegacja uniwersytetu Jagiellońskiego i wręczyła ks. biskupowi dyplom doktora honorowego uniwersytetu Jagiellońskiego za prace naukowe z zakresu historii kościoła.

Dar dla Ojca św.

Rzym, 18. 12. (Radjo). Z okazji 50-letniego jubileuszu duszpasterskiego przyjął Ojciec Święty Kollegium św., które składało mu serdeczne życzenia i wręczyło wartościowy pierścień ze szmaragdem i piękny ozdobiony brylantami krzyż.

Traktat sowlecko-turecki

Angora, 18. 12. (PAT). Rokowania prowadzone w Angorze między komisarzem sowieckim Karachanem a rządem tureckim zostały zakończone. Postanowione zostało przedłużenie turecko-sowieckiego traktatu przyjaźni i neutralności, zawartego w Paryżu w 1925 r.

Po naradzie

Wczorajsza narada u Prezydenta Rzeczypospolitej spowodowała niewątpliwie pewne odprężenie.

Tyłu byliśmy świadkami zachodów, aż potwierdziło się to, co już zwane było z pierwszego dnia obrad Sejmu, a mianowicie, że wszystkie stronnictwa polskie gotowe są wziąć udział w pracach nad poprawą konstytucji.

Realnym wynikiem narady było natomiast wyjaśnienie sytuacji, że p. Switalskiemu Prezydent nie powierzy misji utworzenia nowego rządu. Gdyby się było stało inaczej, bezpośredni ostry konflikt polityczny byłby nieunikniony. Odczekać należy teraz pozytywnego rozwiązania sprawy nowego gabinetu.

Do wszystkich pracowników umysłowych!

Przypominamy wszystkim koleżankom i kolegom z biur o wielkim zebraniu, które odbędzie się w **jutrzejszym czwartek 19. bm. o godz. 7 wiecz. na sali p. Jarockiego** przy ul. Masztalarskiej 8a. Na porządku obrad lekaży referat n. t. „Prawa i obowiązki pracownika umysłowego. wobec zakładu Ubezpiecz. Prac Umysłowych”.

N. B. Wobec pojawienia się błędnych wiadomości w niektórych piśmiech poznańskich — podkreślamy — że zebranie było wyznaczone na jutrzejszy czwartek, a nie na czwartek ubiegłego tygodnia.

Związek Pracowników Umysłowych Zachodn. Ziem R. P.
Za Zarząd:
(—) Barczewski, prezes,
(—) Kotecki, sekretarz.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,88 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 173,47 zł, gotówką 173,12 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 212,84 zł, gotówką 212,42 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18 grudnia 1929.
Dzisiejsza giełda przeszła również w nastroju spokojnym.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych placono nadal za 5 proc. poz. konwers. 49 proc. za poz. inwestycyjną 116,—, 8 proc. listy dolarowe ziemskie 91,50 (przy dew. 8,88 1/2) i dokonywano większych obrotów 6 proc. listami żytnimi po 22,— (za 1 ctr. mtr.) w placeniu. Jedynie w oddaniu były 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 38 proc.

Akcje bankowe bez notowania. Zainteresowanie jest na akcje Banku Polskiego po zwykłym kursie 174,— przy zupełnym braku materiału.

Z akcji przemysłowych placono za Browar Krotoszyński 26,— i za Herzfeld-Viktorius 38,— przy szczupłym materiale.

Cedula urzędowa z dnia 18 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 91,50 ; P.
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziem Kred. 38% O.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 22,— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 116,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych, za 1 akcję)
Browar Krotoszyński I em. zł. 26,— P.
Herzfeld-Viktorius I em. zł. 38,— P.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 18 grudnia 1929 r.
Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. u 8,88 1/4 sp. 8,90 1/4 kup. 8,86 1/4

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Budapeszt	156,03	156,43	155,63
London	043,459	043,569	043,349
Nowy Jork	008,88 1/2	008,90 1/2	008,86 1/2
Paryż	035,07 1/4	035,15	034,98 1/2
z w. jarcarja	173,16	173,59	172,73
Wiedeń	125,36	125,67	125,05
Włochy	046,62 1/2	046,74	046,57

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 000,00 118,25 118,50
5% poz. premj. dol. 073,00 170,50 170,00
6% poz. dol. 000,00 000,00 079,00
10% poz. kol. 000,00 000,00 102,50

Akcje w złotych:
Bank Polski 179,00—177,50
Bank Zachodni 000,00—080,00
Bank Zw Sp Zarob. 000,00—078,50
Elektrownia w Dąbr. 000,00—060,00
W T Wezła 000,00 051,00
po uwzględnieniu bezpłatnej emisji.
Lilpop 40,00—039,00
Starachowice 021,25—021,00
Haberbusch 000,00—103,00
Tendencja niejednolita.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin dnia 18 grudnia 1929.

Pszenvica march od st. załad	242,00—243,00
76-77 kg przeciętn. jakości	
Tendencja tęga.	
Zyto march od stacji załad	172,00—175,00
72 kg przeciętn. jakości	
Tendencja mocna.	
Owies march od stacji załad.	150,00—158,00
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza Rumuńska zdrowa, sucha wprosi fr. wag.	
Berlin	000,00—167,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	29,00—34,75
Tendencja mocniejsza.	
Mąka żytnia	23,50—27,00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszenna	11,00—11,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	09,75—10,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	18,50—20,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,75—14,75
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	26,00—32,00
Makuch rzepakowy	18,40—18,90
Makuch lniany	23,80—24,00
Wytłoki suszone	08,10—08,40
Srót Soja	17,50—18,00
Płatki ziemniaczane	14,50—15,10

Ogólna tendencja bardzo mocna
Tendencja dla owsa: terminowe załadowanie mocniejsza, bież. dost. stała.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 18 grudnia 1929.
Wypłaty na Warszawę 46,875—46,975
Noty wielkie: 46,975—47,075

Wniosek nagły Klubu Narodowego

Warszawa, 18. 12. (Tel. wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu Klub Narodowy wniósł wniosek nagły, poparty także przez inne stronnictwa, w sprawie rewizji art. 25 konstytucji. Wniosek opiewa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy w trybie art. 125, ustęp 3 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921:

Ustęp 6 i następne ustępy artykułu 25 otrzymują brzmienie następujące: „Rząd składa Sejmowi na sesji projekt budżetu wraz z załącznikami (art. 4) nie później niż na 5 miesięcy przed rozpoczęciem następnego roku budżetowego. Sesja sejmowa nie może być zamknięta, dopóki budżet nie będzie uchwalony lub dopóki nie upłynie 5-miesięczny termin. W razie odroczenia sesji bieg terminu wstrzymuje się na

cały czas odroczenia. Jeżeli Sejm w ciągu 3 1/2 miesięcy od dnia założenia przez rząd, projektu nie uchwali, Senat przystępuje do rozważania złożonego projektu. Budżet staje się ustawą w brzmieniu, uchwalonem przez Sejm i Senat, bądź przez jedną z izb, jeżeli druga izba nie uchwali go w właściwym czasie.

Jeżeli do tego czasu budżet albo prowizorium budżetowe nie zostaną przez żadną z izb uchwalone, to rząd ma prawo czynić wydatki i pobierać dochody w granicach zeszłorocznego budżetu, przyczem ma prawo czynić wydatki wyższe, o ile wynikają one z zobowiązań ustawowych lub prywatno-prawnych, jak również pobierać nowe dochody, przewidziane przez ustawy”. (w)

Przelot nad Atlantykiem

Przymusowe lądowanie wskutek braku benzyny — Samolot zniszczony — Szczęśliwa pomoc — Lotnicy lekko ranni — 39 godzin w powietrzu

Rio de Janeiro, 18. 12. (Radjo). Lotnicy Challe Larre-Borges wylądowali w okolicy wsi Maracuja, przy czym aparat uległ uszkodzeniu. Lotnicy odnieśli obrażenia. Odnalazła ich pewna grupa jeźdźców, która po kilku godzinach sprowadziła pomoc z odległości o kilkadziesiąt mil stacji. Gubernator stanu Rio Grande del Norte wysłał natychmiast samolot z lekarzami do Maracuja. Lotnicy przebyli ogółem 4.000 mil.

Samolot przy lądowaniu przewrócił się grzebiąc ich pod sobą. Wieś Maracuja jest od wybrzeża oddalona około 6 mil. Lotnicy przebyli około 39 godzin w powietrzu. Lot planowany bez lądowania aż do stolicy Urugwaju należy jednak uważać za udany, gdyż lotnicy przelecieli ocean. Jest to już szósty samolot, który przeleciał szczęśliwie Atlantyck. Maracuja leży niedaleko od miejscowości Touros, gdzie jako

pierwsi wylądowali Sarrasin i Delprete w roku 1928, ustanawiając wówczas nowy rekord światowy w locie długodystansowym.

O szczegółach lądowania opowiada, jak donoszą z Natalu, lotnik Larre-Borges, co następuje: „Nad wybrzeżem brazylijskim znaleźliśmy się w godzinach nocnych. Zapasy benzyny były już na wyczerpaniu, straciliśmy orientację. Każdej chwili motor mógł przestać działać, więc zdecydowaliśmy się lądować na chybił trafił. Aparat uderzył bardzo silnie o ziemię, przewracając się. Lekko rannymi, ucieszyłem się, kiedy odnalazłem swego towarzysza, który z obrażeniami na twarzy, zdołał się wydostać z pod zniszczonego samolotu.

Tubyłcy, odprowadzili nas do San Antonio, gdzie nam udzielono pomocy i witano bardzo serdecznie.

Walka ze świętem Bożego Narodzenia

Moskwa, 18. 12. (PAT) (Tass). W Moskwie, Leningradzie i szeregu innych miast prowadzona jest kampanja przeciwko obchodzeniu święta Bożego Narodzenia. W różnych przedsiębiorstwach i klubach odbywają się zebrań antyrelijijne. Robotnicy przedsiębiorstw, które nie wprowadziły jeszcze zasady 5-dniowego tygodnia nie przerwanej pracy, przyjęli rezolucje, wypowiadając się za nieprzerywa-

niem pracy w dniu 25 b. m. i za oddaniem całego zarobku z tego dnia na rzecz funduszu przemysłowienia kraju. Mając na względzie dezcyderaty robotnicze, centralna rada syndykatów robotniczych przyjęła rezolucję o nieprzerywaniu pracy w dniu święta Bożego Narodzenia. W teatrach, kinach i klubach w dniu święta Bożego Narodzenia odbędą się przedstawienia o tendencjach antyrelijijnych. Prezydium Sowietu moskiewskiego zabroniło wyrebu i transportu chojn na święta i wezwało sklepy do niesprzedawania ozdób choinkowych.

Bilans wyborów miejskich na Śląsku

Polacy zdobyli 62,7 proc. mandatów, Niemcy 32,9 proc., Żydzi 4,7 proc. — Tendencyjność P. A. T-icznej i powiększenie na papierze ilości mandatów B. B. Wyniki wyborów w Bielsku i Cieszynie

Katowice, 17. 12. (Tel. wł.) Ostateczny wynik wyborów do rad miejskich wojew. śląskiego jest następujący:

Górny Śląsk: Wybory odbyły się w 7 miastach, posiadających ogółem 174 mandaty. Z tego Korfanty wraz z N. P. R. uzyskał 72 mandaty (w tem N. P. R. 5) t. j. 41,5 proc. ogólnej liczby, „sanacja” 43 t. j. 24,7 proc., P. P. S. 3 t. j. 1,7 proc., Niemcy 54 t. j. 31,0 proc., Żydzi 2 t. j. 1,1 proc. Razem Polacy uzyskali 118 mandatów t. j. 67,9 proc., Niemcy 54 mand. t. j. 31,0 proc., Żydzi 2 t. j. 1,1 proc.

Śląsk Cieszyński: Wybory odbyły się w 4 miastach, posiadających ogółem 105 mandatów. Z tego niezależne stronnictwa umiarkowane uzyskały 25 mandatów t. j. 23,8 proc., „sanacja” też 25 t. j. 23,8 proc., P. P. S. 7 t. j. 6,6 proc., Niemcy 37 t. j. 35,2 procent, Żydzi 11 t. j. 10,5 proc. Razem Polacy uzyskali 57 mandatów t. j. 54,3 procent, Niemcy 37 t. j. 35,2 proc., Żydzi 11 t. j. 10,5 proc.

Ogółem w 11 miastach Górnego Śląska i Śląska Cieszyńskiego, w których odbyły się wybory, na 279 mandatów Polacy zdobyli 175 t. j. 62,7 proc. Niemcy 91 t. j. 32,9 proc., Żydzi 13 t. j. 4,7 proc. Jak widać z wyżej zamieszczonych zestawień wynik wyborów jest dla polskości korzystniejszy na Górnym Śląsku, niż Śląsku Cieszyńskim. Wpłynął na to głównie wynik wyborów w Bielsku, gdzie Niemcy i tym razem uzyskali większość w radzie miejskiej, mimo, że stracili 2 mandaty na rzecz Polaków. Bielsko jest w tej chwili jedynym miastem w Polsce, gdzie Niemcy w radzie miejskiej mają większość.

Przy wyborach do rad miejskich w tych samych 11 miastach śląskich w r. 1925 i 1926 Polacy zdobyli 140 mandatów t. j. 50,1 proc., Niemcy 126 mand. t. j. 45,1 proc., Żydzi 12 mand., t. j. 4,6 proc., lista mieszana 1 mandat, t. j. 0,2 proc. W świetle tych cyfr widoczny jest postęp polskości.

Wśród mandatów niemieckich na Śląsku znajdują się 2, uzyskane przez Niemców ugodowych.

O wyniku wyborów miejskich na Śląsku Polska Agencja Telegraficzna rozesała komunikat, jak zwykle tendencyjny i powiększający na papierze rzeczywistą liczbę mandatów „sanacyjnych”. Tak więc w Lublińcu 2 mandaty, uzyskane przez antysanacyjną listę Bloku Polsko - Obywatelskiego zaliczono do mandatów „prorzadowych”. W Starym Bieruniu aż 8 mandatów z listy kompromisowej zapisano na konto B. B., mimo, że w rzeczywistości są tam tylko 3 mandaty „sanacyjne” (resztę wziął Korfanty). — W Skoczowie wszystkie mandaty w liczbie 10, uzyskane przez listę Pol. Stron. Chrześc. - Socjalnego, jaknajostrożniej zwalczana przez „sanację”, zaliczono do mandatów „prorzadowych” (osobna lista „sanacyjna” uzyskała tam tylko 2 mandaty). W Strumieniu wszystkie 15 mandatów zapisano, jako „prorzadowe”, chociaż „sanacyjnych” mandatów jest w tem 8. W Bielsku wszystkie mandaty z listy kompromisowej Str. Nar., Ch. D. i B. B., która zdobyła razem mandatów 6, zaliczono do B. B., mimo, że przeszedł z tej listy tylko 1 „sanator”!

Warto tu zaznaczyć, że bielski organ Stron. Narodowego „Placówka Kresowa” już przed wyborami wyraził przypuszczenie, że P. A. T. i prasa „sanacyjna” zaliczą mandaty, uzyskane przez listę kompromisową, do mandatów „prorzadowych”. Jak widzimy, przewidywanie to oparte na dokładnej znajomości psychologii i metod „sanacji” sprawdziło się co do joty!

Bielsko, 17. 12. (Tel. wł.) Dokładny wynik wyborów do rady miejskiej Bielska jest następujący:

Ogólna liczba mandatów wynosi 36. Uprawnionych do głosowania było 13.764, głosowało 11.586 nieważniono 74 gł., ważnych głosów 11.512. Z list polskich uzyskała lista kompromisowa Str. Nar., Ch. D. i B. B. 1923 gł. i 6 mand., P. P. S. 912 gł. i 3 mandaty — razem Polacy 9 mandatów (poprzednio mieli 7). Z list niemieckich uzyskała „Deutsche Wahlgemeinschaft” 3.289 gł. i 11 mand., niemieccy socjaliści 2.135 gł. i 7 mand., inne listy niemieckie 1.150 gł. i 3 mand. — razem Niemcy — 6.574 gł. i 21 mandatów (poprzednio mieli 23 mand.). Żydzi uzyskali 2.103 gł. i 6 mandatów (poprzednio też 6).

Cieszyn, 17. 12. (Tel. wł.) Dokładny wynik wyborów w Cieszynie jest następujący:

Ogólna liczba mandatów 36, uprawnionych do głosowania 7.247, głosowało 6.705, nieważne 33 głosy, ważne 6.673. Z list polskich lista „sanacyjna” uzyskała 2.531 gł. i 14 mandatów, antysanacyjna lista katolicka 554 gł. i 3 mandaty, P. P. S. 626 gł. i 3 mandaty — razem Polacy 3.711 gł. i 20 mandatów (poprzednio mieli 17).

Z list niemieckich „Deutsche Wahlgemeinschaft” zdobyła 1.817 gł. i 10 mandatów, inne listy 350 gł. i 2 mandaty — razem Niemcy 2.167 gł. i 12 mandatów (poprzednio mieli 14).

Listy żydowskie zdobyły 794 gł. i 4 mandaty (poprzednio 5).

Dalsze wyniki wyborów do sejmików powiatowych

Powiat śremski

Głosowanie w gminach wiejskich nie odbyło się, gdyż zgłoszono tylko jedną listę kompromisową. Z listy tej na ogólną liczbę 28 mandatów „Piast” uzyskał 15 (nie 13, jak P. A. T. podała), N. P. R. 10, „sanacja” 2 (a nie 5, jak podaje P. A. T.) — nadto wybrany został 1 bezpartyjny ziemianin. Stronnictwo Narodowe udziału w wyborach wiejskich nie brało.

Rady miejskie miast pow. śremskiego wysyłają ogółem 10 przedstawicieli do sejmiku powiatowego, z tego Śrem 4, Mosina 1, Kórnik 2, Bnin 1, Dolsk 1 i Książ 1. Z owych 10 mandatów 9 uzyska prawdopodobnie Stronnictwo Narodowe, a 1 „sanacja”.

Temsamem skład sejmiku pow. śremskiego po uwzględnieniu zarówno mandatów wiejskich, jak miejskich będzie prawdopodobnie następujący: Stronnictwo Narodowe 9, N. P. R. 10, „Piast” 15, „sanacja” 3, bezpartyjni 1. Razem 38 mandatów.

Powiat wrzesiński

W uzupełnieniu doniesień o wyborach wiejskich do sejmiku pow. wrzesińskiego podać należy następujący ostateczny podział mandatów:

Lista rolnicza 12 mandatów (z tego 8 dostał „Piast”, 3 Chrześc. Roln. i Str. Narod., 1 Niemcy), N. P. R. 11 mandatów, P. P. S. 1.

Z miast pow. wrzesińskiego wejdzie do sejmiku powiatowego kilku narodowców.

Powiat szamotulski

Na ogólną liczbę 32 mandatów wiejskich uzyskały w wyniku wyborów: Stronnictwo Narodowe 2, „Piast” 6, N. P. R. 8, B. B. 10, ciszakowcy 5, Niemcy 1. Jest to jedyny powiat w Wielkopolsce, gdzie „sanacja” odniosła poważniejszy sukces.

Miasta wybierają do sejmiku 12 przedstawicieli, z tego Szamotuły 5, Wronki 3, Pniewy 2, Obrzycko 1, Ostrołęk 1. Niewątpliwie z miast wybranych będzie kilku narodowców.

Ogólna liczba członków sejmiku wynosi 44.

Pow. krotoszyński

Na ogólną liczbę 18 mandatów

ZAŻYWAJ

Biomalz

z lecytyną

by wzmocnić Twę

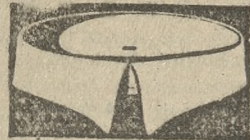
nerwy!

BIOMALZ z lecytyną uzdrawia system nerwowy

We wszystkich aptekach i drogeriach

ERCO GOLD

kołnierz giętki a jednak sztywniony

„jest lekki jak również wytworny”

wiejskich, lista „Piasta” 16, N. P. R. 2, Doniesienie P. A. T-a, jakoby „Piast” uzyskał tylko 8 mand., a B. B. także 8, nie odpowiada rzeczywistości. W rzeczywistości „sanacja” nie uzyskała żadnego mandatu.

Stronnictwo Narodowe nie uczestniczyło czynnie w wyborach wiejskich, natomiast z miast pow. krotoszyńskiego wejdzie do sejmiku kilku narodowców.

Pow. odolanowski

Opierając się częściowo na doniesieniach „sanacyjnych” podaliśmy w nr. 572 „Kurjera Pozn.” niezupełnie ścisły wynik wyborów wiejskich w pow. odolanowskim. Rzeczywisty podział mandatów jest następujący:

Stronnictwo Narodowe 7, „Piast” 7 (a nie 6), N. P. R. 5 (a nie 3), Chrześc. Rolnicy 1, ciszakowcy 1, Wielkop. Związek Włościan 2 (a nie 5), P. P. S. 1, Niemcy 4, B. B. 0 (a nie 1).

Ogólna liczba mandatów wiejskich wynosi 28. Z miast wybrani zostaną niewątpliwie sami narodowcy.

Wpływy masonerii

w życiu społecznym i politycznym w Europie i Ameryce

Organ loży „Am rauhen Stein” w numerze z listopada rb. podaje interesujące szczegóły o masonerii w Stanach Zjednoczonych A. P., gdzie jest 50 wielkich loży i 1.650 mniejszych, liczących przeszło 3.300.000 członków. W Europie Wielka Brytania i Irlandja posiadają 5.900 loży z 464.000 członków, a na kontynencie europejskim jest 1.600 loży z 170.000 czł. Sama tylko wielka loża Nowego Jorku ma 1.015 loży i prawie 344.000 członków.

Z pośród 48 stanów w 36 gubernatorami są wolnomularze; w kongresie zasiada 376 braci, w senacie 59. W stanach Alabama, Arkansas, Floryda, Missisipi, Nebraska, South Dakota i Wyoming wszyscy posłowie są masonami. W Chicago zbudowano nowy drapacz chmur o 22 piętrach; cztery z nich należą do masonów, mających tam swoją „nową zjednoczoną świątynię”. Majątek loży nowojorskiej wynosi 8,35 milionów dolarów, a majątek masonerii w stanie Pensylwanja — przeszło 12 milionów.

Artykuł wspomnianego czasopisma kończy się słowami: „Niech nam dadzą spokój z pustymi hasłami o braterstwie światowym i wolaniami: „Wojna nie może się powtórzyć!” Autorem jego jest brat Oskar Feistkorn z Berlina.

Paryska „Volonté Nationale” w artykule p. t. „Utajona dyktatura” donosi, że „Wielki Wschód Francji” uważa za konieczne zbadać, czy wszyscy należący doń parlamentarzyści poparli dotychczas brata Daladier w związku z ostatnim kryzysem rządowym. Wszystkie loże zostały upomniane specjalnym okólnikiem, by starały się o odpowiednie uzupełnianie swych szeregów.

Przy tej okazji wymienione wyżej pismo przypomina oficjalne sprawozdanie doroczne konwentu masonów.

Podarki gwiazdkowe dla amatorów fotografów.

Jeśli mamy zamiar zrobić amatorowi fotografowi jakiś prezent gwiazdkowy, należy zawsze uprzednio się porozumieć z kupcem, u którego dany amator stale kupuje, bo ten będzie najlepiej wiedział, co amatorowi może być w danej chwili najpotrzebniejsze, co chciałby może mieć, a nie może zdecydować się na kupno.

Nie chodzi bynajmniej o to, by kupować rzeczy kosztowne, często drobiazgi sprawiają amatorowi dużo radości. Warto dowiedzieć się, czy nie możnaby było czemś uzupełnić wyekwipowania fotograficznego; może amatorowi przydałby się aparat powiększający, żółty filtr, fotometr, nasadka obiektywowa, dostawka projekcyjna, trójnog, albo jakiś inny rekurzyt, może amator, który dotychczas dawał wywoływać swoje zdjęcia w składzie fotograficznym, chciałby sobie w domu urządzić ciemnię. Wówczas aktualnym byłoby poszukać się o jej wyekwipowanie w wanielki, lampę, płuczki i t. d. Wystarczy dowiedzieć się w ogólnych zarysach, coby amatorowi mogło się przydać. Kupiec wie doskonale, jakie jego klienci mają życzenia i dążenia i potrafi fachowo i umiejętnie poradzić. Kupujący nie potrzebuje bynajmniej posiadać wiadomości fachowych, bo przecież ma do czynienia z fachowcem, który doładnie wie, co do czego się nadaje, jest praktyczne i warte kupienia. Dla amatora fotografa niema piękniejszego podarku, niż części wyekwipowania, gdyż kto raz zajął się poważnie fotografją, znajdzie w niej tyle radości i zadowolenia, że niema dla niego niczego miłszego, jak to, co ma z fotografją jakikolwiek związek.

Aparaty fotograficzne w niebywałym wyborze poleca Kazimierz Greger. Największy magazyn aparatów i przyborów fotograficznych w Polsce, Poznań, ulica 27 Grudnia 20. Pw 8008-51,81

H. MAKOWSKI

KRUZWICA

WIÑO MIOD

P 8004-...252

go z 1923 r., gdzie na str. 364 jest powiedziane, co następuje: „Konwent wzywa Radę Zakonu oraz loże, by zbadały dokładnie działalność i głosowania wolnomularskich posłów i członków rządu, celem niedopuszczenia do zaniebdania przyjętych przez nich obowiązków. Tego rodzaju zaniebdania mogą stać się przestępstwem wobec honoru i przynieść ujmę opinii o wolnomularstwie”.

Dla ścisłości należy dodać, że loży amerykańskie i angielskie mają wręcz inny charakter, aniżeli loże na kontynencie. O ile tamte po większej części mają charakter towarzyski, nie pozbawiony śmiesznych symbolów masonskich, to, przeciwnie, loże europejskie są instytucjami par excellence politycznymi, wrogimi religii, a zwłaszcza Kościołowi katolickiemu. Loże te w dziedzinie politycznej dążą do opowania rządów we wszystkich państwach; są to loże o celach międzynarodowych, tajnych. Stosunek do państwa polskiego i jego interesów ze strony loży masonskich jest zazwyczaj niechętny, a niejednokrotnie wrogi. (KAP)

O zwolnienie kobiet od podatków

Paryż, 17. 12. (PAT). Deputowany socjalista Bracke, zgłosił wniosek do ustawy finansowej, żądając, aby kobiety francuskie były zwolnione od płacenia wszelkich podatków, dlatego, że nie korzystają z praw wyborczych, nie mają możliwości kontrolowania użycia funduszy publicznych. Rada Narodowa kobiet francuskich zwołała wiec, któremu przewodniczył poseł Vincent Auriol, b. prezes komisji finansowej. Oświadczył on, że bronić będzie wniosku posła Bracke w komisji finansowej i wyraził przekonanie, że wniosek ten przyjęty będzie przez Izbę.

Na Gwiazdkę!

- I. Perfumy, Wody Kolońskie, Artykuły Toaletowe,
 - II. Ozdoby choinkowe — Świeczki
 - III. Aparaty fotograficzne
- poleca w Ołbrzymim Wyborze go Conac Na'niższvch

BR. MACHALLA, Poznań
ul. 27 Grudnia 2 naprzeciw Kom. Polnej

COGNAC

Monnet

NAJLEPSZY FRANCUSKI

Shampoo

PULSA

PRZEMYSŁ MYDLARSKI I PERFUMERYJNY

FD. PULSA S.A.

WARSZAWA WIERZBOWA 11

Dyktator finansowy Niemiec

Znane wystąpienie prezydenta Banku Rzeszy dr. Hjalmara Schachta przeciw „sfalszowaniu” planu Younga zwróciło znów powszechną uwagę sfer politycznych Europy na tego człowieka, który w chwili obecnej nie bez słuszności nazywany jest „dyktatorem finansowym Niemiec”.

Nie ulega wątpliwości, że dr. Schacht położył wielkie zasługi około odbudowy życia gospodarczego Niemiec po wstrząsach wielkiej wojny i po okresie inflacji powojennej. Właściwa jego karjera gospodarczo-polityczna rozpoczęła się na wiosnę r. 1923, kiedy Schacht mianowany został komisarzem dla spraw waluty niemieckiej. Na tym stanowisku wydał szereg energicznych zarządzeń, mających na celu uzdrowienie i stabilizację niemieckiego systemu walutowego. Od tego też czasu datuje się nieograniczone niemal zaufanie niemieckich sfer gospodarczych, zwłaszcza przemysłowych i handlowych do jego osoby.

Podczas obrad paryskiej konferencji rzeczoznawców na wiosnę r. b., której owocem był plan Younga, dużego rozgłosu nabrali memoriał Schachta, w którym uzależniał on zdolność płatniczą Niemiec wobec państw sprzymierzonych od zwrotu Niemcom Pomorza, Wielkopolski, Górnego Śląska i kolonii zamorskich. W memoriale tym Schacht (nie po raz pierwszy już zresztą) wystąpił w roli nietylko obrońcy gospodarczych interesów niemieckich, ale także polityka, zmierzającego do restytucji przedwojennego stanu posiadania Niemiec i posługującego się w tym celu na terenie międzynarodowym argumentami i sugestjami natury ekonomicznej.

Ostatecznie p. Schacht złożył swój podpis pod planem Younga — obecnie jednak sam postawił pod znakiem zapytania wejście w życie tego planu przez szereg daleko idących zastrzeżeń w memoriale, skierowanym do rządu Rzeszy. Memoriał ten z jednej strony stanowił sukces dla akcji plebiscytowej nacjonalistów niemieckich, skierowanej przeciw planowi Younga — z drugiej miał na celu skłonienie oficjalnych sfer niemieckich, by w czasie nadchodzących rokowań haskich o ostateczne sfinalizowanie planu Younga zajęły jeszcze

twardsze stanowisko wobec aliantów. Wystąpienie Schachta spotkało się z ostrą krytyką prasy francuskiej i angielskiej, ale obawiać się należy, że w ostatecznym rezultacie aljanci z obawy przed wzrostem nacjonalizmu niemieckiego poczynią Niemcom dalsze jeszcze ustępstwa.

Na terenie wewnętrznym Niemiec wszechwładza p. Schachta w dziedzinie gospodarczej oparta jest z jednej strony na wspomnianem już zaufaniu sfer gospodarczych do jego osoby, z drugiej zaś strony na stanowisku Schachta jako prezydenta Banku Rzeszy. Bank Rzeszy ma mianowicie prawo prowadzenia wszystkich rokowań finansowych, dotyczących skarbowości niemieckiej. Ma również prawo odmówić podjęcia się takich rokowań i w tym wypadku rząd Rzeszy może posługiwać się innymi bankami przy zaciąganiu pożyczek. Jednak rząd Rzeszy musi za każdym razem przedłożyć Bankowi Rzeszy swe plany pożyczkowe. Kiedy w lecie r. b. rząd niemiecki przeprowadził z firmą „Dillon Read & Co” owoce rokowania o pożyczkę 15 milionów dolarów, Schacht nie stawiał żadnych trudności przy zaciąganiu tej pożyczki. Obecnie jednak, kiedy Rzesza chciała zaciągnąć nową pożyczkę w wysokości 400 milionów marek za pośrednictwem tej samej firmy amerykańskiej, Schacht uzależnił swą zgodę na zaciągnięcie tej pożyczki od uchwalenia przez Reichstag 500 milionów nowych podatków.

Sprawa ta narobiła w Niemczech wiele hałasu podobnie, jak sprawa pożyczki dillonowskiej w kwocie 60 milionów marek, którą chciał zaciągnąć socjalistyczny magistrat miasta Berlina celem ratowania gospodarki miejskiej od bankructwa. Pożyczkę tej dr. Schacht również kategorycznie się przeciwstawił.

Forma, w jakiej Schacht stawia swe żądania, wytwarza mu wielu wrogów zwłaszcza w obozie republikańsko-lewicowym, który poza tem uważa Schachta za przedstawiciela polityki wielko-kapitalistycznej. Wątpić jednak należy, czy ataki te zdołają w chwili obecnej zachwiać pozycję tego dyktatora finansowego Niemiec.

Rekord oszczerstw w Polsce

Występ p. Moraczewskiego

Wracamy jeszcze do wspomnianych przez nas oszczerstw p. Moraczewskiego w „Przedświcie” nr. 344. Tylko p. Moraczewski zdolen jest objaśnić wotum nieufności dla rządu w ten sposób:

„Stoją im na przeszkodzie rządy pomajowe. A takby ładnie było, gdyby można utrwalił rządy przedmajowe! Endecy nie placiliby podatków, nie służyliby w wojsku, rozebraliby dochody państwowe między siebie”.

Czy można sobie wyobrazić większy brak wszelkiej moralności, niż, tak oszczerca napaść na cały obóz polityczny i czy nie świadczy ona o całkowitym zaniku zmysłu odpowiedzialności i uczciwości? Albo takie zakończenie i objaśnienie ostatecznego wotum nieufności, rzucone w stronę Sejmu wogóle:

„Posłowanie przestało być lukratywnym interesem! Sejm zbiera się rzadko, na krótki okres czasu, żadnych ustaw, przy których możnaby upiec swą pieczęć, nie przerabia. Nic dziwnego, że ogromna większość posłów uchwaliła rządowi pomajowemu wotum nieufności”.

Znowu tylko p. Moraczewski zdolen jest w tak oszczerzy sposób objaśnić głosowanie Sejmu.

„Zarzut”, jakoby — nadwyżek budżetowych chcieli się używać na cele prywatne, zaopatrzony jest taką uwagą:

„Tak myśli nie tylko dziś Rybarski, tak myślał poseł Adam, twórca Orbisu, zawierający świetną dla Orbisu a fatalną dla kolei umowę, tak myślał Korfanty, broniący defraudantów dziesiątek milionów podatków na Górny Śląsku, tak myślał Zdziechowski, chroniący Zamoyckiego przed zapłatą 6-ciu milionów podatku, bo brat jego dostał posadę u ordynatu...”

Raz jeszcze przypominamy, że p. Moraczewski natychmiast po przewrocie majowym już był uznany za najzdolniejszego do szerzenia pospolitych oszczerstw dla uzasadnienia szczególnego hasła, że przewrót majowy był urządzony dlatego, że — w Polsce jest za dużo nieprawości.

Ogłosił wówczas jeszcze w „Robotniku”, na którym obecnie suchej nitki nie zostawia, dnia 23-go maja i nast. szereg napaści na poszczególnych działaczy.

Wówczas to p. Jerzy Zdziechowski, odparłszy zarzuty p. Moraczewskiego we wszystkich sprawach (czyto ordynacji Zamoyskich, czy P. K. O.) w sposób całkowity, zakończył swe pismo z 26. maja 1926, ogłoszone w gazetach, słowami:

„Ale jeżeli w ciągu trzech dni nie opublikujesz Pan, Panie Moraczewski, dokumentu Najwyższej Izby Kontroli, na który się powołujesz, stwierdzającego, że korzystałem z kredytu w P. K. O., a nie opublikujesz, bo N. I. K. nic podobnego stwierdzić nie mogła, to w oczach uczciwych ludzi bez różnicy obózów jedynym wynikiem całego wystąpienia Pańskiego przeciwko mnie będzie sąd o Panu: oszczerca”.

Oprócz tego p. Karol Zdziechowski, generalny pełnomocnik ordynacji Zamoykiej ogłosił w pismach 30. maja 1926 obszernie pismo, odpierające całkowicie wszelkie zarzuty p. Moraczewskiego, a w końcowej uwadze, odnoszącej się do słów p. Moraczewskiego przeciw kwalifikacjom p. K. Zdziechowskiego, powiedział:

„Ponieważ p. Moraczewskiego nie znam i nigdy go nawet nie widziałem, nie mogę mieć żadnego zdania o jego kwalifikacjach fachowych, natomiast artykuły p. Moraczewskiego, pełne oszczerstw i bezpodstawnych insynuacji, pozwoliłyby mi wydać sąd o jego kwalifikacjach moralnych”.

P. Moraczewski schował wówczas do kieszeni zarówno to wszystko, jak listy inne, między innymi p. Szydłowskiego z 27. maja 1926, p. Rybczyńskiego, b. min. rob. publ. z 28. maja 1926, p. Osieckiego z 28. maja 1926, którzy wszyscy stwierdzali oszczerstwo, na co p. Moraczewski nie mógł dać żadnej odpowiedzi, popierającej oszczerze twierdzenia.

Szczególną obrzydliwością obecnego wystąpienia jest napaść na s. p. Ernesta Adama, którego czystość jest niedostępnie wysoko ponad brudami oszczercy, oraz na s. p. Lindego, który ma więcej zasług dla kraju, niż p. Moraczewski swą biedną głową wogóle zrozumieć może, a którego sprawa sądowa była potwierdzeniem tych zasług, poczem jeszcze okazało się, że jedyny utrzyma-

Telefon 18-90.

Jutro, w czwartek, 19 grudnia

zagości na naszym ekranie przemiła **Anny Ondra**

w doskonałym filmie p. t.

„SZANTAZ”

Reżyser: ALFRED HITCHCOCK.

Przedstawienia o godz. 5 — 7 — 9. — Miejsca numerowane.

ny zarzut kupienia obligacji kolejowych rzekomo zbyt drogo był nieuzasadniony, bo s. p. Linde słusznie przewidywał, i wartość tych obligacji powiększyła się wielokrotnie w sposób dla P. K. O. niezmiernie korzystny.

Gdy się tworzyło obecne B. B. S., na zjeździe tego nowego tworu 1. listopada 1928, wygłosił p. Moraczewski mowę, jak to po zalamaniu się złotego w r. 1925 rozmawiał z chorym p. Wł. Grabskim, odwiedziwszy go, oraz czego się dowiedział:

„Zawczasem, abym tę tajemnicę wyjawiał. Nie mogę tego dziś zrobić. Za kilka lat napiszę to. Jednakże musiałem podzielić się udzieloną mi przez p. Grabskiego informacją z towarzyszami CKW. Była to rzecz tak niesłychana, że my, socjaliści, zostaliśmy oszukani przez prawicę — i powiedzieć — że to ja namówiłem do wstąpienia do rządu, a tu takie lajdactwo!”

Wówczas p. Głabiński, jako przewodniczący Związku Ludowo Narodowego w roku 1925 i 1926, wystosował pismo do p. Wł. Grabskiego, który w odpowiedzi z 15 listopada 1928 oświadczył:

„Chcąc uczynić zadość życzeniu Pana Prezesa, udalem się do p. ministra Moraczewskiego, by odświeżyć sobie w pamięci swoją rozmowę z nim sprzed paru lat, która podana została w „Przedświcie”. Na zasadzie tego, co zdołałmi sobie uprzytomnić i uzgodnić, co nie nastarczyło żadnych trudności, mogę oświadczyć, że relacja podana przez „Przedświt” jest tak przejawskrawiona, że zupełnie nie może być uznana za zgodną z prawdą”.

Czyli p. Moraczewski musiał w rozmowie z p. Wł. Grabskim w listopadzie 1928 odszczekać to, co powiedział na zjeździe o roku 1925, oraz zgodzić się na to, że p. Wł. Grabski stwierdzi, iż to kłamstwo.

SPORT

Narciarstwo

Kurs AZS w Zakopanem organizuje w czasie świąt Bożego Narodzenia sekcja narciarska. Liczba jej członków wynosi ponad 30, a wydział tworzą pp.: Bujak Rudolf, Miłoch Kazimierz, Koniarek Stanisław, Kaliciński Kazimierz, Sagański Adam. Na kurs w Zakopanem, który trwać będzie od 28. bm. do 6 stycznia zapisywać się mogą także nieczłonkowie AZS. Koszta utrzymania wraz z mieszkaniem wynoszą 50 proc. Sprzęt winien posiadać każdy własny, w wyjątkowych wypadkach sekcja może wypożyczyć narty za pewną opłatą. Kurs który znajduje się pod kierownictwem p. Bujaka Rudolfa prowadzić będzie Broniek Czech. Wszelkie informacje udziela w sekretariacie AZS od 16 do 17 oraz telefonicznie od 12 do 13 p. Bujak Okr. Ośrodek W. F. nr. tel. 245 przez wojskową.

Stadion sportowy w Zakopanem na Równi Krupowej, po obu stronach ul. Kościuszki jest już prawie na wykończeniu. Z jednej strony znajduje się tor ślizgawkowy, wraz z boiskiem do hokeja, z drugiej ładny tor dla zawodów hipicznych, skijoringu i skijöringu. Całość robi sympatyczne wrażenie i prezentuje się po europejsku. (tel. wł.) A. K.

W Nowym Targu organizuje SN „Wisła” kursa narciarskie na większą skalę w okresie świątecznym. Wobec spodziewanego liczego napływu członków klubu z Krakowa i miejscowości podkarpackich, wynajęto część koszar na pomieszczenie uczestników. (tel. wł.) A. K.

Mimo niewielkiej stosunkowo warstwy śniegu w Zakopanem, zima zapowiada się naogół dobrze i śnieg pada ciągle. W górach utworzyła się już warstwa, umożliwiająca swobodne poruszanie się, to też narciarze udają się na bliższe i dalsze wycieczki. Wniedziele, odbędzie się t. zw. „otwarcie sezonu” tj. wspólna wycieczka wszystkich zawodników, narciarzy i publiczności tradycyjnym szlakiem przez Kasprowy Wierch na Halę Gąsienicową. (tel. wł.) A. K.

Nie od rzeczy będzie wreszcie dodać, że, gdy p. Moraczewski pokłócił się z P. P. S. i zaczął na nią napadać, strojąc się, jak zawsze, w piórka jedynego obrońcy uczciwości, podał p. Lieberman w „Robotniku” z 17 kwietnia 1929 p. t. „Obłudny świetoszek” sylwetkę p. Moraczewskiego, w której są takie rysy:

„P. Moraczewski nigdy się nie odznaczał prawdomównością, o czem doskonale wiedzieli ci, co od lat bliżej mu się przypatrywali. Nadto cechuje go niemal chorobliwa manja szkalowania. Pióro, którem wypisuje przeciw różnym osobom swoje paszkwile, umaczone jest najczęściej w błocie.”

„Było to w r. 1915 na zebraniu skonfederowanych stronnictw niepodległościowych w Krakowie, w lokalu któregoś z tamtejszych organizacji przy ul. Florjańskiej. Rozważano najbliższe taktyczne posunięcia. Między innymi zabrał głos p. Moraczewski i oświadczył że jego zdaniem „dobrą politykę robi się tylko oszustwem”, że więc tej zasady stronnictwa niepodległościowe nie powinny w swojej działalności spuszczać z oka. Odpowiedzią były protesty i śmiech obecnych. Jeden z pomiędzy nich zapytał: „Obywatelu Moraczewski, a jeśli znajdują się sprytniejsi od nas partnerzy i nas oszukają, co wtedy?” Z dużą pewnością siebie i pobłażliwym uśmiechem p. Moraczewski odparł: „To niemożliwe! moja w tem głowa, abym ja wszystkich oszukał!” Czy można z człowiekiem, który podobne „zasady” głosi i wyznaje, dyskutować w imię prawdy, zasad moralnych i przyzwoitości?”

Gdy zatem p. Moraczewski raz jeszcze w swem życiu, po wotum nieufności, staje na swej zwykłej placówce oszczerstw, można już o to nie troszczyć się, odwracając się tylko z pogardą od tego widowiska, powszechnie już znanego i ocenionego, jako rekord oszczerstw w Polsce współczesnej.

Pięściarstwo

Mecz Polska — Niemcy odbędzie się definitywnie 6 stycznia w Katowicach względnie w Król. Hucie. Spotkanie to usiłował Pozn. OZB jeszcze w ostatnich dniach zorganizować w Poznaniu, lecz z powodu braku odpowiedniej sali zrezygnował. W związku z tem PZB na swem wtorkowym posiedzeniu ustalił następujący skład reprezentacji polskiej (według kolejności wag): Moczko, Forlański, Górny, Wochnik, Arski, Majchrzycki, Wiśniewski i Wozcko. (Ten zestaw budzi pewne zastrzeżenia o czem napiszemy osobno — red.) Skład reprezentacji niemieckiej ustalony został według doniesienia niemieckiego związku w zestawie podanym przez nas przed kilkoma dniami. (Pickert, Zigliarski, Moolh, Baechler, Volkmar, Seelig, Saenger i Neusel.) (tel. wł.) F. G.

PZB uchwalił przyznać począwszy od 1 stycznia POZB subwencję miesięczną w wysokości 150 zł. na utrzymanie trenera związkowego. (tel. wł.) F. G.

Nowozaangażowany trener włoski p. Eduardo Ganzerra obejmuje swe obowiązki z początkiem przyszłego roku i od stycznia trenować będzie pięściarzy polskich; pracę swą rozpocznie prawdopodobnie na Śląsku. (tel. wł.) F. G.

Pływanie

Nowy rekord światowy na dystansie 200 y nawznak ustanowiła w Magdeburgu Niemka Schrader uzyskując czas 2:57. Dotychczasowy rekord 3:02 należał do Angielki King. Próba odbyła się w przepiśowym basenie 25-metrowym przy kontroli, wymaganej przez Międzynarodowy Związek Pływacki. (radjo)

Wioślarstwo

Tow. Wioślarzy „Polonia” T. z. w Poznaniu przypomina członkom, że w czwartek o godz. 19 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie w piwnicy ratuszowej (górną salka). Ze względu na bardzo ważny porządek obrad uprasza się o przybycie wszystkich członków.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nadużywanie dobrej wiary

Wystrzegajcie się bezwartościowych falsyfikatów obrazów sprzedawanych po prowincji jako oryginały — Ostrzeżenie Wielkopolskiego Związku Artystów Plastyków

Od kilku lat już, publiczność pada ofiarą wyzysku pewnych osobników, handlujących obrazami. Poleca się miernoty, zwane w żargonie artystów-malarzy „kiczami” lub też „knotami”. Mimo to mogliśmy przytoczyć liczne przykłady, że za płótna polecane jako oryginały, a reprodukowane w dziesiątkach egzemplarzy, płacono ceny godne pendzla pracowniczego i utalentowanego artysty. Zdaje się, że o falszerstwach obrazów w 1920 r. publiczność prędko zapomni.

W tej sprawie zasłużona na polu pracy kulturalnej instytucja, jaką jest Wielkopolski Związek Artystów Plastyków, przesyła nam następujący komunikat:

„Uważamy za swój obowiązek ostrzec Szanowną Publiczność przed szantażem różnych przygodnych podróży i pseudo-artystów, którzy już od dłuższego czasu w zastraszający sposób uprawiają swój nieczy procedur. Są to Ukraińcy i Rosjanie, fabrykujący masowo w nieudatny sposób falsyfikaty naszych malarzy. Plagiaty te rozwoją po całej Wielkopolsce i natrętnie próbują za wysokie sumy wyzbycić się ich nawet pośród sfer inteligencji.

Z ubolewaniem stwierdzamy, że nieomal w każdym takim domu na prowincji spotyka się nazwiska dwóch a już dawno grasujących pseudo-artystów, a mianowicie Jankowskiego vel Priebego i Józefczyka vel Szewczyka. Handlarze ci również w podobny sposób zasypują domy polskie swymi zupełnie bezwartościowymi kiczami, objeżdżają własnym samochodem, przez co docierają do odległych zakątków, nie omijają również plebanij, lekarzy i ziemian.

Wobec dogodnych warunków spłat na weksle, ludzie chętnie kupują choć dziesięciokrotnie przepłacając. Wynika z tego dla wystaw sztuk plastycznych poważny minus co do zbytu rzetelnych eksponatów, przez co odbie-

ra się możność artystom w ich dalszej twórczej pracy. Na dowód przytaczamy fakt, że w książkach naszych figurują 2 obrazy sprzedane za 250,— zł w ostatnim półtoraroczcu. Mówi to samo za siebie.

Wielkopolski Związek Artystów Plastyków w Poznaniu występuje jako pierwszy do walki przeciwko powyższemu objawowi, licząc na poparcie społeczeństwa. Celem zakwestjonowania wartości danych obrazów uprasza się wszystkich nabywców o taskawne nadesłanie ich do salonu naszego, plac Wolności 14 a.

Wypada przy tej okazji zwrócić uwagę naszym urzędem skarbowym, że przy tak lukratywnym interesie, który jak stwierdzono przynosi do 1.000 zł dochołu „dziennie, uchylają się ci osobnicy od kontroli sprytnym sposobem, gdyż nie mają żadnego stałego miejsca swego pobytu”.

Tyle komunikat Wielkop. Związku Artystów Plastyków, który zajął się energicznie trzeźwieniem tych nadużyć. Wyniki są nadzwyczaj ciekawe. Oto skonstatowano, że uprawiający procedur sprzedawania powielanych po 30 nieraz razy kopij jako oryginałów, zarabiają przeszło 1.200 zł dziennie. Na pewnej licytacji w Pałacu Działyńskich, stwierdziła delegacja Wlkp. Zw. Art. Plastyków, że obrazy dawniej sprzedawane z podpisami Szewczyka, wżgl. Józefczyka, znanych artystów malarzy krakowskich szły tam jako „oryginały” dla odmiany z podpisem Remer i Relud.

Nie chemy cytować nazwisk uszkodzonych, pomiędzy którymi znajdują się prawdziwi miłośnicy sztuki, niezorientowani jednak co do możliwości nadużyć. Pragniemy tylko zaznaczyć, że artyści-malarze Józefczyki i Szewczyki, zamierzają przeciw nadużywanym ich dobrej sławy, wystąpić z wnioskiem o ściganie osobników falszujących podpisy. (k)

Tragiczny wypadek

Policjant postrzelony w czasie obławy na bandytów

W nocy na 17. bm. posterunki policyjne w Kruszewicy i Chelmcach urządziły w Bachorzu obławę za karą już czterokrotnie za napady bandyckie włamywaczem Jakóbem Kruśickim. We wsi roztawiono czaty, p. in. przodownik Edward Szymański zajął miejsce w pobliżu zabudowań rolnika Marciniaka. Zbudzony szczeniem psów gospodarz przekonany, iż do jego zabudowań wkradają się złodzieje, strzelił z fuzji myśliwskiej, trafiając przed. Szymańskiego w lewe ramię. Ofiarę obowiązku służbowego przewieziono do lecznicy w Inowrocławiu. Stan poranionego na szczęście nie zagraża jego życiu. (k)

Wojennym szlakiem

Premjera „Rywali” w Teatrze Nowym

„Rywale”, to tytuł najgłośniejszej amerykańskiej sztuki ostatniej doby. Akcja toczy się w czasie wojny światowej. Na tle walk występują żołnierze z krwi i kości: oficer i sierżant, armii amerykańskiej. Czy to na froncie, w ogniu walk, czy na tyłach, w chwilach wypoczynku — rywalizują stale z sobą.

Mimo poważnych konfliktów, sztuka obfituje w wiele scen prostego humoru żołnierskiego i posiada sporo komicznych sytuacji. Słynny znawca żołnierskiego życia oraz gwary obozowej, autor przepięknych nowel frontowych „Zielona kadra” — Jerzy Kosowski przełożył „Rywali” na język polski.

Próby w pełnym toku trwające już od dłuższego czasu dobiegają końca przy pełnej obsadzie całego zespołu męskiego i licznych statystach, pod reżysem kierownictwem p. dyrektora Rudkowskiego.

KALENDARZYK

Sobota, 18 grudnia 1920.

Stonice: wschód 7,59; — zachód 15,39; — długość dnia 7 godz. 40 min.
Księżyc: wschód 17,36; — zachód 10,28; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 2 st. C., wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 764 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 3 st. C., najniższa — 2 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Stan wody w Warszawie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 0,64 m. Kal. rzek.: Grajan B.; jutro Nemejsz. Kal. słow.: Wszemir; jutro Mścińsk.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiieżyńska, plac Sapiieżyński 1. — Apteka pod Esku lapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 98.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G Wilda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyszuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Egzamin czeladnika-fotografa** złożył dnia 16 bm. terminator Edmund Nowicki i uzyskał dyplom czeladniczy. — Egzamin odbył się w zakładzie fotograficznym „Rubens” przed komisją egzaminacyjną przy Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu (pp. Janem Szymkowiakiem, Władysławem Czarnieckim, Józefem Pucińskim i Adolfem Fuchsem. Z wiedzy ogólnej egzaminował p. Czesław Beil.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Sodalicji Marjańskiej Nauczycieli.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 22 bm. w domu SS. Elżbietank na Jeżycach. Nabożeństwo w kajlicy tamże o godz. 10. Sposobność do spowiedzi od 9—10. Odczyt na temat: „System wychowawczy blog. ks. Jana Bosko” wygłosi kol. Pielarski z Dziele. Goście z kol. nauczycielskich mile widziani.

— **Naukowe posiedzenie Polskiego Towarzystwa Biologicznego** (Oddział Poznański) odbędzie się w czwartek o godz. 17 w sali zakładu histologicznego Coll. Medicum, ul. Fredry 10. Porządek obrad: 1) dr. F. Raszeja: „Badania histochemiczne nad jontoforezy” i 2) „Wpływ biologiczny

jontoforezy”; 3) docent dr. Adamski: „O pewnym typie świdłowca wolno żyjącym w wodzie”; 4) inż. Sławiński i dr. Pakowski: „O mierzeniu koncentracji krwi drogą pomiarów przewodnictwa elektrycznego”; 5) dr. W. Węslow: „Kilka spostrzeżeń co do nabłonka płucnego u ssaków człowieka w szczególności w okresie życia płodowego i pozapłodowego”; 6) dr. Wusatowska: „Wpływ ergotaminy na napięcie toniczne mięśnia prądkowanego”; 7) dr. J. K. Słowiński: „Badania histochemiczne nad rolą układu siateczkowo-śródbłonkowego w przemianie ciał tłuszczowych u psa normalnego i zatrutego toluylendiamią” oraz 8) „Badania histochemiczne nad ciałami tłuszczowymi w narządach mięsnych u psa normalnego i zatrutego toluylendiamią”.

WYKŁADY

— **Ostatni wykład ks. Leśnobrodzkiego** dziś, w środę, 18 bm. p. t. „Tragedja wschodu” („O unji kościoła”). Pozostałe bilety do nabycia przy wejściu na salę. Początek o godz. 20.

WIECZORY, KONCERTY

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej** urządza dla członków wieczór wigilijny w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 20 w sali „Restauracji Zamkowej” przy ul. św. Marcna 40. Z uwagi na to że z dniem 22 bm. zamykamy listę gości, upraszamy członków o zgłaszanie się po zaproszenia do sekretariatu Miejskiej Szkoły Handlowej przy ul. Działyńskich pomiędzy godz. 18 a 19.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokół” Poznań III.** Zebranie zarządu odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20 u dh. Zawadkowej. Z powodu ważnych spraw przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Poznań-Śródmie.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 20 w Domu Katolickim na Śródmie. Na porządku obrad m. in. referat druha Gaszaka. O liczny udział tak druhen jak i gości uprasza Zarząd.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Tow. „Bratnia Pomoc”** Miejskich Zakładów dla światła i wody wydziela doroczną gwiazdkę dla biednych dzieci w niedzielę, 22 grudnia br. o godz. 18 na sali Łoży przy Grobli 25. — Zarząd.

— **Stow. Urzędników Komunalnych** miasta stol. Poznania urządza w dniu 21 bm. o godz. 18 w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8 a. gwiazdkę dla wdów i sierot po swych członkach.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 18. b. m. na pl. Sa pieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,00—6,40 zł; masła mleczarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3,60—4,20 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 40 groszy; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,60 do 3,80 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drobb: para kurecząt 6,00—7,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęci 4 zł; para gołębi 2—3 zł; para kurapat 6—7 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; zając 12—13 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 6 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—6,00 zł; karasia 2,00—4,40 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 groszy; 1 kg. marchwi 20 gr; bura ków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,20 zł; jarmużu 40 gr; 1 kg. pietruszki 50 groszy; seleru 1,00 zł; 1 kg. brukselki 1,40 zł; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. borówek 2,80 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,40—1,60 zł; za grzyby: 1 kg. zielonek 1,00 zł; 1 kg. szarych zielonek 0,80 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 1,60—1,80 zł; olej jadalny Iniany litr 2,40 zł; makowy 2,80 zł. — Targ bardzo ożywiony. Dowozy duże, szczególnie na targu drobiu. Ceny ryb zwykowały znacznie wobec zbliżającej się wigilii. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Spadł z rusztowania na budowlę** 42-letni murarz Stanisław Książkiewicz, zamieszkały przy G. Wildzie 29. Z powodu złamania nogi ofiarę wypadku przewieziono do lecznicy miejskiej. (k)

— **Skłębienie dymu.** Wczoraj krótko po godz. 20 przywołano straż pożarną na ul. 27 Grudnia 6, gdzie w palarni kawy p. Leitgebra powstało nagle skłębienie dymu. Straż pożarna usunęła niebezpieczeństwo. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Falszywe dolary.** P. Tarnogrodzki Jan z Pierania doniósł policji, że na ulicy Wajdzowej jakiś Liszka Franciszek, zamieszkały przy ul. Kolejowej 55 a, wprowadził go do bramy, gdzie usiłował sprzedać mu falsyfikaty dolarowe. Liszkę ujęto i osadzono w areszcie. (z)

— **Aresztowania.** W związku z włamaniem u p. Roeslera przy G. Wildzie 80 ujęto sprawców włamania w osobach:

Przy licznych dolegliwościach kobiecych, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa sprawia znakomitą ulgę. Świadczy o tym klinik chorób kobiecych stwierdzając, że woda Franciszka Józefa, jako łagodnie działający środek czyszczący, jest stosowana z doskonałym skutkiem zwłaszcza u położnic. Ządać w aptek i drog. ulw 6132

Pospieszego Jakóba, ul. Stroma 26; Wiskiego Marjana, ul. Stroma 24; Jarzniewskiego Marcina, ul. Stroma 26; Sawińskiego Kazimierza, ul. Fabryczna 42 — Z powodu kilkakrotnych oszustw na terenie miast Poznania, Mogilna, Trzemeszna i Sieradza ujęto Dziurę vel Dziurskiego Romana Stanisława, ur. 5 2 1899 w Wólce Oledzkiej, bez stałego miejsca zamieszkania. — Dnia 17 bm. ujęto trzeciego nowopólnika szajki kopcercarzy, 27-letniego Nowackiego Macieja, bez stałego miejsca zamieszkania, który wspólnie z już poprzednio ujętym Kolsutem Józefem i Kopyńskim Marjanem dnia 4 grudnia br. poszkodowali Ignacego Krzywosza z Betkowa pow. Kościan na sumę 1482 zł (z)

— **Kradzieże i włamania.** Do mieszkania p. Maćkowiaka Stanisława przy Rynku Jeżyckim 3, włamali się złodzieje i skradli płaszcz czarny, płaszcz jesienny szaro popielaty, 2 ubrania granatowe, 2 ubrania siwe letnie, ubranie czarne, buzdzik z świecą tarczą. — W nocy na 17 bm. nieznanymi osobnikami włamali się do fabryki guzików przy ul. Marceińskiej i skradli maszynę do pisania marki „Adler” 15 kg. drutu mosiężnego, płaszcz czarny i inne przedmioty. — Z podwórza przy ul. Zwierzynieckiej 7 skradziono ręczny wózek, 2 skrzynie z narzędziami, winę i piłę do drzewa. — P. Lysiakowi Wacławowi z Chartowa skradziono z podwórza ul. Skarbowej 6, rower męski marki „Procesja” nr. fabr 34 023. — P. Siebertowi Hieronimowi z Kozichłogów skradziono dnia 16 bm. w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy rower męski marki „Paset” nr. 4249, nr. rej. 6757. — P. Haufemu Karolowi, Wierzbice 66, skradziono rower męski marki „Modern” nr. fabryczny 003 835, pozostawiony przy ul. Fredry (z)

— **Ujęcie szajki paserów.** W nocy na 6 bm. włamała się szajka rabusiów do pałacu barona Lüttwita w Oleśnicy wsiadł do chodzieskiego. Skradziono kilka futer, cenne przedmioty z srebra itd., łącznej wartości 10 tys. złotych. Ponieważ dochodzenia, przeprowadzone na miejscu, narazie na ślad sprawców nie natrafiły, wobec tego tutejszy wydział śledczy wszczął poszukiwania za sprawcami na terenie m. Poznania, co zostało uwieńczono pomyślnym rezultatem, gdyż w toku przeprowadzonej rewizji przez funkcjonariuszów wydziału śledczego w mieszkaniach złodziejskich, odnaleziono znaczną część tpu. Jako paserów przytrzymał Teodorze Wolkowiak (Podgórna 16), Julianę Grześkiewicz (Piekary 5) oraz Stanisław Grześkiewicz. Poza tem w ręce policji wpadł Marjan Wodzak (Droga Urbanowska 10) i Józef Salomon (Staszica 9). Łup w przeważnej części odebrano paserom. Wymienieni znajdowali się w ścisłym kontakcie z znanymi włamywaczami, za którymi zarządono dalsze poszukiwania. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Gdy awanturnik szaleje...** Na ławie oskarżonych sądu okręgowego zasiadł robotnik Stefan Śmidowicz. Oskarżono go o to, że 17-letniemu Czesławowi Strękowskiemu zadł nożem niebezpieczny uraz cieleśny, w następstwie czego Stręk zmarł. Rozprawie przewodniczył sędzia Rygniawiec, oskarżał prokurator Japa, bronił adwokat J. Fitzner. Zainteresowanie procesem było wielkie, szczególnie licznie przybyli mieszkańcy Zagórza, gdzie wydarzyła się powyższa awantura. Dnia 13 sierpnia o około godz. 22 na lawce przed jednym z domów w Zagórzu siedział Stręk, obok którego przeszedł późniejszy Śmidowicz i w prowokacyjny sposób zaczął się wygrażać, mówiąc: „Muszę jednego zgładzić, to mi znówu będzie dobrze”. I bez najmniejszego powodu zaczął atakować Stręka, który nie dawał powodu do awantur. Śmidowicz zaczął się sam coraz bardziej podniecać, aż w końcu dobył noża i rzucił się na Stręka, raniąc go w udo i serce. Stręk śmiertelnie ranny, zaczął uciekać, ale osłabiony runął na ziemię i wkrótce zmarł. O tragicznym wypadku dowiedział się ojciec Stręka, który wybiegł na ulicę i rzucił się na mordercę, którego w rezultacie ujęto. Na wczorajszej rozprawie sądowej obrońca oskarżonego dr. Fitzner stawiał w ostatniej chwili wniosek, aby oskarżonego zbadać co do jego stanu umysłowego. Trybunał zgodził się na to. (z)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kobieta”.
Aurora: „Szakale stepów” z Tomem Mixem.
Baika: „Skazaniec z Stambułu”.
Casino: „Ostatni rozkaz”.
Colosseum: „Sportowiec z miłości”.
Corso: „Kochanka oficera Ochrany”.
Edison: „Złodziej w raju”.
Kapitol: „Szajka zgrozy”.
Metropolis: „Grzechy ojców”.
Odeon: „Z Raju Bolszewickiego (męczeństwo miłości).
Renaissance: „Kapitan Chaplin”.
Słońce: „Ostatni romans”.
Stylowe: „Szkocki ekspres”.
Wilsona: „Awantura arabska”

Z OSTATNIEJ CHWILI

Bezprzylotnego męczyznę znaleziono na szosie w pobliżu Miłostawia w pow. wrzesińskim. Jak się okazało, był to 21-letni Stanisław Danczyk z Miłostawia, który uległ napadom epileptycznym. Chorego przewieziono do szpitala w Wrzesznie. (k)

Smierć motocyklisty. We wtorek nad ranem znaleziono w Tczewie niedaleko mostu nad Wisłą lekko uszkodzony motocykl, a w pobliżu nieprzytomnego i z raną na głowie motocyklistę. Natychmiast przewieziono rozbitek do szpitala gdzie jednak niebawem zmarł. Z dokumentów przy nim znalezionych okazało się, że to niejaki Paweł Fischer z Sopotu. Śledztwo wykazało, że z powodu nadmiernej szybkości i nieostrożnej jazdy zawadził nieszczęśliwie o jakąś przeszkodę na moście i rozbil się. (dt)

Z WIELKOPOLSKI

Wronki. (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady miejskiej dokonano stosownie do zarządzenia Inspektoratu szkolnego wyboru 8 członków i tytuł zastępców do Rady szkolnej we Wronkach. Większością głosów wybrano przez aklamację pp. Stanisława Białka, Mikołaja Grabarczyka i Leona Grupińskiego na członków i pp. Edmunda Bogusławskiego, Wincentego Halego i Czesława Meisnerowskiego jako zastępców. Poza tem uchwalono podwyższyć podatek od psów z 3 na 5 zł za każdego pierwszego psa, z 6 na 10 zł za każdego drugiego i z 10 na 15 zł za każdego dalszego psa, podlegającego opodatkowaniu. Powzięto także uchwałę co do przywrócenia częściowo skasowanych jarmarków kramnych, wobec czego wszystkie 8 jarmarków począwszy od 1. 1. 1929 będą ogólne, tj. na bydło, konie, nierogaciznę, artykuły rolnicze i towary kramne. W dalszym ciągu posiedzenia naczelnik tut. Kom. Kasj Oszczędności wygłosił obszernie sprawozdanie z działalności kasy.

— (Akademia papieska.) Z okazji 50-lecia kapłaństwa Ojca św. Piusa XI urządzono w sali p. Koczorowskiego akademie i to zaraz po nabożeństwie dla parafian i śpiewaków, wieczorem dla miejscowych obywateli. Publiczność po brzezi zapelniała salę. Na program złożyły się przemówienie miejscowego proboszcza ks. Panikowskiego, deklamacje, odśpiewanie utworów religijnych przez Tow. Śpiewu „Lutnia” oraz referat okolicznościowy, wygłoszony przez p. sędziego Stachowskiego z Poznania. Pod koniec wystawiono przy efektownym oświetleniu reflektorów żywy obraz, przedstawiający ludzkość wszystkich stanów, korzącą się u stóp krzyża. Wspaniała akademie zakończono odśpiewaniem „Boże coś Polskę”.

— (Z urzędu stanu cywilnego.) W listopadzie zanotowano w urzędzie stanu cywilnego 14 urodzeń, 7 wypadków śmierci i 12 związków małżeńskich. (wr)

Września. (Miejsce jubilat.) W roku bieżącym upływa 25 lat od chwili, kiedy p. Rewers wstąpił do czynnej służby w magistracie, a do przedsiębiorstwa miejskich pp. Kryślak i Rydliński. Z okazji tych jubileuszy korporacje miejskie odznaczyły Jubilatów dyplomami i odpowiednimi upominkami.

— (Osobiste.) Pan Marjan Turwid-Kaczmarek, syn kupca Kazimierza Kaczmarka, złożył w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie egzamin na profesora rysunków i malarstwa dla szkół średnich.

— (Z Stow Młodych Polek.) Stow Młodych Polek, będące pod troskliwą opieką ks. prof. Jernajczyka, urządza w święto Trzech Króli wieczór gwiazdkowy. Na program wieczornicy składają się przemówienie przez księżkę K. Lisieckiej, śpiewy chórowe, duety i deklamacje, utwór sceniczny itd. Śpiewy chórowe ćwiczy od dłuższego czasu nauczycielka szkoły wydziałowej p. Rysia Kosiatyówna. (y)

— (Mogilno.) (Srebrny jubileusz kapłaństwa.) Dnia 15 bm. parafia w Trługu oddziła rzadką uroczystość kościelną, mianowicie srebrny jubileusz swego proboszcza, ks. Józefa Bałkiewicza. W tym celu zebrały się miejscowe towarzystwa ze sztandarami przed plebanją, skąd wyruszyła procesja do kościoła parafialnego z Jubilatem na czele. Ks. Jubilat odprawił uroczystą mszę św. Kazanie, przystosowane do uroczystości wygłosił ks. Janusz, prob. z Strzelec. W imieniu władzy duchownej przemawiał do Jubilata ks. dziekan Rólski z Szczepanowa. Po nabożeństwie odprowadzono czcigodnego Jubilata na plebanję, przed którą poszczególnie towarzystwa składały swemu duszpasterzowi szczerze życzenia. Następnie odbyła się przed Jubilatem defilada „Sokolów” i Stow Młodych Polek pod komendą p. Gajewskiego. W końcu zabrał głos Jubilat, wyrażając radość swoją za okazane przez parafian uczucia przywiązania. Następnie podejmował ks. Bałkiewicz ks. konratorów i zaproszonych gości wspólnym obiadem.

— (Akademia Papieska.) Dnia 15 bm. odbyła się w sali Domu ks. Piotra Wądryniała akademie ku czci 50-letniego jubileuszu kapłaństwa Ojca św. Piusa XI. Akademie zagaił słowem wstępem prob. ks. M. Brodowski, a obszerny referat o Ojcu św. wygłosił p. A. Grylewicz. W programie były ponadto deklamacje i śpiewy. Na zakończenie akademie odśpiewano pieśń „My chcemy Boga”. (mb)

— Inowrocław. (Z miejskiego komitetu L. O. P. P.) Ostatnie posiedzenie miejskiego komitetu Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwwzrostowej w dniu 12 bm. poświęcone było sprawie budowy lotniska cywilnego w Inowrocławiu. Ze sprawozdań widać, że idea szerzona przez L. O. P. i P. zakreśla coraz szersze kęgi. Ilość członków na terenie miejskim dochodzi do 4000. Niebawem zostanie otwarta w sali Parku Miejskiego stała wystawa lotniczo-przeciwwzrostowa, a na czerwiec roku przyszłego projektowany jest konkurs modeli lotniczych.

— (Z Polskiego Tow. Krajoznawczego) Oddział Kujaw Zachodnich Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego urządził w dn. 12 bm. plenarne zebranie, na którym p. Zygmunt Czajła wygłosił referat na temat: „Jak powstały nazwy miejscowości na Kujawach i w Wielkopolsce?”. Zajmujący ten wykład i umiejętnie rysowane herby niektórych miast stanowiły interesującą całość.

— (Z koncertu p. Korsakowej.) Koncert znakomitej pianistki, p. Korsakowej w dniu 11 bm. zgromadził w sali miejskiej szkoły wydziałowej dość liczne grono obywatelstwa i młodzieży szkolnej. Połowe dochodu z koncertu p. Korsakowa ofiarowała na cele szkolne.

— (Z Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geogr.) W niedzielę, dnia 15 bm. odbyło się w miejskiej szkole wydziałowej zebranie miejscowego Kola Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografii. Prezes prof. Kopeć wygłosił krótki, ale rzeczowy referat na temat ćwiczeń w terenie przy nauczaniu geografii w szkole powszechnej i w gimnazjum. Po referacie wywiązała się żywa dyskusja. Omawiano następnie projekty lekcji pokazowych z geografii oraz prac z zakresu kartografii.

— (Sprawozdanie z „Tygodnia Dziecka”) Dnia 28 ub. mies. odbyło się pod przewodnictwem starosty Ruczyńskiego likwidacyjne zebranie tegorocznych im. prez. z racji „Tygodnia Dziecka”. Ogółem dochód wyniósł na terenie całego powiatu 2332 zł. Po odliczeniu wydatków w sumie 177 zł pozostał dochód w ilości 1555 zł. Podzielono go następująco: 25 proc. czyli 388 zł zatrzymano na potrzeby lokalne, resztę przekazano Komitetowi Wojewódzkiemu. Dochód tegoroczny i szesnastoletni wraz z procentami wynosi 1010 zł i przeznaczony został na budowę II stacji powiatowej opieki nad matką i dzieckiem. (em)

— Bydgoszcz. Szanownych pp. Kolektorów Tow. Pomocy Naukowej im. K. Marcinkowskiego na powiat bydgoski wiejski proszę o łaskawe spieszne zebranie składek za rok 1929 i doręczenie ich skarbnikowi, ks. prob. Szwedowskiemu w Osieku. Czas są ciężkie, lecz chodzi o głodującą przyszłość narodu, o naszą uciążącą się młodzież. Przy dobrej woli stać na skromny datek każdego, dlatego zanoszę do znanego z swej ofiarności obywatelstwa naszego powiatu usilną prośbę o ułatwienie pp. Kolektorom ciężkiego zadania i chętnie złożenie ofiary na cel tak szlachetny. — Dr. Szukalski, przewodniczący komitetu.

Świąteczny rozkład kolejowy

Dyrekcja Kolei w Poznaniu zawiadamia: Dla usprawnienia wzmoczonego przewozu podróźnych w okresie Świąt Bożego Narodzenia zaprowadza Dyrekcja Okręgowa Kolei Państw. w Poznaniu następujące dodatkowe pociągi osobowe:

Na linii Poznań — Ostrów Wlkp. uruchamia się dnia 24 bm. poc. dodatkowy nr. 528, z odjazdem z Poznania o godzinie 15.10, przyjazdem do Ostrowa 18.26. W drodze powrotnej będzie dnia 26 bm. poc. nr. 537 z odjazdem z Ostrowa o godz. 16.30, przyjazdem do Poznania o godz. 19.20.

Na linii Poznań — Inowrocław uruchamia się dn. 24 bm. poc. nr. 414 z odjazdem z Poznania o godz. 14.45, przyj. do Inowrocławia o 17.37. Z powrotem dn. 26 bm. poc. nr. 215 część I. Inowrocław odj. 17.02, Poznań przyjazd 19.30.

Na linii Poznań — Leszno uruchamia się dnia 24 bm. poc. nr. 739 Poznań odj. 12.55, Leszno przyjazd 14.42 i poc. nr. 743 Poznań odj. 17.45, Leszno przyjazd 19.34, oraz poc. nr. 741 część I Poznań odj. 14.55, Leszno przyj. 16.44, z powrotem tego samego dnia poc. nr. 742 odjazd Leszno 16.35, Poznań przyjazd 18.29, oraz poc. nr. 746 odjazd Leszno 21.45, Poznań przyjazd 23.35.

Na linii Poznań — Opalenica uruchamia się dn. 26 bm. poc. dodatkowy z Opalenicy do Poznania z odjazdem z Opalenicy o godz. 21.15, Poznań przyjazd 22.13.

Na linii Poznań — Rokietnica — Międzychód będzie dnia 24 bm. poc. nr. 2032 wychodzący z Międzychodu o godz. 11.50, przeprowadzony bezpośrednio do Poznania na godz. 14.08, i poc. nr. 2034 wychodzący z Międzychodu o godz. 15.10, przeprowadzony do Poznania na godz. 17.56. Tego samego dnia będzie poc. 2033, kursujący między Rokietnicą a Międzychodem, wyprawiony z Poznania o godz. 15.25, do Międzychodu przyjazd 18.12, oraz poc. 2033 kursujący między Rokietnicą a Międzychodem będzie wyprawiony z Poznania o 19.30, do Międzychodu przyjazd 21.58. Dnia 26 bm. uruchomiony będzie poc. nr. 2034 z Międzychodu do Poznania (Międzychód odj. 15.10, Poznań przyjazd 17.56) oraz poc. 2035 z Poznania do Międzychodu (Poznań odj. 19.30, Międzychód przyj. 21.58).

Wyszczególnione pociągi dodatkowe zatrzymują się na wszystkich stacjach pośrednich. Poza tem będą wszystkie regularne pociągi osobowe wzmocnione w miarę potrzeby przez dodanie wagonów.

Szczegółowych informacji udziela interesowanym zawiadowcy stacji oraz biuro informacyjne na dworcu w Poznaniu.

Z Teatru Wielkiego

Jutro premiera „Krysi Leśniczanki”

Świąteczny repertuar Teatru Wielkiego ozdobi nowością operetkową, która niewątpliwie znajdzie duże powodzenie; będzie nią „Krysia Leśniczanka” melodyjna i dowcipna operetka Jarno, należąca do rzędu najbardziej typowych z tak powszechnie ulubionych wiedeńskich okazów swego gatunku. Łączy w sobie wdzięk prawdziwie wiedeńskiego sentymentu z lekką satyrą i w bezpretensjonalności swej akcji oraz w pogodzie dowcipu wyróżnia się „Krysią” walorami libretta, jak niemniej melodyjnością muzyki.

„Krysia Leśniczanka” weszła od dawna do stałego repertuaru scen operetkowych, a i gościna jej na naszej scenie (która rozpoczyna się jutrzejszą premierą) niewątpliwie będzie długotrwałą, do czego przyczyni się przede wszystkim odtwórczyni roli tytułowej, świetna artystka p. Jadwiga Fontanówna, mająca na sumieniu powodzenie tylu już operetek na naszej scenie. Dyrekcja Teatru Wielkiego dokłada starań aby jutrzejsza nowość ukazała się w jak najstaranniejszej realizacji sceniczno-muzycznej, nad którą czuwają kapelmistrz p. Eichstaedt i reżyser p. Folański.

Wystawa obrazów

L. Ostrowskiej

W tych dniach nastąpiło otwarcie wystawy obrazów pastelowych znanej artystki Leokadi Ostrowskiej. Wystawa mieści się w hallu hotelu Bazar i prezentuje się bardzo ciekawie. Na specjalne wyróżnienie zasługują portrety, wykonane subtelną techniką pastelową, wydobywające po mistrzowsku wdzięk i podobieństwo osób portretowanych. Poza tem zwracają uwagę znakomite olejne portrety księcia Józefa, Paderewskiego, b. króla bułgarskiego i szereg studiów portretowych. Całości wystawy dopełniają kapitalne pejzażyki z Monte Carlo, wspaniałe chryzantemy, słoneczne naturcje, wykwiłtne orchideje itd. Zachęcamy do najliczniejszego zwiedzenia tej wystawy.

TEATRY

— Z Teatru Wielkiego. Dziś, w środę „Pan Twardowski”. W czwartek, 18 b. m. premiera operetki „Krysia Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Nychowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim, Sendeckim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt, reżyser p. Folański, baletmistrz p. Statkiewicz. Nowa oprawa sceniczna art. mal. p. Ja-

Przez szybkę

Psie porządki

Są podobno na świecie kraje, gdzie człowiek nie potrzebuje mieć dowodu osobistego — wystarczy mu zupełnie bilet wizytowy.

— Co tam może być za porządek, — powątpiewa Januszek.

Szanuję swego przyjaciela za to, że nie da się wziąć na chwałbę rzeczy cudzych, ale podoba mu się zawsze to, co jest u nas.

A u nas drogie panie, nietylko człowiek, ale nawet taki pies, jeśli chce być lojalnym obywatelem, musi mieć metrykę urodzenia, świadectwo moralności i dowód opłacanego podatku. Świadectwo moralności jest wprawdzie skórzane i nazywa się popularnie kagańcem i smyczą, a podatek opłaca nietylko zainteresowany, co jego właściciel, ale nie chodzi nam tu o czcze formy. Dobrze urodzonemu, moralnemu i placącemu podatki psu przysługuje opieka i pomoc prawna. Krzywda, ani szkoda żadna stać mu się nie może.

Jeden z naszych czytelników opisuje nam budujący przykład, jak władze opiekują się swymi psimi poddanikami. „...przychwyciono mego psa, pomimo, że był w kagańcu i ze znaczkiem magistrackim (były widocznie wątpliwości co do prawidłowego urodzenia). Następnego dnia zgłosił się łapacz i oznajmił, że psa zaprowadzono do psiego zakładu na Górczyn. Pojechałem tam. Pies jest, ale każą mi się u-

rockiego. W piątek „Hrabina Marica” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński. W sobotę po raz drugi „Krysia Leśniczanka” w premierowej obsadzie. W niedzielę po raz 25 „Hrabina Marica”.

— Z Teatru Polskiego. Dziś wypełniająca stale teatr po brzezi arcykomiczna lekka komedia M. Hennequina i Coolusa „Królowa Biarritz”. Jutro raz jeszcze piękna komedia J. Szaniawskiego „Adwokat i róża”.

Przedstawienie dla dzieci. W nadchodzącą niedzielę odbędzie się premiera najlepszej bajki polskiej Walewskiego p. Ł. „Kopciuszek”, do której p. Jarocki przygotował nad wyraz piękną wystawę. Pracownicy teatralne przygotowują gorączkowo nowe kostjumy, rekwizyty i różne efekty, jak myszy, szczury i inne zwierzęta. Naszych „milusińskich” czeka uczta nielada. Reżyserja w doświadczonych rękach p. Młodziejewskiej. Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu.

— Z Teatru Nowego. Dziś, w środę i jutro w czwartek ostatnie dwa gościnne występy znakomitego artysty p. K. Justiana w sensacyjnej sztuce p. t. „Niezwyczajny seans”. Sztuka ta cieszy się na scenie Teatru Nowego dużym powodzeniem. W roli tytułowej p. K. Justian, niezrównanie kreujący postać inspektora policji.

Najbliższą premierą Teatru Nowego będzie w sobotę głośna sztuka amerykańska p. t. „Rywale”, w tłumaczeniu J. Kosowskiego, o ciekawej akcji na tle wojny światowej, obfitującej obok poważnych konfliktów w wiele momentów komicznych. W piątek przedstawienie zawieszono z powodu próby generalnej.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Pan Twardowski” — balet Rózyckiego
Czwartek, 19 12. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno — Premiera
Piątek, 20 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Sobota, 21 12. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Niedziela, 22 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana
Poniedziałek, 23 12. „Casanova”, opera Rózyckiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuścić nie będzie
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia)

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz”.
Czwartek, 19 12. „Adwokat i róża”
Piątek, 20 12. „Królowa Biarritz”
Sobota, 21 12. „Królowa Biarritz”
Niedziela, 22 12. „Kopciuszek” — Premiera
Poniedziałek, 23 12. „Miłość czy pięść”
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia

Teatr Nowy

DZIŚ — „Niezwyczajny seans”. Gość. występ K. Justiana
Czwartek, 19 12. „Niezwyczajny seans”. — (Ostatni występ p. Justiana).
Piątek, 20 12. Teatr Niezwykły z powodu generalnej próby „Rywali”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarewskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia

dać do Głównej Policji. Stamtąd kazano mi iść do Województwa złożyć podanie ze znaczkiem za 3 zł. Z Województwa znowu do Policji, gdzie musiałem opłacić 1,50 za żywienie psa i 6 zł za badanie przez weterynarza. Zopatrzywszy się w potrzebne zaświadczenia i kwity, posłałem z niemi służącą na Górczyn. Zapłaciła tam jeszcze 3 zł za „trzymanie psa” (po ludzku: za hotel), a oprócz tego zażądano jeszcze raz opłaty za żywienie, dowodząc, że to należy płacić tutaj, a nie w policji. Służąca, nie mając więcej pieniędzy, musiała zastawić obrączkę ślubną i dopiero psa jej wydano.

„Czy to nie jest szykana i obrzydzanie ludziom życia?” — zapytuje ów czytelnik. Januszek tym dowodem nie da się przekonać.

— To wszystko dla porządku! — powiada.

Oburzyło go w całej historii tylko jedno.

Do owego listu załączone były kwity na uiszczoną opłatę: kilka świstków, pisanych odręcznie ołówkiem i bez żadnych pieczęci.

— Tak, to nie jest w porządku — powiada. — Jeżeli już psy mają swoje hotele i restauracje, to powinna tam być lepiej prowadzona księgowość. To nie jest w porządku.

— To jest w psim porządku, mój kochany! — odpowiedział mu na to Felus.

Januszek myśli. Po twarzy widzę, że chwieje się w nim zaufanie do pa-szportów i dowodów osobistych.

X. A w e r y.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

GENERAL KOSIŃSKI O WALKACH WIELKOPOLAN

(Na dzisiejszą setną dwudziestą rocznicę)

W wypadkach wojennych 1809 r. nieposlednie miejsce przypadło w udziale formacjom wielkopolskim, których przednią strażą dowodzący gen. Kosiński, waleń przyczynił się do oswobodzenia kraju od najazdu Austriaków. Chcąc przypomnieć swe zasługi w chwili powrotu zwycięskich wojsk narodowych do stolicy Księstwa Warszawskiego — było to 18 grudnia 1809 — ogłosił Kosiński wiersz, w którym cięciem piórem utrwalił puszczoną zbyt wcześnie w niepamięć wojenne czyny powierzonego jego dowództwu powstania wielkopolskiego. Autograf tego ciekawego dokumentu znajduje się w zbiorach rodzinnych p. Kosińskich w Koszutach.

W podanym poniżej odpisie drukowanej ulotki, będącej w naszym posiadaniu, zmodernizowaliśmy pisownię, bez jakiegokolwiek uszczerbku dla jej brzmienia dźwiękowego. Pominąwszy pseudoklasycyzm i poetyckimi przenośniami osłoniętą gorycz autora, stwierdzić należy, że wiersz ten w swej drugiej części jest nader udatną rekapitulacją wojennej działalności Kosińskiego w 1809 r. Nośi on tytuł: „Na obchód powrotu do Warszawy wojsk narodowych” a brzmi tak:

„Fama erit titulus illi”
Senec. Trag. in Herc. Oeta.

Powracając z pod Wiednia zwycięzca
[Jan trzeci,
W tej stolicy witany był od czułych dzieci;
Po przeszło już stoletniej zmian smutnych

Gdy szczęścia nowy promień zabłysnął
[nadziei,
W teje stolicy Matka, dziś wita swe syny,
Zdobając zasłużonemu ich skronie wawrzyny.
I by uświetnić pomnik swej wdzięczności

Wezwwała na ten obchód Mnemozyny,
[Chwały.

Nadgroda, Dziejopisnia wraz z Prawdą
[przybyła,
Ale skromna Zasługa wszystkie uprzędziła.
Gdy niebianki zajęły miejsca przeznaczona,
I księgi dziejów świata były otworzone;
Każdy, co kraj piersiami zasłaniał

W jego szczęściu miał prawo własnej
[szukać chluby.
I powtórzyć, co Sława odgłosem

Odpowiedziała światu lotem wokół —
[ziemnym,
Tam męzny opowiadał, jak walecznym
[czynem,

Odpierał najeźdźnicze hordy pod Raszynem;
Drugi równie wyliczał zaszczyty, odwagi,
W obronie nadto słabej z położenia Pragi.
Ow przypominał Grochów, gdzie Mohr

Tamten szaniec ostrowski bagnetem
[zdobyty;
Zawiślański mieszkaniec uwielbiał załogi,
Które go zasłaniały od klęsk i od trwogi.
Toruń, Modlin i Sierock odwaga i rada,
Mocniejszemi się stały, niżli są posada,
Czciotchowa wslawiona świętością powaga,
Świetniejsze odtań swoich obrońców odwaga.
Dziejopisnia, ten czynów ludzkich badacz

Z trudnością zda się wierzyć, słysząc
[wszystkie dziwy.
Wzywa Prawdy świadectwa... i zdarzeniem
[rzadkiem
Prawda dla współzyczących chętnie chce
[być świadkiem.
Prawda, dla której nie masz mamienia

Sama wylicza cuda: zdobycia, obrony,
Sendomirza, Zamościa, Jarostawia, Lwowa,
Nakoniec opowiada zajęcie Krakowa;
Mieszcząc sławną nad Sanem, w swej

I nad Wisłoką równie chwalebna
[gonitwę. —
Dziejopisnia, słuchając Prawdy
[zadziwiona,
Wpisała w księgi dziejów czyny i imiona.
Zasługa i Nadgroda także zapisały,
Chociaż się między sobą, nie bardzo

Klio kończąc rys dziejów do wiecznej
[pamięci
Już tylko wpisać miała dzień ten, który

Stolica powrotowi i chwale współbraci...
Kiedy się zjawiał bożek znajomy z postaci,
Splodzony z Zamieszania i odwiecznej

[Nocy,
Którego wszystko wzywa i lęka się mocy,
Przed którym sami nawet kłękają bogowie,
A którego świat zwykle ślepym szczęściem

[zowie.
Ten, kładąc złote berło na księgi otwarte
Dziejów świata, rzecze: Ślady są niestarte
Mego wpływu i władzy na tej ziemnej kuli,
Wszystkich wieków i kraju narody ją czuli.
Jeśli starego losu powaga zwalona,
Los jednakże panuje... los Napoleona —
Mniemacież, że nie byłem w tej tak ważnej

[sprawie,
Którą nam przypomina ten obchód

[w Warszawie]

Dziejopisnio i Chwała, Prawdo, córny Nieba,
Zapytać się Zasługi i Pamięci trzeba!
Trwale ich wam podadzą zapewne pomniki
Zmieszane w Wielkopolszcze Austriaków

Tam bez zadnych sposobów, władza moja
[wsparci,
Żołnierz sam jedn bronił Noteci i Warty.)
Tam mieszkaniec bez broni i bez

[doświadczenia,
Piersiami grób zasłonił Chrobrych od
[zhańbienia;
I męstwem, najeźdźnicze tłocząc kupy

[zbliska,
Uwolnił Brdę i stare Popielów siedliska.
Gonił w tropy najeźdźców za prawy brzeg
[Bzury,

Gdzie męnych przodków plemię
[mieszkała Mazury;
A tam wszystkie powstania łącząc w węzeł
[ściśły,
Przerwany łańcuch spojł przez koryto

[Wistły,
I wprowadził na powrót w stołeczne
[zagrody,
Najeźdźczą przemocą wygnane swobody...
Krótka trwała pogoda... czarne znowu

[chmury
Groźliwą niesły burzę na stołeczne mury!
Głuchy szmer, kłęk poprzednik, warcząc
[od Pilicy, 1)
Nowe wróżył nieszczęścia Sarmatów

[stolicy!...
Najeźdźnik pierzchnąć musiał drugi raz
[z (z) niewagą.
Od Prozny, od Piotrkowa, od żródł

[Liswarty,
Dumny liczbą Rakuzan, zewsząd był
[wyparty
I rzucając na zawse warszawskie granice,
Ubarwił pod Żarnowcem swoją krwią

[Pilicę;
A unikając większej i hańby i straty,
Zwrócił swym panom Kraków, i skrył się
[w Karpaty...
Jam dotąd towarzyszył w trudach,

[pracach, w boju,
Wezwwała mnie gdzieindziej nadzieja
[pokoju,
Pojednać zaważnionych dworaków
[niesnaski
Dzieląc między nich równo dary, względy

[łaski,
I Zasługi przytłumić naprzykzone
[głosy...
To domawiając bożek, wznosił się pod
[niebiosy —
Z szczęściem znika. Nadgroda, Prawda
[oniemiała.
Ale Pamięć, Zasługa i Chwała została. —

J. Willaume.
Poznań.
*) Patrz Nro 45 Korespondenta Warsz.
Rozkaz Dzienny w Trześni pod dn. 1.
czerwca (Przyp. Kos.) —
1) którą osłaniał korpus Kosińskiego.

PISMA NADESLANE

„Kronika Warszawy”. Nr. 9 Treść: J. Gadomski: „Organizacja miejscowych władz administracyjnych i ich stosunek do samorządu m. Warszawy”. — S. Różański: „Uwagi w sprawie budowy warszawskiego węzła kolejowego”. — Nowe wydawnictwo Wydziału Statystycznego Magistratu m. st. Warszawy. — Z życia stolicy. — Miesięcznik statystyczny Warszawy. Sierpień 1929.

„Przegląd Piechoty”. Zesz. 12. Treść: Kpt. Stefan Witkowski: „Ewidencja strzelan szkolnych”. — Kpt. dypl. Stanisław Pstrokoński: „O uproszczeniu naszej taktyki”. — Kpt. dypl. Jan Rzepecki: „Zwiady piesze”. — Kpt. dypl. Bronisław Wiesiołowski: „Rozważania o współpracy piechoty z artylerią”. — Plk. dypl. Jerzy Łunkiewicz: „Łączność artylerji z piechotą”. — Por. dypl. Jerzy Podolski: „O zmianę celownika na karabinie”. — Kpt. inż. Marjan Mikołajski: „Współczesne pistolety wojskowe”. — Bibliografja.

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr. 35. Treść: „Na drodze do zrozumienia się” — J. Kołodzka: „Młodzież szkolna a Liga Narodów”. — Dr. L. Jeleńska: „W sprawie zrównania V oddziału szkoły powszechnej z I klasą gimnazjum”. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Koła Warszawskiego T. N. S. W. — Głosy czytelników. — Curiosa. — Kronika — WT — „Przegląd czasopism pedagogicznych”.

„Przegląd Współczesny”. Nr. 92. Treść: Michał Bobrzyński: „Przed powstaniem”. — Américo Castro: „Cervantes o życiu i człowieku”. — Liebmann Hersch: „Syjonizm i tragedia palestyńska”. — Otto Forst-Battaglia: „Oblicze dyktatury”. — Juliusz Makarewicz: „Dlaczego jestem chrześcijańskim demokratą?”. — Mikołaj Rey: „Memoriał gen. Tadeusza Rozwadowskiego w sprawie wschodnich granic Polski”. — Józef Stańczewski: „José de Alencar”. — Przegląd miesięczny: Życie umysłowe zagranicą. O twórczości dramatycznej Hoffmannsthal (Feliks Płażek). — Kroniki: Andrzej Tardieu (Kazimierz Smogorzewski); Kronika zagraniczna (Henryk Dembiński). — Nowe wydawnictwa. — Uwagi.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

„Nagroda bankowców”. Z Krakowa piszą nam: Taką nazwę powinien nosić nowy fundusz, jaki otrzymała w zarząd Akademia Umiejętności. Mianowicie urzędnicy Banku polskiego złożyli się na 30.000 złotych i przekazali je Akademii, aby rozpisowała konkursy na prace ekonomiczne, uwzględniające problemy bankowości. Rozdawnictwo nagród z procentów od tego funduszu będzie należało do Akademii. Pierwszy konkurs będzie wkrótce rozpisywany na temat: Stopa procentowa w Polsce w latach 1918—1929”. (kn)

Z dziejów polemiki religijnej w XVI w. Nauka polska w XVI w. miała charakter i zasięg europejski. Dzieła polskich uczonych rozchodzili się daleko zagranicą, tłumaczono je na różne języki. Poruszały bowiem problemy interesujące świat uczony. Ks. dr. H. Cichowski wydał ostatnio swoją bardzo sumienną pracę habilitacyjną p. t. „Ks. St. Sokołowski a Kościół Wschodni” (Lwów 1929), gdzie porusza sprawę ciekawej polemiki między patriarchą konstantynopolitańskim Jeremiaszem II a protestanckimi profesorami uniwersytetu w Tübingen. Wmieszał się w tę sprawę uczony polski teolog ks. Sokołowski, poprzednik Skargi i w 1582 wydał w Krakowie łacińskie dzieło, które zadalo bolesny cios protestantom („Cenzura czyli osądzenie przez Kościół Wschodni głównych zasad dogmatycznych heretyków naszych czasów”). Jest to przekład pisma Jeremiasza II wraz z dodanami przez tłumacza uwagami. Dowodem rozgłosu tego dzieła jest jego 5 wydań (Kraków, Dyling, Kolonja, Paryż i znów Kraków) oraz przekład niemiecki z 1583. Ks. Cichowski analizuje szczegółowo i ocenia uwagi Sokołowskiego i przedstawia dzieje ożywionej polemiki, jako stał wynikiem. Według autora uwagi Sokołowskiego to jedno z pierwszych i nielicznych dzieł w literaturze katolickiej, które objęło całokształt punktów spornych między kościołem wschodnim i zachodnim. Jest to też, po chlubnych występach Włodkowica, Jakuba z Paradyża, Hozjusza i Kromera, ostatni występ nauki teologicznej polskiej na forum międzynarodowym. Praca ks. Cichowskiego podnosi splendor kultury polskiej w „złoty wiek”. (P)

Krakowskie Tow. Chemiczne odbyło posiedzenie z wykładem dr. Adama Skapskiego p. t. „Materia i falowanie”. (nk)

Z Polskiego Tow. Filozoficznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z odczytem doc. dr. R. Ingardena pt. „Verbum finitum i zdanie”. (nl)

SZKOLNICTWO

Zebrań Koła Nauczycieli Geografji w Poznaniu odbędzie się w czwartek, 19 12. br. o godz. 18 w sali Instytutu Geograficznego — Wjazdowa 3. Na porządku dziennym referat p. M. Przybylskiej: Zastosowanie mapek konturowych w szkole.

O program literatury w szkole średniej. Henryk Galle w artykule p. t. „Jeszcze o podstawie wychowawczej w szkole” domaga się w „Przeglądzie Pedagogicznym” uzupełnienia programu literatury w szkole średniej. Listę obowiązkowej lektury utworów z okresu po powstaniu styczniowym trzeba poważnie rozszerzyć. Zdaniem p. Gallego program winien koniecznie obejmować utwory Żeromskiego („Ludzie bezdomni”), Reymonta („Chłopi” w skróceniu), Wyspiańskiego... O ostatnim taką daje wzmiankę: „Czy Wyspiański, ze swoim namyślnym pragnieniem budowania nowej Polski, Polski słonecznej, usymbolizowanej w Akropolisie-Wawelu, ma być dla naszych wychowanków kimś obcym i niegodnym uwagi?” (St. N.)

LITERATURA

„Wieczór Twórczości Kobiecej”. Z Warszawy piszą nam: W Auli Uniwersytetu odbył się wieczór twórczości kobiecej. Odczytane zostały na nim utwory pp. Kazimierzy Hlakowiczówny, Marji Pawlikowskiej, Ewy Szelburg-Zarembiny, Marji Kuncewiczowej, Marji Dąbrowskiej i Zofji Nałkowskiej. Utwory p. K. Hlakowiczówny recytowała p. Irena Soska, art. Teatru Narodowego, utwory p. Marji Pawlikowskiej i nowelę p. Zofji Nałkowskiej pt. „Męczyczna” odczytała p. Marja Morska. Inne utwory zostały wygłoszone przez autorki. (lp)

Keyserling o amerykańskim humorze. Wybitny pisarz niemiecki Hermann Keyserling, ogłosił w amerykańskim miesięczniku „Atlantic Monthly” artykuł o humorze amerykańskim pt.: „Genius, Loci”. Artykuł ten wywołał poruszenie wśród krytyków amerykańskich, gdyż autor odmawia w nim wartości artystycznych amerykańskiemu humorowi. „Niema prawdziwego humoru, jeśli intelektualizm nie służy mu za klucz” twierdzi Keyserling. „Humor winien mieć poczucie proporcji, rządzone przez czułą ocenę duchowych i intelektualnych wartości”. Tego autor w Ameryce nie widzi. Krytyk „New York Timesa” odpowiada trochę poirytowany, że tego rodzaju humor jest wyjątkiem wszędzie, a Keyserling nie może dopatrzeć się go w Ameryce, gdyż „porównywa najlepsze umysły Europy z najgorszymi Ameryki”. (so)

MUZYKA

Nowa opera polska. Z Warszawy piszą nam: Wystawiona w Teatrze Wielkim opera Piotra Ryty „Ijola” jest osnuta na dramacie Jerzego Żuławskiego pod tym samym tytułem. Pełna melodyj i mistycznego nastroju opera spotkała się na premierze z gorącym przyjęciem. Krytyk „Gazety Warszawskiej”, p. Włodzimierz Dybczyński, stwierdza, że repertuar polski wzbogacił się o dzieło wysokiego polotu. Każda z osób działających przemawia własnym językiem muzycznym, wszystkie są scharakteryzowane dosadnie, robota polifoniczna świadczy o wysoko posuniętej technice, orkiestracja ma barwy olśniewające. „Jest to partytura bogata, żywa, streszcza swe wrażenia sprawozdawca, dodając, że „opera” łączy w sobie zalety wiedzy i talentu a jest opromieniona szczerem natchnieniem poezji”. (mn)

Jerzy Georgescu w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Koncertem Filharmonji dyrygował sławny kapelmistrz rumuński, Jerzy Georgescu. Swego czasu był on wiodącą siłą kwartetu smyczkowego Henryka Marteau. Orkiestra odegrała uwerturę do „Euryanty” Webera, poemat symfoniczny „Śmierć i Wyzwolenie” Ryszarda Straussa, drugą symfonję D-dur Brahmsa i akompanjament do koncertu fortepianowego F-dur C. Saint-Saënsa, który wykonał Egon Petri. (w. mj.)

Zgon senjora księgarzy krakowskich. Donoszą nam z Krakowa: Zmarł tutaj śp. Antoni Piwarski, księgarz-wydawca, zasłużony szczególnie na polu wydawnictw muzycznych. Był przez długie lata prezesem związku księgarzy zachodniej Małopolski, których też był obecnie senjorem. (kk)

TEATR

Co grają w Krakowie? Piszą nam z Krakowa: Występy gościnne Jaracza dobiegają końca. Były one wielkim sukcesem artystycznym i niepamiętnym kasowym. Wystawieni z Jaraczem „Artyści” przekroczyli ćwierć setki przedstawień, co u nas się dawno nie zdarzyło. Ma w tem, niestety, swoją cząstkę i „budowność” sztuki, ale główną atrakcją był Jaracz, w tej roli istotnie świetny. Bez niego nie byłoby mowy o sukcesie, bo stanowiącemu główną, poza nim atrakcją kulisy warietowe niewiele by ciekliwemu melodramatowi pomogły bez wielkiej sztuki Jaracza. Poza tem grał on Siewskiego w „Uśmiechu losu”, również świetną kreację, która pozostawiła mocne wrażenie. (tk)

KRAJOZNAWSTWO

Zamek w Odrykoniu. W „Tęczy” zamieszka p. Aleksander Kotek pt. „O zamku w Odrykoniu”. „Na północ od Krosna, na wzgórzu należącym do odnogi Karpat, tworzącym północną ścianę doliny Wisłoka, wznoszą się ruiny starego, niegdys kresowego zamczyska, Odrykonia”. Zbudowany prawdopodobnie przez Kazimierza Wielkiego, jako od strony Rusi strażnica, po przyłączeniu Rusi do Polski, stał się magnacką rezydencją. W historii niewielką odegrał rolę, raz tylko, za Jana Kazimierza, broniąc się przed Rakoczym. Za to ma swą kartę w literaturze. Właścicielem zamku był przez czas jakiś Aleksander hr. Fredro i w „Zemście za mur graniczny” uwiecznił spór o zamek między rodem Firlejów i Skotnickich. Seweryn Goszczyński w „Królu zamczyska” ruiny zamku odrykońskiego opiewa i właściciela ich szalonego Machnickiego. Jan Matejko również znał ruiny odrykońskie i uwiecznił je, jako szkice rysunkowe do poematu Goszczyńskiego. (tk)

Opowiadania z puszczy kurpiowskiej. Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie wydał zajmującą książkę Adama Chętnika p. tyt. „Z Kurpiowskich Borów”. Są to szkice etnograficzne, opowiadania, legendy, obrazki i gadki ludowe. Adam Chętnik, zasłużony badacz Kurpiów jest najwybitniejszym ich znawcą, niejedynym starodawnym zwyczaj skrzętnie zanotował i wydał. Jest autorem szeregu krajoznawczych artykułów w „Ziemi” i monografji popularnej Kurpiów, wydanej w krakowskim „Orbisie”. Pozostaje on w bardzo bliskich stosunkach z ludem kurpiowskim. Stworzył piękne Muzeum Kurpiowskie, którego jest kustoszem i dyrektorem. Powodzenie, które w całej Polsce towarzyszyło niezapomnianej imprezie Skarżyskiego („Wesele Kurpiowskie”) powinno przypaść i tej książce w udziale. Przed czytelnikiem przesuwają się obrazki z codziennego życia Kurpiów nierzadko pisane ciekawym i tak oryginalnym narzęciem, którym autor, który od dwudziestu przeszło lat mieszka wśród Kurpiów doskonale włada. Wysoką wartość książki podnoszą ładne fotografie autora w liczbie 16. Szkoda tylko, że strona ich reprodukcji nie wypadła zadowolająca. (J. Ml.)

KSIAŻKI NADESLANE

Frank Heller: „Tysiączna i druga noc”. Warszawa 1929 — „Rój”.
Dr. Jan Piaget: „Mowa i myślenie u dziecka”. Lwów — Warszawa — 1929 — Książnica „Atlas”.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Racjonalizacja handlu

Zracjonalizować, usprawnić życie gospodarcze kraju — to znaczy zdobyć dla kraju maksimum bezpieczeństwa, maksimum możliwości rozwojowych, maksimum wagi na szali walki o byt, o znaczenie, o wpływ w tej ciągłej, w niczym nieprzebiegającej walce gospodarczej starych i nowych organizmów ekonomicznych.

W Polsce zagadnienie racjonalizacji jest bardziej aktualne, niż gdzieś indziej. Energję i czas, który zachodnia Europa po wojnie użyła na okrzepnięcie i ćwiczenie się w dziedzinie gospodarczej, my zmuszeni byliśmy użyć na stanie się, na powstawanie. Warunki tak się ułożyły, że świat gospodarczy Europy, zajęty sobą, pozostawiał nas w pewnym względnym spokoju. To się jednak już kończy, i kończy się nie tylko dlatego, że wciąga nas coraz mocniej w orbitę swych wpływów, lecz i dla tego, że musimy sami wejść w tę orbitę. Wejść zaś i utrzymać się tam możemy jedynie w tym wypadku, kiedy w dziedzinie sprawności gospodarczej nadrobimy czas stracony.

O racjonalizacji, jako środka zwiększenia zdolności konkurencyjnej przemysłu polskiego w walce z fabrykami zagranicznymi, tyle już mówiono, że uwagę poświęcimy innej gałęzi gospodarstwa krajowego, mianowicie handlowi. Typ kupca skrojony na miarę europejską w pełnym tego słowa brzmieniu porównać się w Polsce da do przysłowiowego białego kruk. Dla jego stworzenia konieczne jest skoordynowanie wysiłków samego kupiectwa, które wielokrotnie już dawało dowody swych dążeń do postępowych, poparcia rządu tam, gdzie oddziaływa on, jako ważki współczynnik organizacyjny, stosujący z troskliwością o byt stanu kupieckiego dobrze obmyślaną politykę podatkową i kredytową. Wreszcie wielce ważne jest ogólne czysto psychiczne nastawienie opinii wobec roli i zadań kupca w życiu gospodarczym całego kraju, w którym pojęcie kupca miesza się bywa jeszcze w dość licznych mózgowicach z pojęciem pasożyta.

Dla tego z zadowoleniem powitać należy inicjatywę ministerstwa p. i h., które za pośrednictwem instytutu badania koniunktur uczyniło pierwszy krok na trudnej drodze naukowego ujęcia istoty poruszonego zagadnienia. Dla tego każdy, przez organizację kupieckie zrobiony na drodze ku racjonalizacji handlu witać należy jako zapowiedź naprawy. Tak np. miło nam zarejestrować inicjatywę Stowarzyszenia Kupców polskich w Warszawie, które w tych dniach podjęło akcję, mającą na celu ułatwienie i uprzystępnienie prowadzenia księgowości handlowej nawet w małych przedsiębiorstwach, a to przez powołanie do życia wydziału buhalterji abonamentowej. Skromny to początek, ale początek!

Jeżeli nie chcemy, aby zły kupiec wyparł z Polski dobrego, aby Niemiec i Żyd opanował nasz handel krajowy, musimy nie szczędzić wysiłków celem postawienia rdzennie polskiego handlu na wysokim poziomie, musimy przygotować kupiectwo do czekającej nas walki konkurencyjnej z zachodem, po traktacie polsko-niemieckim, oraz ze Wschodem, tj. z żydostwem, którego dopływ do naszej dzielnicy wzrasta niepozornie wprawdzie, ale stale i metodycznie.

Kilka powyższych myśli dedykujemy poznańskiemu Związkowi Towarzystw Kupieckich, dokonującemu w tych dniach przeprowadki do nowej, wspaniałej rezydencji. Oby uznał za naczelną swę zadanie: racjonalizację handlu. Wdzięczne to pole do pracy, w zasługi obfitej.

Krótkie informacje gospodarcze

— Min. skarbu zwraca uwagę, że termin nabywania świadectw przemysłowych bezwarunkowo nie zostanie przedłużony i z dniem 2 stycznia 1930 r. przystąpią władze skarbowe do ścisłej kontroli przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz zajęć przemysłowych.

— Zamorski handel towarowy w porcie gdańskim w listopadzie br. osiągnął: w przywozie — 58.654 t., w wywozie — 586.446 t. W przywozie pierwsze miejsce zajmowały rudy metalowe, w wywozie zaś jak zwykle węgiel.

— We Lwowie odbywał się jazd geologiczny - naftowy, celem omówienia aktualnych zagadnień, dotyczących geologii Karpat oraz przedgórza, w związku z naszym kopalnictwem naftowym.

Organizacja samoobrony gospodarczej

Z poważnej strony otrzymaliśmy poniższe uwagi w bardzo żywej sprawie. Wobec rozbieżności zdań n. t. dróg i sposobów popierania wytwórczości krajowej wśród różnych czynników życia gospodarczego traktujemy poniższe oświetlenie, które autor rozwinię jeszcze w dwóch dalszych artykułach, jako wstęp do dyskusji, do której zapraszamy zainteresowane czynniki.

Sprawa popierania krajowej wytwórczości wymaga obecnie zupełnie szczerego i zdecydowanego załatwienia. Jesteśmy w przededniu zawarcia traktatu handlowego z Niemcami. Co znaczy ten fakt dla naszej wytwórczości przemysłowej, tego dowodzić nie trzeba. Powszechna Wystawa Krajowa dowiodła zupełnie wyraźnie, że w Polsce powstał cały szereg gałęzi przemysłowych w czasie wojny celnej z Niemcami, zbliżając nas do samostarczalności, względnie całkowicie ją wprowadzając w bardzo wielu dziedzinach. Podkreślić należy, że szczególnie to się odnosi do najróżnorodniejszych działów przemysłu, w których moment pracy ludzkiej odgrywa w cenę towaru wybitną rolę. Jest to więc objaw wielce dodatni z punktu widzenia interesów gospodarczych kraju, bowiem oznacza to intensyfikację gospodarki państwa. Z drugiej strony jest rzeczą wiadomą, że swobodne otwarcie granic dla niemieckiego przywozu na podstawach traktatowych wróży nam właśnie dla tych rozległych dziedzin życia przemysłowego wszystko jaknajgorsze, gdyż traktat będzie zawarty kosztem ustępstw na rzecz przemysłu niemieckiego, aby zyskać coś nie coś dla ekspansji naszego rolnictwa i górnictwa. Trzeba sobie wyraźnie powiedzieć, że tego rodzaju układ stosunków nastąpi i że już dziś jest czas najwyższy zająć się środkami zaradczymi, skierowanymi ku osłabieniu ujemnych wpływów traktatu handlowego z Niemcami dla naszej wytwórczości przemysłowej.

Naszym zdaniem, punkt ciężkości w akcji około obrony przemysłu krajowego leży w zorganizowanej samoobronie społecznej i gospodarczej. Rozumieć to należy w ten sposób że wszystkie krajowe czynniki społeczne i gospodarcze jaknajprędzej zorganizować muszą akcję popierania wytwórczości krajowej, organizując z jednej strony konsumentów, z drugiej strony kupców i przemysłowców.

Dotychczasowe posunięcia z tego zakresu, jakkolwiek są znaczne, jednakowoż nie dają zakończonego obrazu organizacji całego zasobu środków, którymi należałoby się posługiwać dla doprowadzenia akcji do odpowiedniego napięcia wysiłków. Dotychczasowe kroki obracają się głównie około uświadomienia konsumentów co do konieczności popierania krajowej wytwórczości, gdyż uważa się, że przedewszystkiem spóżywca, jako zakupujący, decyduje o tem, co należy kupować: towar krajowy, czy zagraniczny. I otóż mocno należy podkreślić, że jeżeli nadal będziemy stali na podanym tutaj stanowisku, jako na jedynym sposobie organizacji popierania wytwórczości krajowej, to nigdy nie osiągniemy z tego zakresu wyników pożądaných. Zagadnienie dane traktować należy na szerszej podstawie, mianowicie do akcji włączyć należy odpowiednie wysiłki, również w zakresie handlu i przemysłu, gdyż wtedy dopiero akcja zyska celowe zakończenie, uwarunkowane realnymi zasadami życia.

Jeżeli sobie zadać pytanie, który z trzech czynników, decydujących o sprowadzaniu z zagranicy towarów, produkowanych również w kraju, t. j. spóżywca, producent i kupiec, wpływa najwięcej na dowóz obcych wyrobów, bo znając zasady obecnej wymiany towarów i czynniki, pobudzające lub zniekształcające popyt na dany artykuł, stwierdzić musimy, że wyżej podane trzy czynniki należy uszeregować w ten sposób, że najglówniejszym bodźcem do sprowadzania obcych wyrobów jest kupiec, potem idzie fabrykant wreszcie na ostatniem miejscu znajduje się spóżywca. Dzieje się to dlatego, że kupiec stwarza popyt na towar przy pomocy całego szeregu coraz bardziej doskonalących się środków propagandy i wymiany w myśl zasad sztuki sprzedawania, co czyni możliwym, przy uwzględnieniu faktu, że przeciętnie spóżywca jest czynnikiem biernym w wyborze towaru, rozpowszechnianie sprzedaży towaru zagranicznego, szczególnie w tym wypadku, gdy kupiec celowo go propa-

guje, mając na nim lepszy zarobek, niż na towarze krajowym. Winę tutaj ponosi również fabrykant krajowy, bowiem nie stara się wprowadzać towaru na rynek przy pomocy tych samych środków, jakich używa konkurencja zagraniczna, towar więc jego staje się na rynku mniej znanym od zagranicznego, nie można więc winić spóżywcy, że przedewszystkiem żąda towaru, który mu bardziej utkwiał w podświadomości, jako lepiej reklamowany, t. j. zagranicznego.

Z powyższego wynika, że rola spóżywcy przy wyborze towaru krajowego bądź zagranicznego jest dosyć nikła, bo z jednej strony, biorąc rzecz ogólnie, bardzo mały procent publiczności jawnie, otwarcie żąda towaru krajowego, a przytem nawet ci uświadomieni stają bezradni w tych wypadkach gdy kupiec ma na składzie tylko towar zagraniczny, bierność więc ludzka bierze górę nad obowiązkiem narodowym. Dlatego też bez udziału w akcji obrony przemysłu krajowego kupiectwa i sfer przemysłowych niewiele w tym zakresie da się zrobić. Czynienie nacisku tylko na propagandę wśród konsumentów jest akcją polowiczną i jednocześnie odwraca uwagę od obowiązków, ciążących w tym względzie na kupiectwie i przemyśle. Oczywiście powyższe nie znaczy, że dotychczasowa propaganda wytwórczości krajowej wśród spóżywców ma być osłabiona, przeciwnie, uważamy, że jest niedostateczna, bo brak dostatecznego oddziaływania na spóżywców ze strony zarówno różnych stowarzyszeń społecznych jak również ze strony kupiectwa i przemysłu, które to odłamy życia gospodarczego najwięcej może działałyby w danym zakresie.

I wogóle, jakbyśmy na sprawę popierania wytwórczości krajowej się nie zapatrywali, to dojdziemy do przekonania, że dotychczasowa akcja z tego zakresu jest chaotyczna bowiem nie ma skoordynowania wszystkich czynników w kraju, które powinny być do akcji wciągnięte. Nie brak sporadycznych wysiłków, jak np. różne tygodnie propagandy wytwórczości krajowej itp. natomiast brak planu, nadającego akcji ciągłość. A czas najwyższy, aby opracowaniem takiego planu zajęły się instytucje, o których wiadomo, że wzięły sobie za cel obronę wytwórczości krajowej. A nawet należałoby życzyć sobie, aby istniejące zrzeszenia te, które często działają w odosobnieniu na tym samym terenie, połączyły się, zespalałając swe siły około planowego ujęcia omawianego zagadnienia. S. C.

O eksporcie zboża

Organizacja eksportu zboża — znalazła obecnie krytyczną ocenę u sfer międzynarodowych.

W poniedziałek odbyła się bowiem w przedydium rady ministrów, pod przewodnictwem p. o. premiera, konferencja, poświęcona sprawom związanym z wywozem zboża polskiego, premjowanego za pośrednictwem kwitów wywozowych. Jak można wnioskować z tenoru przemówień ministrów wywóz dotychczasowy, a raczej jego organizacja, oraz praktyczne zastosowanie zwrotu cel zostały poddane krytyce, przyczem stwierdzono, że dążenia rządu do poprawy doli rolnika nie urzeczywistniły się w działalności Związku Eksporterów Zboża.

W związku z tem podniesiono konieczność zreformowania dotychczasowych metod eksportowych ze szczególnem uwzględnieniem systemu kontyngentowania eksportu, stosowania klucza rozdzielczego certyfikatów wywozowych, oraz potrzebę bezwzględnie zwalczania nielegalnego handlu kwitami wywozowymi. Na czele zaś akcji musi się znaleźć sprężysty kierownik, obznajmiony z zagranicznymi rynkami eksportowymi.

W toku dyskusji rozważano nadto sprawę pomocy dla małych rolników. Chodzi mianowicie o uruchomienie specjalnych kredytów dla drobnego rolnictwa, które nie mogło skorzystać z kredytu rejestrowego pod zastaw zboża.

Dyskusja o eksporcie żyta w Niemczech

W dniu 16 b. przedstawiciele czolowych organizacji handlu zbożowego w Niemczech przedstawili na konferencji prasowej swoje stanowisko wobec proponowanego ostatnio przez rząd Rzeszy programu polityki zbożowej. Handel odrzuca system celów wyrównawczych, deprecjonowania świadectw przywozowych, projekt spazania świń denaturowanym żytem oraz rozszerzenie systemu rezerw zbożowych. Wyrażono pogląd, że proponowane przez rząd zarządzenia nie rozwiązują problemu zbytu nadmiaru żyta, jedynym wyjściem jest wzmoczenie eksportu. Wobec projektu stworzenia konwencji polsko-niemieckiej w sprawie eksportu żyta zajęto stanowisko sceptyczne, gdyż celem jej miałyby być utrzymanie na pewnym poziomie cen żyta na rynkach eksportowych, co dałoby się uzyskać tylko przez ograniczenie wysokości eksportu.

Znamienny jest też głos „Deutsche Allgemeine Zeitung”, która podkreśla, że Niemcy nie mają potrzeby torować dróg eksportowych Polsce, któraby korzystała z doświadczeń i stosunków nawiązanych przez eksporterów niemieckich na rynkach zagranicznych. Dla Niemiec jest ważniejszym problemem zbytu, niż problem cen. Należy też uwzględnić, że zbyt silne wyśrubowanie cen na rynkach eksportowych ułatwi konkurencję innym państwom, a ponadto przyczynić się może do zastąpienia żyta jako środka pastewnego innymi rodzajami zboża, jak kukurydza, jęczmieniem lub owsem.

Widzimy zatem, że w Niemczech pomysł współpracy polsko-niemieckiej w dziedzinie eksportu żyta spotyka się z niechęcią. I w Polsce kupiectwo zbożowe odnosi się do tego pomysłu krytycznie.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Z obrad sejmiku Związków Spółdzielni Polskich. W drugim dniu plenarnych obrad sejmiku Związków Spółdzielni Polskich w Warszawie referaty o ogólnem znaczeniu wygł. prof. St. Wojciechowski — „Zagadnienia zbytu produktów rolnych”, oraz dyr. A. Legis — „Sprawozdanie Banku Związku Spółek Zarobkowych”. Poza tem wygłoszone zostały referaty z zebrań wydziałowych oraz zatwierdzono uchwały. Po przyjęciu przez zebranych zmian w statucie Związku, i sprawozdaniu komisji rewizyjnej oraz udzieleniu pokwitowania zarządowi Związku, zebranie przyjęło budżet Związku Spółdzielni Polskich na rok budżetowy 1930, zamykający się po stronie wydatków oraz wpływów sumą złotych 405.900. Na miejsce ustępujących członków do Rady Zw. Spółdzielni Polskich, zostali wybrani pp.: Lukomski, Wiśniewska, Grabiński, Jelński, Chojnowski oraz jako zastępca p. Wiśniewski. Po dokonaniu wyborów przewodniczący sejmiku ks. prałat St. Adamski obrady zamknął — W uchwałach sejmik skierował pod adresem Związku Spółdzielni Polskich postulat: 1. ułatwienie intensyfikacji gospodarstw indywidualnych drogą dostarczania środków produkcji; zorganizowanie racjonalnego zbytu produktów rolnych; 2. Wobec istnienia koncernów, trzymających w swoim ręku handel niektórymi artykułami, sejmik zaleca spółdzielniom rolniczo-handlowym zaopatrywanie się w artykuły koncernowe przez swoją Centralę Handlową; 3. Sejmik Z. S. P. zwraca się do władz państwowych o podwyższenie cła na małe wirówki do od tłuszczania mleka o sprawności poniżej 300 litrów na godzinę; 4. W sprawie mieszkaniowej sejmik Z. S. P. zwraca się do władz państwowych o przyspieszenie nowelizacji ustawy o rozbudowie miast w punktach dotyczących ograniczenia praw własności za grunty nabyte od skarbu lub dzierżawione na prawach wieczystej dzierżawy.

PODATKI I OPŁATY

(k) Pomocnicza kasa przy poznańskim Urzędzie Skarbowym. Wielkopolska Izba Skarbowa donosi: Celem udogodnienia płatnikom nabywania świadectw przemysłowych na r. 1930 utworzona zostanie w czasie od 27 do 31 grudnia rb. kasa pomocnicza przy Urzędzie Skarbowym podatkowym i opłat Poznań-powiat — Wąły Kościuski 6 w Poznaniu. Kasa powyższa czynna będzie bez przerwy od godz. 8 do 14. Zaleca się zatem płatnikom skorzystać z tego udogodnienia, gdyż termin wykupna świadectw upływa z dn. 31 grudnia rb. i przedłużenie tego terminu nie nastąpi. Winni zaś niewykupienia wzgl. posiadania niewłaściwych świadectw podlegni będą po 1 stycznia 1930 r. do odpowiedzialności karnej na zasadzie art. 98 ustawy o państw. podatku przemysłowym z dn. 15. 7. 25 r. Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 550. (PAT.)

„Kwiaty Polski”

(KAP.) Pod powyższym tytułem na naczelnym miejscu w „Osservatore Romano” z dnia 11. bm. znajdujemy artykuł, opisujący niezwykle wzruszający objaw miłości do Ojca św. ze strony dziatwy i młodzieży polskiej — listy ich do papieża z racji 50-letniego jubileuszu kapłańskiego. Dwa tysiące listów tych zebrał i w ozdobnej oprawie wręczył je Ojcu św. ks. Bok T. J.

„Są to dwa tysiące głosów — pisze „Osservatore Romano” — pełnych świeżej i czystej niewinności, kwiaty najwspanialsze Polski katolickiej, których nie mogło braknąć w hołdzie jubileuszowym dla Ojca św., jako najbardziej drogich Jego pamięci i sercu. Są to kwiaty Eucharystyczne, gdyż napisane przez małych członków Krucjaty Eucharystycznej”.

Następnie dziennik watykański podaje opis organizacji „Krucjaty Eucharystycznej”, której generalnym sekretarzem jest o. Bok, poparcie episkopatu Polski dla tego dzieła oraz powodzenie, jakim się cieszy „Krucjata” wśród dzieci i młodzieży. „Krucjata” wydaje miesięcznik „Ore-downiczek”, rozchodzący się w siedemdziesiątych egzemplarzach.

Listy niektóre, przytaczane przez „Osservatore Romano”, pisane przez 6, 7 i 8-letnie dzieci, wzruszają swą serdecznością i przywiązaniem do Ojca św.; rozpoczynają się zazwyczaj od słów „Drogi lub Najdroższy Ojciec Święty!” W listach znajdujemy niejednokrotnie tego rodzaju ustępy: „Jak byłbym szczęśliwy zobaczyć Cię, Ojciec Święty. Jak bardzo pragnęlibyśmy, byś do Polski przyjechał!”

Ojciec św. ze wzruszeniem przeglądał listy tych małych ludzi i polecił o. Bokowi zawieść im Jego apostołskie błogosławieństwo, redakcji zaś „Osservatore Romano” dał ten fakt sposobność do napisania wielu ciepłych i serdecznych słów pod adresem „szlachetnego narodu polskiego”.

W obronie ziemi

Wielkie zebranie narodowe w Łodzi

W środę, dnia 4 bm., staraniem Młodych Obozu Wielkiej Polski i Stronnictwa Narodowego w Łodzi, odbyło się w sali O. W. P. wielkie zebranie narodowe. W zebraniu wzięli udział także delegaci okręgu przemysłowego łódzkiego ze Zgierza i Pabjanic.

Przy wypełnionej po brzegi sali o godz. 8-iej wiecz., kier. Wojew. Wydz. Młodych O. W. P. p. red. W Chadziński krótkim przemówieniem otworzył zebranie i objął przewodnictwo.

Sytuację wewnętrzną państwa i aktualne wydarzenia, w dłuższym rzeczowym przemówieniu zobrazował p. poseł Dzierżanowski. W czasie omawiania przez prelegenta przekroczeń budżetowych, z pośród publiczności padły krytyczne, pod adresem rządu skierowane okrzyki, a mówcę kilkakrotnie nagradzano hucznymi oklaskami.

Drugi mówca p. Grzegorzak w sposób przejrzysty zreferował sprawę umowy likwidacyjnej polsko-niemieckiej.

Zebrani z najwyższym oburzeniem potępił zamierzenia w tym kierunku kompetentnych czynników, co znalazło swój wyraz w poniższej rezolucji, którą na wniosek przewodniczącego p. red. Chadzińskiego, jednogłośnie uchwalono:

„Zebrani dnia 4 grudnia rb. na zwołaniem przez Stron. Narodowe i Młodych O. W. P. zebraniu, obywatele miasta Łodzi i okolicy, po wysłuchaniu przemówień i referatów pp. posła Dzierżanowskiego i Grzegorzaka jednogłośnie uchwalili:

„1) wyrazić najwyższe oburzenie i gorąco zaprotestować przeciw umowie z Niemcami, która czyni zbyt daleko posunięte ustępstwa, oddając w ręce niemieckie 50 000 hektarów ziemi;

„2) domagać się od rządu zapoznania społeczeństwa ze szczegółami umowy i przedłożenia jej Sejmowi;

„3) wezwać posłów i senatorów narodowych do odrzucenia niekorzystnych dla Polski warunków umowy, a zwłaszcza do niedopuszczenia, aby choć jedna piędź zrabowanej ziemi polskiej, którą na mocy Traktatu Wersalskiego Polska może odzyskać, nie pozostała w rękach niemieckich;

„4) wyrazić uznanie i całkowite zaufanie posłom i senatorom Stronnictwa Narodowego za ich słuszną politykę”.

Po odśpiewaniu „Roty” zebranie zamknięto, a uczestnicy jego, rozchodząc się, wznosili dosadne okrzyki pod adresem „sanacji”.

Z Chrześc. Demokracji

Warszawski korespondent „Gazety Bydgoskiej” donosi w sprawie stosunku p. Teski i jego „Dziennika Bydgoskiego” oraz „Nowego Kurjera” do Chrześcijańskiej Demokracji i naodwrot, co następuje:

„Z powodu polityki „Dziennika Bydgoskiego” i „Nowego Kurjera”, a za temi pismami i organizacji Ch. D. w Wielkopolsce i na Pomorzu, rada wojewódzka Ch. D. w Krakowie uchwaliła wystąpić z Ch. D. i przyłączyć się do grupy Korfantego. Chrześcijańscy demokraci z Krakowa zarzucali, iż p. Teska prowadzi politykę wyraźnie „sanacyjną”, i że ta polityka doprowadziła do zupełnego zaniku wpływu Ch. D. w Wielkopolsce i na Pomorzu, a przytem przekreśliła ona jednolitość stronnictwa. Nie może więc rada wojewódzka Ch. D. w Krakowie w dalszym ciągu tolerować tego rodzaju roboty i brać zań odpowiedzialności i dla tego uchwała przyłączyć się do grupy Korfantego. Zarząd główny Ch. D. na skutek uchwały krakowskiej postanowił usunąć p. Teskę ze stronnictwa. P. Teska uprzedził powzięcie takiej uchwały i zgłosił ustąpienie z władz stronnictwa.

„Ten krok p. Teski zażegnał chwilowo konflikt między Ch. D. w Krakowie a zarządem głównym. Działacze krakowscy domagają się jednak pozatem, aby pisma p. Teski przestały być uważane za organa Ch. D. i domagają się ze strony zarządu głównego odpowiedniej w tej sprawie deklaracji i grożą, iż w razie niezadowolnienia tej kwestji wykonają uchwałę ołączenia się z grupą Korfantego.

„W najbliższym więc czasie rozstrzygnie się sprawa p. Teski i jego pism. P. Teska będzie musiał albo zupełnie ze stronnictwa ustąpić, albo podać się jego dyrektywom. Inaczej grupa krakowska ustąpi z Ch. D.”.

Działalność Tow. Ochrony Kobiet

Towarzystwo Ochrony Kobiet prowadzi bardzo ożywną działalność. Nowy gmach Towarzystwa przy ul. Mokotowskiej w Warszawie, mimo, że nie jest jeszcze wykończony, daje przytułek setkom kobiet i dziewcząt. Mieści się w nim internat dla studentek, internat dla kobiet pracujących zawodowo, bursa dla uczennic szkół średnich, oraz bursa dla kobiet poszukujących pracy. Po wykończeniu frontowego gmachu, zostaną uruchomione sale zajęć i warsztaty. Z zakładów, które Towarzystwo Ochrony Kobiet prowadzi w Warszawie, wszystkie wykazują wzmagającą się ciągle działalność. Internat św. Anny mieści 230 uczennic, bursa „Nasz Dom” opiekuje się 57 dziewczętami, z których 18 jest sierotami, w bursie im. H. Sienkiewicza znajdują się 34 dziewczynki, w bursie im. błogosł. A. Boboili 33 dziewczynki. W schronisku przy ul. Mazowieckiej przebywa 1.189 osób. Biuro pośrednictwa pracy przy tejże ulicy dało pracę w okresie 1928/29 r. w zakresie służby domowej 1.576 osobom, w dziale pracy pedagogicznej i handlowej 652 osobom. Misje dworcowe, które Towarzystwo Ochrony Kobiet prowadzi łącznie z Komitetem walki z handlem z kobietami i dziećmi, dały pomoc w okresie roku sprawozdawczego 16.882 kobietom.

Zorganizowano nowe oddziały w Baranówcach i Kowlu; w stadjum organizacji znajdują się oddziały w Brześciu n/B., Chełmie, Dęblinie, Kiwercach, Przemyślu, Równem, Sarnach, Skarżysku itd.

Nie ustępować!

Z kół naszych czytelników piszą nam:

Członkom Magistratu m. Poznania oraz Izbie Wojewódzkiej należy się szczerza podzięką i wielkie uznanie za to, że ustanowili dla Poznania podatek za przebywanie po godzinie 12 w nocy w lokalach publicznych z wyszynkiem napojów alkoholowych. Niewątpliwie decydowało tu dążenie zdobycia funduszy właśnie od tych, których trudno posądzić o biedę. Ten podatek jest więc najbardziej słuszny ze wszystkich podatków. Może on równocześnie mieć wielkie znaczenie wychowawcze i powstrzymać niejednego od marnotrawstwa, a nieraz także od dalszych wybrków niemoralnych, którym czas nocny dostarcza licznych pokus i okazji. — Rozumiemy wprawdzie protesty restauratorów; jednakże dobro kas samorządowych i dobro licznych rodzin trzeba stawiać wyżej ponad „względne” korzyści restauratorów. Mówimy względnie korzyści, ponieważ wypoczynek nocny należy się każdemu, także kelnerowi i wreszcie personelowi, zażętemu nieraz przez całe noce z wielką krzywdą dla zdrowia własnego. Mając to na uwadze, należałoby wspomniany podatek podwyższyć i godziny policyjne ograniczyć. Do organizacji społecznych zanosimy apel, aby z ulgi podatkowej, która nam się wydaje niepotrzebna, nie korzystały i zebrania względnie zabawy poza godziną 12 nie przeciągały, biorąc względem na zdrowie fizyczne i moralne swych członków.

Zamordowany Mamot na drodze leśnej koło Lutyńca powiat szamotulski. — Morderstwa w celu rabunkowym dokonał Adam Matyasik i tow.

Radym.

Związek Tow. Przemysł. i Rzemieśln. w Poznaniu

Komunikat Nr. 15

1) Wszystkie Towarzystwa prosimy o niezwłoczne przesłanie nam wypełnionych kwestjonariuszy celem uzupełnienia ewidencji.

2) Przypominamy, że składki związkowe są płatne w półrocznych ratach naprzód, t. j. za I półrocze 1930 jest suma płatna w styczniu 1930 r., za II półrocze 1930 w miesiącu lipcu.

3) Z dniem 1 stycznia 1930 r. będziemy wysyłali komunikaty tylko do Towarzystw należących do Związku i opłacających regularnie swe składki. Do każdego komunikatu będziemy osobno dołączali obszerny referat.

4) Z okazji świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego Roku przesyłamy wszystkim naszym członkom na tej drodze życzenia wesołych świąt oraz pomyślności w Nowym Roku.

5) Dla wszystkich Tow. załączamy do komunikatu niniejszego protokół z zjazdu prezesów oraz sprawozdanie syndyka i skarbnika.

Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!

Za Zarząd:

(—) Fr. Górczak, (—) Tad. Piotrowski, prezes. syndyk.

Ostrzeżenie dla emigrantów

Spekulacja agentów towarzystw okrętowych

Na Kubę wyjeżdża co rok tysiące osób. Większość z nich to ofiary, namówione przez agentów linii okrętowych, którzy wmawiają w emigrantów, że na Kubie łatwo założyć można własną gospodarkę, lub też kłamią beczelnie, że stamtąd łatwo dostać się do Stanów Zjednoczonych.

Po przybyciu na miejsce dopiero emigranci widzą, jak okropnie oszukano ich. Posad wolnych tam jest mało i na każdą czeka tysiące ludzi, gdyż pracę dają pośrednicy tylko za grubą łapówką. Mimo to za kilka dni wydalają go z pracy, gdyż agent w zmowie z pracodawcą, przysyła nową ofiarę, która mu również porządnie musiała zapłacić za pośrednictwo.

Warunki pracy są b. ciężkie; w Hawanie za 12 godzin ciężkiej pracy płacą tylko 1 dolara na dzień, co nie wystarcza nawet na żywność. Upały panują tam do

50 stopni i wskutek picia zimnej wody robotnicy stale chorują na żołądek i zęby.

Przy robotach polnych i budowie dróg emigranci pracują w najstraszniejszych warunkach za 60 centów dziennie. Ale i o tę pracę jest trudno, gdyż plantacje trzcinny cukrowej (główna gałąź tamt. produkcji) ograniczyły wytwórczość z powodu nadmiaru cukru na rynkach Ameryki. Nielepiej też przedstawia się sytuacja handlarzy wędrownych wskutek nadmiernej walki konkurencyjnej. Jednym słowem, słusznie głosi przysłowie: „Wszędzie dobrze, a w Polsce najlepiej”. (O)

Z działalności Tow. Pań Miłosierdzia parafji św. Marcińskiej

Sprawozdanie roczne Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo parafji św. Marcina przedstawia się następująco: Towarzystwo liczy 312 członków, w tem 35 członków czynnych. Opiekowało się w ciągu roku 150 rodzinami i samotnymi. Biedni otrzymali 5.658 bochenków chleba, 1.658 litrów mleka, 2.011 porcji obiadów, 49 ctr. krupów, 6½ ctr. cukru, 140 ctr. węgla. Z szatni Tow. rozdzielono 312 sztuk odzieży i obuwia.

Do komunji św. ubrano 6 dziewczynek. Gwiazdkę i święcone urządziło Tow. bardzo uroczystie, obdarzając gwiazdką 170, a święconem 210 rodzin.

Poza tem wystarało się Tow. o pracę dla 60 osób. Obdarzało „Przewodnikiem Katolickim” 10 ubogich i 10 więźniów. W dniu św. Wincentego 19 lipca urządzono suty podwieczorek dla biednych.

Dochody na powyższe wydatki stanowiły składki, kwesty przed kościołem i imprezy, urządzane 2 razy do roku. Ofiar nie skąpiły nam również osoby Towarzystwu życzliwe.

Oprócz opieki materialnej rozciągało Tow. opiekę moralną nad swymi ubogimi, mając na uwadze, że praca, wypływająca z miłości Boga i bliźniego ma przede wszystkim na celu zbliżanie do Boga i uświęcanie dusz własnych i powierzonych naszej opiece.

Wobec wzrastającej liczby ubogich trudno małej garstce ludzi dobrej woli sprostać tak licznym zadaniom. Prosimy więc gorąco, aby panie, czujące w sobie pęd do czynienia dobrze, wstępowały w nasze szeregi jako panie czynne i datkujące, a zadowolenie wewnętrzne będzie im zapłatą za wszelkie trudy. Zgłoszenia prosimy skierować do przewodniczącej Tow. p. Kędzierskiej, ul. Skarbowska 11. — W roku obecnym pracuje Tow. pod kierunkiem nowego zarządu, obranego na Walnem Zebraniu, w skład którego wchodzi: p. Kędzierska, przewodnicząca, p. Palendzka, zastępczyni, p. Krenzowa, sekretarka, p. Misiekowa, zastęp., p. Hahnowa, skarbniczka i p. Dybicka, zastęp.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Zebranie ogólne

W czwartek, dnia 19 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colosseum”) odbędzie się

zebranie ogólne Młodych Obozu Wielkiej Polski.

Referat p. t. „O szlachetne serce i mocne mięśnie młodego pokolenia” wygłosi p. red. Tad. Powidzki.

Wstęp wolny dla członków i wprowadzonych gości.

Wydział Grodzki.

Remarque na Syberji

Dwingera „Armja za drutem kolczastym“

Głośnej książce Remarqua nie ustępuje zupełnie inna świeża publikacja, poświęcona też minionej wojnie, lecz nie jej walkom frontowym, tylko przeżyciom w obozie jeńców w Rosji.

Książka Erwina Ericha Dwingera — bo o niej mowa — chce być dokumentem: „Będzie wiele pamiętników wojennych, ale niech Bóg, strzeże, żeby był inny bardziej wstrząsający od tego, ażeby był inny dokument podobny do tego. Książka moja starczy na lat tysiąc“. Ma za cel być zwierciadłem prawdy: „Prawda nie potrzebuje pięknej szaty, najpiękniejsza jest, gdy jest zupełnie odsłonięta...“, a kłamstwa nie pomogą, ani przyszłym pokoleniom, ani naszymu światu“. Nie ma to jednak być tylko stwierdzenie stanu faktycznego, autor podkreśla wyraźnie propagandowe znaczenie swej książki: „Rzecz jasna, naród powinien być zdolnym do obrony i my, gdyby było trzeba, raz jeszcze spełnimy swój obowiązek i o nim tutaj nawet nie zapomnimy — nam tylko stało się jasnym, że wojna jest czymś za strasznym, by mówić o niej chępliwie i powierzchownie. Stało się dla nas oczywistością upatrywać najprzedniejszego obowiązku każdego kulturalnego człowieka w dążeniu do unikania wojny“.

Główną treść książki wypełniają jednak nie subiektywne wyrzuty, lecz opis przeżyć, dzień za dniem, miesiąc za miesiącem, rok za rokiem. Autor to właśnie stawia sobie za główne zadanie: „Staralem się zawsze być zimnym i rzeczowym, nie pomieszczę niczego z moich nastrojów i poglądów, tylko kreślić to, co widziałem“. Kreśli więc swe przeżycia począwszy od chwili ocknięcia na placu boju ze stanu nieprzytomności. Znalazienie ciężko ranego przez kozaków, transport poprzez szpitale polowe do lazaretów w Rydze i Moskwie, okropne przeżycia w obozie jeńców w gubernji samarskiej, potem w Irkucku, na koniec w głębi Syberji. A niektóre z tych przeżyć są istotnie okropne. I tak w gubernji samarskiej wymiera dziennie na tyfus plamisty po kilkuset. Trupy zatarasowują miejsca koło baraków (chować z powodu zamarznętej ziemi i braku łopat nie można). „Dzisiaj rano — pisze — zwarjowało dwu Austriaków. Jeden z przagnienia, drugi z przerażenia... Widać czolgają się pomiędzy trupami i bawią ze szczerami, jakby to były małe pieski. Wczoraj zwarjował niemiecki piechociarz. Gdyby nie był taki osłabiony przybyłby nas wszystkich pozostałych przy życiu przaduszał, jednego po drugim“.

Ograniczamy się do przytoczenia tego jednego fragmentu. Gdyby chcieli przykładać więcej, można by przepisać całą książkę. Lepiej jednak wówczas przeczytać. Zainteresuje nas jednak jeszcze coś więcej. Chodzi o to, by wylowić z książki reakcję grupy uwiecznionych na stosunki w obozie jeńców. Materiał taki może mieć duże znaczenie dla socjologa, jako materiał do grupy ludzkiej specjalnego typu.

A wi, co autor szczególnie podkreśla, to moment koleżeństwa, jako spoidło pomiędzy ludźmi. Nieznany oficer kładzie autorowi na stole w przeddzień zapowiedzianej amputacji pudełko papierosów i puszkę konserwy. Dla autora tych kilka papierosów i puszka konserwy stają się symbolem, nakazem wierzzenia w ludzi — mimo wszystko. Jeżeli autor przeżył tyfus, to tylko dzięki opiece kolegów: „Wielu nie poszłoby z tego świata, gdyby mieli takich kolegów, jak ja“.

Ale i koleżeństwo może ulec rozsprzęgnięciu. „Tak byliśmy kolegami, np. w Totkowie (w samarskiem) i byłibyśmy kolegami także i dzisiaj, gdyby żądano od nas jakiegoś czynu, albo w wypadku nagłego niebezpieczeństwa. Ale tutaj niema niczego nagłego, wszystko wlecze się, wszystko chroma. Nasze położenie jest podstępne i niszczące nerwy, demoralizujące i pospolite“. Albowiem okropne są nie tylko przeżycia ranionej, czy jeńca w samarskiem. Równie ciężkim jest stan znośny, ale bez

widoków końca. „Najbardziej nas dręczy to, że nie widzimy końca. Także i wy (nb. w kraju) go nie widzicie. Ale może widziacie go choć w postaci małej gwiazdki. My, ojciec, niczego nie widzimy, widzimy tył! noc, noc ciągle ciemniejsza, coraz bardziej torturująca, noc, która zdaje się chcieć nas wchłnąć. Nie jest to życie. W gruncie rzeczy nie żyjemy już chyba tylko czekamy...“

Toteż w takich warunkach rozpręga się dawne koleżeństwo: „Wzbierająca cięgle nienawiść człowieka do człowieka, która nagle, niekiedy z najdrobniejszej przyczyny doprowadza do szaleńczego wybuchu“. Rozstrój ten szybciej postępuje w grupie żołnierskiej niż oficerskiej. Tam przecież i kultura domowa inna i więzy dyscypliny zachowują dłużej swą moc, ale i tam dochodzi do tych samych przejawów. To też pod koniec dochodzi autor do takiego wniosku: „Nie, koleżeństwa niema już u nas, natomiast wytworzyła się między nami więź łącząca więźniów karnych“.

Tej atmosferze odpierają się tylko najtęższe charaktery. Do nich należy z szeregowych ułan Podbielski, z oficerów doktor Berger. Z podoficerów kreśli autor ostre rysami wachmistrza Schnarrenberga. Ten chciałby utrzymać dyscyplinę i porządek do ostatniej chwili. Wszystko dlatego, ponieważ nie traci łączności z krajem i myśli obracając się dookoła jego losu. „Dzieci, mówi czystym głosem, zwyciężymy, to jest rzecz główna, a reszta wszystkiego... I uderza ręką w próżnię, pogardliwie klaskając palcami. To jest rzecz główna“. Takich typów nie załamało: uczyniła to dopiero wiadomość o klęsce.

„Załamanie w Niemczech. Czy oszalałem? Czy widzę mary? Na podwórzu stoi aktywny porucznik bez płaszcza i czapki. Zawiesił wszystkie ordery i bije się w piersi i krzyczy bez przerwy: Wszystko naprzód, wszystko naprzód, wszystko naprzód“.

Schnarrenberg się powiesił. Pozatem liczne wypadki obłądki.

W grupie jeńców wyróżniają się najmłodsi. Inni, związani zawodami, rodzinami, po powrocie do kraju zapomniani wrócą do pracy przy starych warsztatach. Ale co z tymi, co wysiedliży w lat siedemnaście wrócić dojrzałym od starych niezwiązani jednak ze społeczeństwem żadnymi węzłami. Temu problemowi poświęcił Remarque całą swoją książkę. Potrąca on i Dwinger, sam bowiem w siedemnastym roku dostał się do niewoli. Zrazu jeszcze nieci go nieznane życie (poza szkołą i wojną). Nieci go cały kompleks przeżyć związanych z miłością. Ale potem wszystko staje się obojętne. Gdyby wrócił to chyba, by pojsł do klasztoru. „W zielonym, dzikim lesie, do spokojnych pobożnych mnichów“. Czy nie jest mądrzej rzec się życia, w którym możliwym było to, cośmy przecierpieli? Może potrwa to jeszcze przez dwa lata. A gdyby nawet nie, co mam czynić w domu. Czy cały świat przez tę wojnę nie stał mi się Sybiem? Dla nas będzie wszędzie dokoła Sybir, ponieważ o nim nigdy nie zapomnimy. Przewracam się po ziemi, uderzam się w skronie. A jedna kmuszę żyć jak niegdyś, krzyczę ku ziemi. Po tem wszystkim? Spać i być na jawie? Jeść i pić? Po tem wszystkim? Może ożenić się? Dzieci płodzić? Wyróżniam ostatnie ślady instynktu samozachowawczego staje się decyzją ucieczki.

W tem piekle na ziemi jedynym jasnym punktem objawy miłosierdzia ludzkiego. Nic koleżeńskiego, miłosierdzia ludzi obcych. Kiedy bohater leżał ciężko ranny, zrzucony na ziemię po pierwszym transporcie, jakaś nieznaną dziewczyna napoiła go mlekiem i dała kawał chleba. „Powoli, prawie delikatnie kładzie mnie z powrotem na słomę. Czepiam się jej ręk, jak dziecko czepia się ręk matki. Czy moja gorączka zniknęła? A może wszystko było gorączką? Wszędzie są ludzie. Dotknęło mnie coś dobrego, miękkiego, wlało mi nowe siły w ciało. W godzinę śmierci będę ją widział przed sobą...“ Drugim takim aniołem to delegatka szwedzka dr. Elsa Brandström, której poświęcona jest książka.

Zygmunt Wojciechowski.

jednosylabowy zatrzymuje maszynę, dwusylabowy porusza ją w ruch, czterosylabowy odwraca kierunek jej ruchu. Niezwykła ta maszyna skonstruowana jest w ten sposób, że fala dźwiękowa, powstała po wymówieniu danego wyrazu, a więc odpowiednio do ilości sylab silna, działa na specjalny aparat, który, pod wpływem tej fali zwalnia odpowiednią ilość energii elektrycznej, wykonywującej poszczególne czynności.

Kara śmierci za rabunek kilku litrów benzyny

W miejscowości Tulsa w Stanach Zjednoczonych tamtejszy sędzia po rozpatrzeniu sprawy rabunku z bronią w ręku kilku litrów benzyny ze stacji benzynowej, skazał 17-letniego Ted Cole'a na karę śmierci, a 29-letniego Emmetta Kelly'ego na dożywotnie więzienie. Obydwaj skazańcy nie zrobili użytku z broni lecz tylko grozili rewolwerami, które według ich zeznań, nie były wogóle nabite.

„Idealne ognisko domowe“

Pod takim hasłem przygotowuje się gorączkowo przyszłoroczna wystawa w Sztokholmie. Wystawa ta obejmuje wszystko, co dać może sztuka, przemysł i rzemiosło w zastosowaniu do budowy idealnego domu i mieszkania.

Przewodnią myślą inicjatorów i twórców wystawy sztokholmskiej jest przystosowanie domu, mieszkania do przeciętnych potrzeb przeciętnego obywatela, pracownika, ujęcie w pięknej, artystycznej formie wszystkiego, co tworzy ramy i tło ogniska domowego. Współpraca artysty i przemysłowca musi tu być podstawą akcji, która może być pożyteczna tylko wówczas, gdy artyzm nie wykluczy taniości i dostępności sprzętów użytkowych, urządzeń budynków.

Poczęte pod temi auspicjami prace nad wystawą, która ma zobrazować wszystko, co uczyniła i uszynieć może dla powyższych celów sztuka, przemysł i rzemiosło w Szwecji, rozwijają się szybko i celowo. Komitet wystawowy, któremu przewodniczy znany ze swych prac malarskich i artystycznych, następca tronu szwedzkiego, obejmuje cały sztab najlepszych fachowców, artystów i architektów szwedzkich pod kierownictwem naczelnym znanego architekta E. G. Asplunda.

Położona nad brzegiem zatoki Djurgarden, w obrębie stolicy, zajmuje wystawa niezwykle malownicze i piękne tereny, gdzie woda, zieleni i granit łączą się w piękne tło. Na tych terenach wznoszą się, budowane w stylu moderne, wielkie hale wystawowe, osobne dla przemysłu, dla sztuki i dla rzemiosła. Odrębną dzielnicę tworzą wzorowe domy, wille, całkowicie wykończone i umeblowane wewnątrz, tak, iż mogłyby być każdej chwili zajęte przez mieszkańców.

Przemysł szwedzki w osobnych hallach wystawia wszystkie fabrykaty, służące do urządzenia i umeblowania mieszkań. Znajdują się tu wyroby z żelaza, drzewa, porcelany, fajansu, szkła, brązu, wyroby tkackie, dywany, linoleum etc. etc. Nadzwyczaj troskliwie urządzone dział domków letnich, willi podmiejskich, które swą taniocią zachęcają do nabycia ich na spłaty przez każdego średnio zarabiającego. Obok tych taniich modeli można też urzyć i wille luksusowe, zawierające wszystko, o czem może zamarzyć człowiek bogaty i nie liczący się z groszem.

Dużą rolę odgrywają w urządzeniu i ogólnej dyspozycji osiedli ogrody, kwiaty, zieleni, w czem sztuka ogrodnicza szwedzka celuje oddawna i czem się może słusnie chlubić w Europie. Efekty świetne odgrywa, rzecz prosta, wielką rolę w urządzeniu wystawy, która w nocy będzie lśniła tysiącami barw i światła.

Poza wystawą „idealu“ mieszkaniowego, znajdzie się też na terenie wystawy sztokholmskiej przegląd warunków i stosunków mieszkaniowych, społecznych w szerokim przekroju, który da możliwość zwiędzającym zorientować się w życiu Szwedów i w jego układzie wewnętrznym.

prawo założenia ogniska domowego. Opierając się na tych założeniach, Amerykańska Federacja Klubów kobiecych przeprowadziła badania celem określenia niezbędnego minimum dochodów, uprawniającego mężczyznę do ożenienia się. Minimum to ustalono w wysokości 50 dol. tygodniowego uposażenia a więc ok. 1.800 — 2.000 zł. miesięcznie, oraz 1.000 dol. odłożonej gotówki na umeblowanie mieszkania, no i krótką podróż poślubną. Ciekawie wypadłyby podobne obliczenia dla naszych stosunków, zwłaszcza wobec ostrego kryzysu mieszkaniowego.

Wzbogacanie radjotechniki

Wysoko, w przestworzach, wśród ciemnej nocy, szybki aeroplan. Nagle lotnik przyćka guzik swego radioaparatu i gdzieś podnim, w głębi, w odległości kilkudziesięciu kilometrów, zapala się oślepiając jasnością oaza światła. To lotnisko. Po chwili już samolot bezpiecznie ląduje na rzęście oświetlonym aerodromie. Tym oto wynalazkiem wzbogacił dziedzinę radjotechniki pewien amerykański inżynier. Aparat pilota, pracujący na tej samej fali, co odbiornik lotniska, jest połączony z instalacją elektryczną tej przystani w drodze iskry, a pociśnięcie guzika stacji nadawczej wywołuje na aerodromie nie drgania dźwiękowe, lecz prąd elektryczny, rozpraszający powodzią światła ciemności nocy.

Z różnych stron Polski

Echa nadużyć w biurze urzędów rolnych

W związku z nadużyciami, popełnionymi przez biuro urzędów rolnych Kółek Rolniczych w Warszawie i ogłoszeniem upadłości tegoż biura, z inicjatywy ministra reform rolnych utworzona została przy Państwowym Banku Rolnym specjalna komisja. Komisja ta powołana została dla obmyślenia środków, mających na celu przywrócić z pomocą licznym pokrzywdzonym spółkom wodnym, na gruntach których wymienione biuro przeprowadzało roboty melioracyjne.

W skład komisji wchodzi przedstawiciele ministerstw: reform rolnych, rolnictwa i robót publicznych oraz przedstawiciele Państwowego Banku Rolnego.

Zabójstwo posterunkowego podczas służby

Posterunkowy policji państwowej Zawadzki w okolicy Kowalczuk na Wilno-Oszmianie, został zastrzelony na 32 km. traktu Wilno-Oszmianie. Zajęcie to miało miejsce w czasie służby na posterunku. Na pierwszą wiadomość o morderstwie posterunkowego Zawadzkiego władze policyjne wdrożyły energiczne śledztwo, które doprowadziło już do ujęcia dwóch uczestników zabójstwa. Jak się okazało, Zawadzki został zabity w czasie legitymowania podejrzanych osobników. Jeden z nich dał strzał z obciążonego karabinu w stronę legitymującego policjanta kładąc go trupem na miejscu.

Walka z komunizmem na Kresach Wschodnich

W sądzie okręgowym w Białymstoku ogłoszony został wyrok w sprawie 11 członków białostockiego okręgu komitetu komunistycznej partji Zachodniej Białorusi. Oskarżony Jerzy Maciejuk, Ukrainiec, absolwent wyższej szkoły partyjnej komunistycznej w Charkowie, skazany został na 8 lat ciężkiego więzienia, Efroim Jablonka, Nadzieja Ferelsztajnowna i Michał Borówko skazani zostali na 6 lat ciężkiego więzienia każdy, dwaj oskarżeni na 5 lat, dwaj na 4 lata, jeden na 2 lata, jeden zaś na rok. Jerzy Maciejuk został poza tem uznany winnym podrobienia dokumentów osobistych, któremi się posługiwał. Po ogłoszeniu wyroku oskarżeni zainstnowali „międzynarodówkę“.

Wielki proces o przemytnictwo

W Katowicach zakończył się trwający od dwóch miesięcy proces przeciwko kupcowi z Katowic Benno Kuttnerowi i 29 współoskarżonym o systematyczne przemykanie w latach 1925-27, towarów tekstylnych, galanterijnych itp. z Austrii, Niemiec i Francji, skutkiem czego Skarb poniósł stratę dochodzącą do 10.000.000 zł. W myśl ogłoszonego wyroku skazany został Benno Kuttner na jeden rok więzienia i 4.000 złotych grzywny, kupiec Stanisław Saal, oskarżony o wywóz złota i srebra z granicę, na 1 i pół roku więzienia i 4.000 złotych grzywny, żona jego na 3 miesiące więzienia i 500 złotych grzywny, jak również szereg współwinnych na karę więzienia po 2 do 9 miesięcy i grzywnę od 200 do 1.200 złotych. 18 oskarżonych zostało uniewinnionych.

Ford o roli i zadaniach kobiet

Potentat samochodowy, Henry Ford, nie należy do zaprzysiężonych zwolenników kobiety współczesnej. W ciągu ostatnich lat dość często zabiera on głos w różnych sprawach społecznych, równocześnie nie omija również spraw kobiecych. W jednym z ostatnich numerów miesięcznika „Pictorial Review“, w którym Ford zazwyczaj zamieszcza swe rozważania socjologiczne, ukazał się jego dłuższy artykuł, poświęcony roli kobiety w życiu współczesnym.

Omawiając warunki współczesnego życia, wykazującego większe, niż kiedykolwiek, skomplikowanie i dążność do zmechanizowania wszelkiej pracy, Ford wyraża przekonanie, iż w tych warunkach osiągnięcie przez kobiety przodującej roli jest niemożliwością, przedewszystkiem zaś, jeśli idzie o dziedzinę przemysłową. „Kobiety nie zdolają nigdy wyprzeć mężczyzn z ich przodujących stanowisk na polu przemysłowym, ponieważ ani w myśleniu, ani w pracy mechanicznej nie są tak dokładne, jak mężczyźni, a przedewszystkiem

brak im śmiałości decyzji w sprawach większej wagi“.

„Kobiety — konkluduje Ford, — które dziś tak głośno domagają się równouprawnienia we wszystkich dziedzinach życia, przyjdą z czasem do opamiętania i zrozumieją, że właściwym polem do pracy i popisu jest dom i wychowanie dzieci, i że tylko w ten sposób podzielona z mężczyznami praca przyniesie im szczęście rodzinie i prawdziwy pożytek społeczeństwu“.

„Żywa“ maszyna do prania

Na ostatnim dorocznym zjeździe związku właścicieli pralni w Stanach Zjednoczonych, jaki odbył się niedawno w Minneapolis, zademonstrowany został niezwykle interesujący wynalazek inżyniera znanych zakładów „Westinghouse Electric Co“, J. M. Barnett. Jest to wielka maszyna do prania, która wykonywa poszczególne czynności ściśle według brzmienia, wypowiedzianego głosem zwykłym polecenia, zupełnie tak, jakby to była żywa pracznia. Poszczególne wyrazy, mające spowodować maszynę do wykonania danej czynności, muszą być odpowiednio dobrane; wyraz

Ile powinien zarabiać mężczyzna, by mógł się ożenić

Nie ulega wątpliwości, że niedostateczne zarobki mężów bardzo często stają się przyczyną nieporozumień małżeńskich, choć nie jest to bynajmniej główną przyczyną nietrwałości współczesnych małżeństw. W każdym bądź razie dopiero niezależność materialna mężczyzny daje mu

KUPON PREMJOWY

(Wyciąć i nalepić na pocztówkę.)

Administrację „Kurjera Poznańskiego“ proszę o przesłanie za zaliczką pocztową książki Marjana Seydy p. t.

„Polska na przełomie dziejów“ za cenę 15 zł.

Imię i nazwisko _____
 Miejscowość i poczta _____
 Powiat, woj. _____

Przeszło 20 000

osób zaabonowało już „Wielkopolską Ilustrację“.

Dlaczego? Bo jest stałą i najmiłszą rozrywką dla starych i młodych w każdym polskim domu.

Egzemplarz okazowy wysyła na żądanie bezpłatnie: Administracja, Poznań, św. Marcina 70.

10-lecie Stow. Młod. Polek parafji św. Marcina

Niedawno Stow. Młodych Polek parafji św. Marcina święciło wielką uroczystość — 10 lecie swego istnienia, dziesięć lat pracy na niwie społecznej nad wychowaniem młodych dziewcząt opuszczających szkołę.

Uroczystość rozpoczęła się Mszą św., odprawioną przez ks. prał. Mayera, protektora Stowarzyszenia, w kościele parafjalnym, podczas której wszystkie członkinie przystąpiły do Komunii św. Kazanie wygłosił patron Pozn. Okręgu Stow. Młodych Polek, ks. Putz, wskazując na piękne cele naszej organizacji.

Po Mszy św. wyruszył pochód ze sztandarami i delegacjami do sali Królowej Jadwigi na wspólne śniadanie, po którym odbyły się obrady. Uroczyste posiedzenie zabrała prezeska drużna Nowakowska, witając ks. prał. Mayera, ks. prob. Chilomera, ks. prof. Krawczyka, p. Ozdowską — jako przedstawicielkę Zw. Młodych Polek, p. Hilczyńską — delegowaną Zjednoczenia Młodzię Polskiej, patronat w osobach: ks. patrona Krajewskiego, p. Szczyńskiej, p. Żurowskiej i p. Milewskiej, gości, delegacje oraz wszystkie drużny, poczem oddała przewodnictwo zebrań ks. prob. Chilomerowi, założycielowi i pierwszemu patronowi Stowarzyszenia.

Po wspólnym śpiewie „Pieśń holdu Marii śpiewa“ przystąpiono do wykładu ks. prof. Krawczyka, który żywo i dobitnie przedstawił nam nasze wznowienie i zadania. Przed naszymi oczyma przesunęły się czasy powojenne, gdy to po odzyskaniu niepodległości naszej Ojczyzny, demoralizacja coraz to większe kręgi zaczęła porażać, coraz więcej młodych nam zabierała. Wówczas to powstało nasze Stowarzyszenie, by „skupiać i jednoczyć młode dziewczęta pozaszkolne — z naszej parafji, kierować ich myślą na inne wyższe tory i wychowywać je na światło i dzielne obywatelki przejęte naszym duchem katolickim i polskim. Sztandarem naszym „Bóg i Ojczyzna! Krzyż święty i Orzeł biały to symbole nasze! Twardo musimy stać przy nich, bo inaczej zginąć możemy. Przeszkód w pracy na drodze naszej dużo jeszcze spotkamy, ale my młode wszystko pokonamy i zawsze wysoko poniesiemy święte hasła nasze.“

Po deklamacji „Do Młodej Polki“, wygłoszonej przez jedną z druhen, sekretarka odczytała sprawozdanie z dziesięcioletniej działalności Stowarzyszenia, które wykazało, że mimo nieraz ciężkich chwil S. M. P. przetrwało i nadal korzystnie się rozwija, dzięki usilnym zabiegom obecnych członków patronatu.

Ich pracę i poświęcenie podnosi też ks. prał. Mayer w swym przemówieniu, dziękując im za tak szczerą, chętną i ofiarną współpracę. Drużny zaś zachęca do silnego oparcia się szerzącej się coraz to więcej demoralizacji w modzie, teatrach i kinach. Zachęca je do coraz gorętszej pracy nad umoralnianiem siebie i swego otoczenia, bo w nich właśnie ta siła, która budzi śpiących braci.

W czerwcu br. pozyskałyśmy do naszego grona znowu nowych 21 młodych kandydatek, które przetrwały chlubnie okres próbny, składały właśnie w dzień święta naszego uroczyste przyrzeczenia: stać wiernie przy swym sztandarze i hasłach. Z nimi odnowiły ślubowanie wszystkie obecne na sali stowarzyszone.

Z kolei przystąpiono do punktu przemówienia delegacji. Serdeczne życzenia dalszego chlubnego rozwoju Stowarzyszenia, oraz by drużny umiała utrzymać nadal wśród społeczeństwa to przeświadczenie jakie ma o nas dotychczas, składała p. Starkowa. Dalej składano życzenia: im. Narodowej Organizacji Kobiet — Łazarz i Śródmieście — p. pułkownika

Krzyżagórska, im. Związku Młodych Polek — ks. kanonik Szulc, Zjednoczenia Młodzię Polskiej — p. Hilczyńska, Stow. Młodzię Polskiej, męskiej — św. Marcin — drh. Kaczorowski, oraz Chór święto-marciniński i siostrzane Stowarzyszenia Młodych Polek z Łotwy, Plocka, z Poznań - Fary, Bożego Ciała, św. Wojciecha, z Główniej, Wildy i św. Jana.

Poczem odczytano telegramy: od pierwszej z inicjatorek naszego Stowarzyszenia — p. Wolniewiczówny, która składała nam życzenia im. redakcji „Młodej Polki“, od ks. dyr. Gałdyńskiego w im. Katolickiego Zw. Abstynentów, p. dyr. Sołtanówny — im. Katolickiego Zw. Polek, p. Smoczyńskiej, p. Jęczkowiakowej — b. drużny, oraz od drh. Janiny Kaźmierkiej przebywającej obecnie we Wrocławku.

Na zakończenie podniosły uroczystości zaśpiewano hymn młodzieży żeńskiej „Hej, do apelu“, poczem prezeska złożyła serdeczne podziękowanie tym wszystkim, którzy łaskawie przybyli na naszą uroczystość, okazując nam tem przychylność dla naszej organizacji i zęgnając wszystkich zakończyła zebranie hasłem naszym „Sprawie służ!“

Sekretarka.

Podziękowanie

Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo par. św. Marcinińskiej

Z okazji „Marcinka“, zabawy dla dzieci, liczni ofiarodawcy złożyli hojne dary na rzecz Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo parafji św. Marcinińskiej, za co składa serdeczne „Bóg zapłać“ Zarząd.

Specjalne podziękowanie należy się p. W. Rączkowskiej, który ofiarował nam dwukrotnie plakaty i rozlepił je bezinteresownie na słupach. Po za tem złożyli ofiary:

Firma Barcikowski z 100, Przybylska z 10, Józwiak z 2, Pawlak z 2, Ruciński z 2, Rempulski z 2, Dobrowolski z 2, Zulska z 2, N. N. z 2, Wiśniewska z 10, Knaakowa z 5, Mieczkowska z 5, Tekstyl z 5, Bazar Poznański z 25, Kazimierz Paluch z 10, St. Waszyński z 10, Fr. Zielińskówna z 5, S. G. z 2, Kandydora z 5, Bak z 5, Fibich gr 50, F. S. z 1, Marja Krysiwickowa z 2, Steczniewski z 3, A. Baranowski z 10, Kliszczyńska z 10, Jędrzychowska z 10, Jerzykiwickowa z 10, Brezcowska z 5.

Poza tem złożyło nam kupiectwo parafji naszej bardzo liczne i piękne fanty do loterii fantowej i bufetu.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRA-NICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Z życia Towarzystw

Związek Faszystów Polskich odbył w niedzielę 15 bm. swe zebranie na sali Stronn. Nar. przy św. Marcinie. W obec licznie zebranych członków zagaił obrady o godz. 12 w zastępstwie nieobecnego prezesa p. Niedziela, udzielając głosu prelegentowi j. red. A. Piotrowskiemu, który wygłosił obszerny referat o polityczno-gospodarczym położeniu w Polsce. W dyskusji przemawiali pp. Trebaczkiewicz, Ryszczński, Niedziela oraz prelegent. Sekretarz p. Wolyński odczytał przyjętą jednomyślnie przez zgromadzonych rezolucję następującej treści:

„Zebrani członkowie Związku Faszystów Polskich w dniu 15 grudnia br. na sali Stronnictwa Narodowego podnoszą stanowczy protest przeciw zawarciu krzywdzącej umowy likwidacyjnej z Niemcami

i wzywają Sejm oraz Senat do nieratyfikowania tejże umowy.

Wzywamy społeczeństwo do czujności i przeciwstawienia się szkodliwym zakusom. My Faszyci Polscy, Wierni hasłu Bóg i Ojczyzna bronieć będziemy niezłomie i nieugięte prawa i praworządności, przed wszelkimi zakusami żydowsko-masońskimi“.

Po załatwieniu spraw wewnętrznych organizacji, solwował przewodniczący obrady.

Asolwenci państwowej szkoły rzemieślniczo-przemysłowej zwołali zebranie celem utworzenia własnego koła. Zagaił je p. Br. Borkowski, poczem zaznajomił obecnych o zadaniu i celach Koła. Po przeczytaniu i przyjęciu statutu, odbył się wybór zarządu, w skład którego weszli pp. Br. Borkowski prezes, J. Tomczak wiceprezes, L. Zygmant sekretarz, Kuźma zastępca, Wł. Wawrzyniak skarbnik. Na tem obrady zamknięto. (tr.)

Tow. Rycerzy Białego Orła obchodziło w listopadzie br. wspaniałą uroczystość pierwszej rocznicy swego istnienia. Obchód rozpoczął się uroczystą mszą św. na intencję towarzystwa oraz wspólną Komunią św. w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

Z kościoła udano się w pochodzie do sali ogrodu zoologicznego. W pięknej manifestacji wzięły udział delegacje różnych towarzystw ze sztandarami. Pochód prowadziła orkiestra. O godz. 10 odbyło się uroczyste zebranie. Przewodniczył — jemu ks. proboszcz J. Gorgolewski. Po złożeniu sprawozdania przez sekretarza i przemówieniu kierownika p. Wł. Szafskiego o historii towarzystwa p. pułk. Krzyżagórska wygłosiła referat, który rzeszście oklaskiwano. Z kolei nastąpiły deklamacje i występ Klubu Mandolinistów. Odegrano kilka pięknych kompozycji poczem przystąpiono do rozdania dyplomów które otrzymali: ks. prob. J. Gorgolewski, p. Kazimierz Szulc, Władysław Stawski i Leon Pikulik. W wolnych głosach składano życzenia.

Zabierali głos ks. prob. Gorgolewski, p. Banaszakówna w imieniu tow. „Odrodzenia“, p. pułk. Krzyżagórska w im. Narodowej Organizacji Kobiet, p. Hajdrowski w im. S. M. P. Górczyn, p. Krzywiński w im. tow. Śpiewu Nowowiejskiego, p. Wawrzyńczak w im. tow. Gimn. „Sokol“, p. Teszner w im. tow. Przemysłowców „Kościszko“, dh. Kazimierz Szulc w im. członków, dh. Mieczysław Antkowiak i dh. Piotrowski w im. Rycerzy Orła Białego oddział II. Jako ostatni przemawiał komendant Tow. dh. Jan Wieland i w im. oddziału technicznego odznaczył druha kierownika złotym medalem zasługi. Po załatwieniu spraw organizacyjnych ks. prob. Gorgolewski zamknął zebranie, poczem odśpiewano wspólnie „Boże coś Polskę“.

O godz. 18 odbyło się przedstawienie na sali ogrodu Zoologicznego. Wystawiono dwie sztuki: „Mogila więcej“ oraz „Bolszewicy pod Warszawą“. Amatorzy spisali się bardzo dobrze. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

Tow. Rycerzy Białego Orła ma zaszczyt na tem miejscu podziękować tym wszystkim, którzy przyczynili się do uświetnienia 1 rocznicy istnienia a w szczególności ks. prob. Gorgolewskiemu, pułk. Krzyżagórskiej, artystce Teatru Nowego p. W. Trojanowskiej, p. prof. Węgrzynowiczowej, p. M. Pankauowej, p. St. Pawłowskiej, p. St. Hartmanowej, p. St. Tesznerowi i p. Pikulikowi. (tr.)

RADJO

Programy radiofoniczne

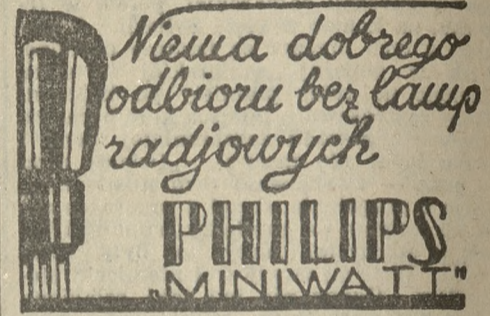
Czwartek, dnia 19 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 12.00 sygnał czasu; g. 12.30 koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 14.15 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków; godz. 16.50 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa“ wygl. kpt. Mickiewicz; godz. 17.05 komunikat Komitetu Floty Narodowej — wygl. insp. Lech-Tomeczak; godz. 17.15 audycja dla żołnierzy — wygl. kpt. Gustaw Baumfeld; godz. 17.30 kwadrans pogadanki gospodarczej — wygl. red. Rom. Fengler; godz. 17.45 koncert kameralny z Warszawy; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt: „Świat książek“ — wygl. J. E. Skiński; godz. 19.20 odczyt roln.: „Premje wywozowe dla zboża“ (cz. 2) wygl. inż. Witold Okoniewski; godz. 19.40 rolnicza skryniczka radiowa — wygl. Józef Rządowski; godz. 20.00 kurs elem. języka francu-

skiego — wygl. p. Omer Neveux; g. 20.30 koncert muzyki niemieckiej; program: 1. Bach-Busoni: Chaconne D-moll — odegra p. Padlewska, 2. Mozart: Arja z op. „Wesele Figara“, Beethoven: Arja z op. „Fidelio“ — odp. p. Krysiwickowa, 3. Haydn: Theme et variations F-moll, Beethoven: Rondo G-dur op. 129 — odegra p. Padlewska, 4. Hugo Wolff: Kto straci miłość, Brahms: a) Pieśń skowronka, b) Wierność, R. Strauss: Serenada — odp. p. Krysiwickowa; godz. 21.30 słuchowisko z Poznania na wszystkie stacje polskie p. t. „Wigilja“ według opowieści Karola Dickensa w układzie i reżyserji p. Stanisławy Wysockiej, art. dram. T. P.; godz. 22.15 sygnał czasu — komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.30 radjografja.

Warszawa (1412 m) godz. 12.30 koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godzina 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikaty L. O. P. P.; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Wśród książek“; godz. 17.45 koncert kameralny, Wykonawcy: J. Wysocka (fortepian), T. Godłowski (wiolonczela), T. Ochlewski (krzytce), S. Tawroszewicz (skrzypce) i T. Zygdadło (skrzypce); godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.15 feljton p. t. „Egzotyczne żywe klejnoty“ — wygl. p. J. St. Mar; godz. 20.30 koncert wieczorny; godz. 21.30 słuchowisko z Poznania; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 12.30 koncert dla młodzieży szkolnej z Filharmonji Warszawskiej; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 prof. Władysław Dzięgiel: „Co Polska wniosła do skarbnicy kultury i cywilizacji ludzkości“; godz. 17.45 koncert kameralny z Warszawy; godz. 19.30 dr. Kazimierz Żalusiński: Z cyklu sportowego: — „Nasze wycieczki zimowe“; godz. 20.30 muzyka lekka z Warszawy; godz. 21.30 transmisja z Poznania; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z Krakowa.

ow 569

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 18. 12. 1929.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagorowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118.5 f. v. h.), b) pszenicy 753 gr. (128.6 f. w. h.), c) jęczmienia 673 gr. (111.1 f. w. h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w. h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	25,50—26,25
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	34,00—36,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiatowy	23,75—24,75
Jęczmień browarowy	26,75—29,75
Usposobienie spokojne.	
Owies	20,00—22,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work wzdług urzędowo ustalonego typu 70%	59,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszena 65% wł worka	55,00—59,00
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie	15,75—16,75
Otreby pszenne	18,00—19,00
Rzepak	75,00—79,00
Groch polny	35,00—39,00
Groch Victoria	39,00—46,00
Groch Folgera	38,00—45,00
Ziemniaki fabryczne franco	0,19
fabryka za kg. % mączki	
Słoma luźna	3,00—3,25
Słoma prasowana	4,00—4,30
Siano luźne	8,00—9,00
Siano prasow nadnoteckie	10,00—11,00
Ogólne usposobienie spokojne.	
Uwagi: Ziemniaki iadalne bez handlu.	

Biegłej stenotypistki

polsko-niemieckiej ze stenografią w obu językach poszukuje poważne przedsiębiorstwo w Wojew. Poznańskim. Oferty w języku polskim i niemieckim wraz z odpisami świadectw zechcą złożyć tylko wykwalifikowane siły do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 50,278

Pokój Kramarskiego 33, l. lewo, jw 2158

Fryzjerka potrzebna zaraz Dąbrowskiego jw 2158

Maszynki do mięsa, Maszynki do chleba, Maszynki do czyszczenia noży, Maszynki do czyszczenia dywanów, Wagi kuchenne, Żelazka do prasowania, na dusze, węgiel i elektr. Sprząty kuchenne, alumini. i emaljow. poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze

Ed. Karge,

Poznań, ul. Nowa 7. Zał. 1878 r. Tel. nr. 50-18

Ceraty meblowe

obrusy i z metra kupuje się najtaniej u Waligórskiego

naprzeciw poczty.

Poznań, Poczta 31.

Pw 7881-2-48 2167

W kwietniu 1930 r., odbędzie się w Poznaniu

WYSTAWA

ogierów, koni użytkowych i remontowych (które winny być przedstawione pod siodłem). Zakup ogierów przez Zarząd Stadnin Państwowych (prywatne przetargi nie odbędą się).

Zakup koni remontowych przez Komisję Remontową — następnie licytacja.

Zgłoszenia do Związku Hodowców Konia Szlachetnego — P o z n a ń, Mickiewicza 33.

nw 6140

Statystyka zatrudnienia kobiet w rozmaitych krajach

Jeśli chodzi o Europę, to każdy, kto zna najważniejsze kraje naszego kontynentu, wie, że największy procent kobiet pracujących zarobkowo posiada oczywiście Francja. Kto był we Francji (zwłaszcza w Paryżu), zauważył z pewnością, jak pracowitą jest kobieta francuska i że prawie każda dorosła Francuzka — nawet z zamożniejszych sfer — pracuje zarobkowo.

I istotnie: jeżeli weźmiemy do ręki międzynarodową statystykę zatrudnienia kobiet, to przekonamy się, że na pierwszym miejscu tej statystyki figuruje Francja (Niemcy zajmują trzecie miejsce).

We Francji 43% ludności kobiecej pracuje zarobkowo; w Finlandji, którą zajmuje drugie miejsce pod tym względem, 37%; w Szwajcarii 31%; we Włoszech 29%; w Anglii stosunkowo niedużo, bo 26%, co tłumaczy się zapewne klęską bezrobocia, gnębiącą ten kraj; w Czechosłowacji 25%; w Belgji 19%; w Stanach Zjednoczonych Ameryki zaledwie 17%, co tłumaczy się chyba dobrobytem, panującym w tym kraju; w Hiszpanji 10%. R. W.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży Polsko-Kat. pod wezw. św. Stanisława Kostki Poznań-Witda.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 19.30 w sali O. O. Zmarłychwstańców. Na porządku obrad wykład oraz inne ważne sprawy.

— **Sekcja Śpiewacka Sodalicyi Młodzieży Kupieckiej.** Lekcja śpiewu odbędzie się w czwartek, 19 bm. punktualnie o godz. 19.15 w kaplicy sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8 I.

— **Koło Tow. Rękodzielników.** Uroczystość rozdania gwiazdki wdowom i sierotom po zmarłych i poległych członkach Koła odbędzie się w sobotę, dnia 21 bm. o godz. 19 w lokalu p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Fara.** W niedzielę, 22 bm. o godz. 19.30 w sali O. O. Jezuitów zebranie plenarne. Na porządku obrad ważne doniesienia.

— **Katol. Tow. Robotników Polskich — Poznań-Tum** rozdziela w niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 16 na sali Domu Katolickiego na Śródcie, gwiazdkę dzieciom po zmarłych członkach towarzystwa.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Antoni Burlaga, robotnik, 48 l. Kazimiera Jeske, z domu Brodowska, wdowa, 59 l. Agnieszka Tesznerowa, z domu Herktówna, 31 l. Janina Czajka, 16 lat. Walerja Szpiżewska, z domu Pyzdrowska, wdowa, 83 l. Weronika Borowiczowa, z domu Olszewska, wdowa, 71 l. Antoni Krokowski, cukiernik, 49 l. Teofil Baumann, jubiler, 78 l. Rozalja Milewska, z domu Karolczykówna, 57 l. Tadeusz Kar-

deliński, 8 godz. Władysława Balcerówna, gospodyni, 26 l. Józefa Walczakówna, gospodyni, 44 l. Paweł Wezorka, restaurator, 60 l. Marja Mnichowa, z domu Grubertówna, wdowa, 64 l. Maksymilian Kosmala, 24 dni. Helena Smogórowa, z domu Klingerówna, 56 l. Marja Jackowa, z domu Kuliberda, 39 l. Jadwiga Kubiakówna, służąca, 61 l. Jarosław Spławski, 6 lat.

Składki i pokwitowania

Na chleb św. Antoniego: A. B. z podziękowaniem za uproszone łaski z prośbą o dalszą opiekę, 35 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Stróżyńska z podziękowaniem za otrzymane łaski, z prośbą o zdrowie i dalszą opiekę, 5 zł. — Wiktor i Jadwiga Lipscy 10 zł. — J. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł. — N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 20 zł. — Wojtowska z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalsze, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 936,45 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Stały Czytelnik w Gdyni.** Dziesięć lat. (K.)

— **P. A. Szula.** Nic o tem nie wiemy. w każdym razie uchwały takiej Sejm nie powziął. (K.)

— **P. Wirski, Żabikowo.** Nie wiemy: Dyrekcja Monopoli nic w tej sprawie nie ogłaszała. (K.)

— **P. Julian Redelbach.** Zapytania Pańskiego nie posiadamy; prosimy o powtórne nadesłanie. (K.)

— **P. A. Kendzia.** Nie przypominamy sobie takiego artykułu. Prosimy podać choćby w przybliżeniu czas, w którym artykuł się ukazał. (K.)

Borykając się z trudnościami codziennego życia i narzekając na biedę zapominamy, że często winę tego smutnego stanu ponosimy sami. Mianowicie Ignąć jak mucha do lepu do towarów zagranicznych a zwłaszcza specyfików leczniczych, wysyłamy miliony złotych z Polski podczas gdy nabycie ich nie zawsze jest konieczne, gdyż można je z łatwością zastąpić wyrobami krajowymi. Pw 7453-47,50

TABLETKI PARAMINT „ERBE“ o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i **PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJĄCY GARDŁO I RTAŃ**, nie tylko dla chorych lecz i zdrowych, przy pielęgnowaniu osób chorych zakaźnie, oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, szkołach, urzędach, w tramwaju i w kinie. **PARAMINT „ERBE“** zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził **GRYPĄ, ANGINĄ** lub innymi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogerjach

— **M. C. Radzimy** zwrócić się do dyrekcji kinoteatru; my nie znamy warunków konkursu. (K.)

— **„Jarmarcznik“.** W pierwszych dniach stycznia wyjdzie kalendarz książkowy, w którym wykaz ten — zgodnie z wyrażeniem przez Pana życzeniem — będzie podany. (K.)

Niema odległości.

Prawie codziennie, bądź to z gazet, bądź z czasopism periodycznych dowiadujemy się o jakichś nowych odkryciach, o nowych wynalazkach.

Zyjemy w wieku elektryczności i każde dzisiaj jest dla nas nowością, a każde jutro zapowiedzią dalszych zdobyczy technicznych. Dla człowieka, któremu obca jest elektryczność, obce pociągi, samoloty, radio, niezbyt mile dziś układa się życie, a wprost nie do pomyślenia jest, by człowiek ten mógł egzystować jutro.

Jutro to wielki triumf elektryczności i radja.

Wszędzie, nawet tam, gdzie nie docierają szyny kolejowe, nie dojrnie samochód, z trudem przecięnie się wózek konny, wszędzie tam możemy znaleźć radio, które niesie ludziom od świata odciętym słowa tego świata. Z głębi głośnika radjowego płyną do uszu ludzkich słowa odczytów, komunikatów, informacji prasowych, pogadanek, prelekcji, dźwięki muzyki, całe partytury oper, orkiestry symfoniczne, jazz-band'y — wszystko!

Głośnik radjowy jest niezmierny, rozprasza nudę, umila nam czas, każe zapomnieć o długich godzinach zimowych wieczorów, każe zapomnieć o kłopotach materialnych, o mrozie, który panoszy się za szymbami naszego mieszkania, przenosi nas w inne życie, pozwala bezpłatnie i nie ruszając się z miejsca podróżować po całej kuli ziemskiej. To słyszemy tony sentymentalnego wiedeńskiego walczyka, to znowu do uszu naszych dobiega fox-trott z londyńskiego Savoy'u argentyńskie tango, czy też rosyjskie piosenki ludowe albo węgierskie czardasze.

Głośnik zainstalowany w domu daje słuchającemu maximum godziwych rozrywek, głośnik w szkole uczy i bawi, głośnik w szpitalu każe zapomnieć o nieszczęściu, a wszędzie jednakowo pilnie służy, przekazując uszom naszym to, co niosą niezłomne fale eteru.

Ta tak wielka popularność głośników musiała siłą rzeczy wytworzyć olbrzymią konkurencję w fabrykacji tego sprzętu, jednakże z pośród licznej plejady na pierwsze miejsce wybijają się fabrykaty Polskich Zakładów Philips, które dzięki jasnemu oddawaniu wszystkich tonów i dźwięków zyskały sobie ogólne i zasłużone uznanie. zw 20 778

Dziś, kiedy mimowoli ze słowem radio musimy kojarzyć słowo Philips, trudno nam znaleźć lepszy głośnik od głośników Philips'a. Szerog różnych typów uprzyściplenia nabycie tego głośnika wszystkim, odpowiednio do przeznaczonej sumy.

Kto raz słuchał głośnika Philips'a, ten innego głośnika nigdy nie nabędzie.

Dziennie świeżo palona

KAWA nr. 21

Świąteczna

Prawnie zastrzeż. znak. towar nr. 18881

1/2 kg zł 7⁰⁰

Specjalna reklamowa mieszanka doborowych gatunków kawy ziarnistej o wybornym smaku i wielkiej wydajności

WIELKA PALARNIA KAWY

St. Malachowski

POZNAŃ

ul. Fr. Ratajczaka 40 (narożnik ul. 27 Grudnia 1)

W 2957-51, 52

Święta przed drzwiami.

Zaledwie kilka dni dzieli nas od najpiękniejszych świąt w roku — od Bożego Narodzenia. Przygotowujemy się do nich gorączkowo, bo tradycyjnym zwyczajem pragniemy je spędzić uroczysto i radośnie, w gronie rodzinnem i najbliższych osób. To też wszyscy, a zwłaszcza nasze panie, czynią na gwałt zakupy, by „gwiazdka“ wypadła, mimo ciężkich czasów, jak najokazalej.

A panowie? Ci mają najwięcej kłopotu. Gwiazdka bowiem — to dla nich okres poważnych wydatków. Prezenty dla żony i dzieci, czy też dla narzeczonej, lub wogóle dla osób drogich i bliskich, pochłaniają tyle wydatków, o sobie ani myśleć. A jednak! — A jednak i o sobie myśleć należy. Przedewszystkiem o swej garderobie. Przyjrzyjmy się jej dokładnie. Jeśli stwierdzimy, że przydałoby nam się **NOWE UBRANIE, PŁASZCZ lub FUTRO**, nie namyślajmy się długo, lecz natychmiast spieszyć do firmy **EDMUND RYCHTER** w Poznaniu, przy ulicy Fr. Ratajczaka 2 lub ul. Wrocławskiej 14 i 15. Tam, w ogromnym wyborze i przy znanych niskich cenach znajdziemy to, co nam najwięcej potrzeba, w doskonałym fasonie, do „figury“ zw 20 782/a

W każdym razie nie wolno nam czynić wydatków innych, może nawet zbędnych, kosztem garderoby. Zwłaszcza, że w odpowiedni nastrój świąteczny wprowadzi nas dopiero świadomość, że jesteśmy pięknie ubrani i czynimy na otoczeniu mile wrażenie. Każdy pan zatem niech zwiędzi przed świętami magazyny Edmunda Rychtera, by odpowiednio dokompletować zapas swej garderoby. Wyjdzie na tem dobrze i na wyglądzie i na kieszeni, sprawiając sobie przytem najpożyteczniejszą „gwiazdkę“.

Dnia 17 grudnia 1929 r., o godz. 0,45, zmarła po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, kochana siostra, synowa, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p. zw 20 791/2

z Herktów

Agnieszka Tesznerowa

przeżywszy lat 31. Pogrzeb odbędzie się dnia 20 b. m., o godz. 15, z Zakładu S. S. Miłosierdzia przy ul. Sielskiej 13 (Górczyn), na cmentarz parafjalny.

W smutku pograżeni
mąż i rodzina.

Poznań, dnia 18 grudnia 1929 r.

Podziękowanie.

Przew. ks. wik. Krajewskiemu z parafji św. Marcina w Poznaniu, wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym, za oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce oraz chórom Koła Śpiewackiego Polskiego i koła śpiew. „Hasło“, za piękny śpiew nad grobem tudzież za liczne dowody szczerego współczucia z powodu zgonu naszej drogiej Zmarłej, ś. p. dw 3653

z Barwickich

Stanisławy Wandy Ziółkowskiej

składa najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

W imieniu stroskanej rodziny
Kazimierz Barwicki

Wstąp również do swego księgarza zakupując podarki gwiazdkowe. Znajdziesz u niego odpowiednią książkę dla Twoich dzieci i miłych Ci osób starszych. W 2956

Inst. Hygieniczno-Kosmetyczny „**IRNIS**“

Instytut de Beaute
Z. T. Żebrowski,
Poznań, Piekary 5, tel. 2591
Indywidualne zabiegi kosmetyczne lecznicze i upiększające

Parafina
— celu leczniczym i odłuszczejącym

Szwedzka gimnastyka lecznicza.
Salon damsko - fryzjerski, farbowanie, włosów, brwi i rzęs.

dw 3649

Homeopata - ziołalista

udziela porad w wszelkich chorobach bezpłatnie. Specjalność leczenia: ziołami i przyrodą. Posiadam specjalny środek dla otyłych na schudnięcie, dostarczam wszelkie zioła lecznicze, wiele licznych podziękowań od uzdrowionych. Przyjmuje od godziny 10—12 i od 4—7, w niedzielę od godz. 10—12 w południe. Poznań, Śniadeckich 4, III lewo, Łazarz. zw 20 787

BACZNOŚĆ

p. p. Kapitałści i Przemysłowe

odlamy na rachunek własny pod kierownictwo dobrze się rentujące, renomowane zakłady Przemysłowe w Poznaniu, istniejące od kilkudziesięciu lat, z zapewnionym rynkiem zbytu, z całkowitem urządzeniem fabrycznym, piwnicami, kompletnie urządzeniem biurami. Do objęcia potrzeba 80 do 100 000.— zł w gotówce. Przejęcie przedsiębiorstwa 1 stycznia 1930 r. Spieszne zgłoszenia zainteresowanych do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 784

Na dzień-więciu pracowników

w fabryce Gillette

czterech stale bada jakość zrobionych nożyków — nieodpowiednie są natychmiast niszczone — oto dlaczego nożyki Gillette golą znakomicie.

Miej zawsze zapas nożyków Gillette.

Gillette

W 4393

Młodsza książkowna

władająca biegle językiem polskim i niemieckim, potrzebna zaraz **E. REHFELD'SCHE BUCHHANDLUNG, Kantaka 5,** dw 3641

Hemoroidy giną!

w 5—6 dniach bez lekarstwa i operacji, 55-letnie doświadczenie. — Mam 60 podziękowań. — Wysyłam przepis za 6 złotych. W 2955

J. Wierzbowski, felczer szpitalny, Nowe-Pomorze.

Podarki Gwiazdkowe!

Krawaty - Szale

najnowsze desenie — w olbrzymim wyborze.

Kapelusze - Koszule - Pyjamy

poleca

Marceli Dziennik

magazyn artykułów męskich
ulica Franciszka Ratajczaka 7.

bp 114

Wę wtorek, dnia 24 grudnia r. b.
biura niżej podanych instytucyj
otwarte będą tylko do godz. 11.

Bank Cukrownictwa - Bank Handlowy (Oddział w Poznaniu)
Bank Kratochwill i Pernaczyński - Bank Kwilecki, Potocki
i S-ka - Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego - Bank
Pożyczkowy Spółdzielczy (Łazarz) - Bank Przemysłowców -
Bank Związku Spółek Zarobkowych - Komunalny Bank
Kredytowy - Poznański Bank Ziemian - Patronat Związku
Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych.

Pw 7999-51.51

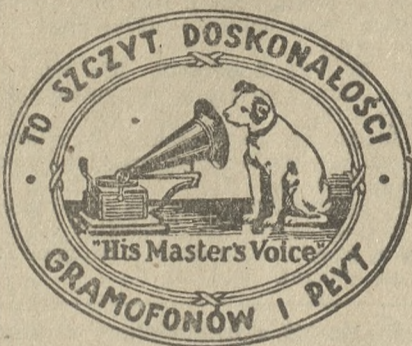

SILVANA

ZEGAREK
SZWAJCARSKI

NIEDOSCIGNIONEJ
PRECYZJI!

Tw 807

„HIS MASTER'S VOICE“

to satysfakcja dla miłośników muzyki i tańca

POSŁUCHAJ i OSADZ!

THE GRAMOPHONE CO. LIMITED LONDON

Gen. Repr. na Polskę

JOZEF WEKSLER

Członek i Eks. Izb. Handl. Brytyjskiej

Kraków Warszawa Lwów
Floriańska 25. Marszałkowska 132. Sykstuska 2

W. 1-197

Praktycznym i mile widzianym
podarkiem będzie

OBUWIE

zakupione w firmie

J. Rozmarynowicz

Poznań, Stary Rynek 93.

Niskie lecz stałe ceny.

OKAZJA

fabrycznie nowy samochód pierwszorzędnej marki **ITALA** 6 cylindrowy
12/60 K.M. limuzyna 6 osobowa model 1929 w luksusowym wykonaniu

cena zamiast Dol. 5.500,— **zł 27.000,—**

do obejrzenia w firmie

HEMPOWICZ-AUTOMOBILE

POZNAŃ, Pał. Jackowskiego 49. Telefon 65-15.

bp 1142

MATKA

Córusi na
gwiazdkę

Szlafroczek
Pyjamę
Garsonkę
Bieliznę
Szal jedw.
Pończochy
wełn. lub jedw.

dla córek

kup! Pani tanio, przy ul. 27 Grudnia nr. 20
w firmie:

S. KACZMAREK!!

Pw 7978-51,31

MYDŁO TOALETOWE
„HERKULES“

Fornarina

WARSZAWA

nw 1607

80—100 000 zł na pierwszą hi-
potekę domu dochodowego w
centrum Poznania wartości
3:0-400 000 zł. Zgl. pod „Hipo-
tekę”, Biuro Pracy, Poznań,
pl. Wolności 9. bpw 1155

DAM

Poważne przedsiębiorstwo poszukuje

pożyczki

na I hipotekę do złotych 10.000,00. Zgło-
szenia uprasza się do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod zw 20770

OBUWIE

damskie — męskie — dziecięce.

Saiegowce — Kalosze — Obuwie zimowe
w dobrym solidnym wykonaniu.

Za darmo ani na raty nie dają, za to sprzedają po
cenach bardzo niskich. Pw 7803/14-50,-21

Proszę przyjść i przekonać się:

TELESFOR SZUBARGA

Poznań, Stary Rynek 35, wejście z ul. Ratuszowej.

TEODOR KOWALSKI

Skład fabryczny

mebli giętych

Poznań, Fredry 3. Tel. 31-62

poleca w wielkim wyborze:

Garnitury salonowe i do poczekalni

Meble dziecięce,

Bujaki, żardinierki i słupki do
kwiatów

Stoliki do herbaty składane z 4-ch,

Łóżka metalowe, materace, umy-
walki i t. p.

Pw 7887-50,89

Gwarantowany sprzęt radiowy

W spisie członków Zrzeszenia Przedsiębiorstw
Radjotechnicznych, podanym w sobotnim nu-
merze została pominięta firma:

Centralna Ładownia Akumulatorów, B-cia Kwiatkowsky

zw 20790 Poznań, św. Marcina 20.

Tani Bazar Przemysł Ludowy
 Poznań, św. Marcin 11
 poleca
praktyczne podarki gwiazdkowe
 jak:
 rzeźby zakopiańskie, serdaki, kożuszki, artystyczną majolkę w olbrzymim wyborze po najniższych cenach. nr 6072

Olbrzymi wybór zabawek dziecięcych jak: lałki, wózki, konie, rowery, auta, gry towarzyskie itd.

Dwa światy i jedna myśl — "4711"!
 Z tej i tamtej strony morza mczy się o zdobywaniu powodzenia przez piękno, pożąda się wiecznie młodzieńczej świeżości ciała i ducha. Aby to marzenie się urzeczywistniło, sięga się po wyborną "4711". Ona jest źródłem ciągłej podnieci i ożywienia i pobudza swą korzenną i świeżą mocą wciąż nową energię życiową. Tam, gdzie istotnie piękno jest cenione, prawdziwa "4711" z Niebiesko-Złotymi barwami snajduje swój najwymowniejszy wyraz.

No. 4711. Eau de Cologne

wytwarzana całkowicie w kraju przez generalnego zastępcę firmę Z. BOCHNER i S-ka Dziedzice. nr 6134

ZIOŁA LECZNICZE
O. WOJNOWSKIEGO

"IROTAN" „ZIOŁA p. cierpieniom kanału pokarmowego”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1149.

"GARA" „ZIOŁA przeciwko wymiotom i atonji kiszki”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1.48.

"ELMIZAN" „ZIOŁA p. chorobom płucnym i błednicy”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1153.

"ARTROLIN" „ZIOŁA p. reumatyzmowi, artretyzmowi, podagrze i ischiassowi”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1150.

"TIZAN" „ZIOŁA p. niedomaganiom skrofulicznym”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1152.

"EPILOBIN" „ZIOŁA p. chorobom nerwowym i epilepsji”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1151.

"UROBIN" „ZIOŁA p. chorobom nerek i pęcherza”.
 znak słowny pr. zast. Nr. rej. 1147.

Do nabycia w oryg. opak. w aptekach lub wprost w głównej reprezentacji:

Apteka pod Koroną
 Poznań, Górna Wilda 61
 Broszury na żądanie bezpłatnie!
Kw 2854

Gdy wszyscy narzekają...
 TY jeden podnieś głowę do góry! — Zapytany: — „Jak się Panu powodzi?” odpowiedz: „Doskonale!” Kw 1878

JEDEN WARUNEK! Musisz mieć elegancji: kapelus, krawat, rękawiczki, pullover, getry i laskę z firmy:

PIOTR PLUCIŃSKI, Stary Rynek nr. 37 w domu Czerwonej Apteki.

GRAMOFONY

pierwszorzędnej jakości o wspaniałym głosie. Płyty nagrania artystów wszechświatowej sławy. Repertuar taneczny. Ostatnie aktualne przeboje, poleca w ogromnym wyborze po cenach przystępnych

K. Kłosowski, 27 Grudnia 6. Tel. 11-19
bpw 1076 naprzeciw Teatru.

NA GWIAZDKĘ
 poleca
Zegarki, Obrączki ślubne, Sygnety, Bizuterje
 po cenach solidnych

OTTO FOTH,
 Poznań, ul. Kraszewskiego 15.
 Zał. 1911
 Własny warsztat reparacyjny.
nr 6134

H. FOERSTER
 Optyk dyplom.
 Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 35, tel. 2428
 poleca w wielkim wyborze

OKULARY I BINOKLE
 w modnem wykonaniu — fachowo dostosowane.

Lorgnony
 Lornetki teatralne
 Lornetki polowe
 Termometry
 Barometry
 Przybory rysunkowe

dw 3517a

Najwyborniejsza HERBATA

Oryginalna paczka zawartości 100 gr. **260**

IMPORT HERBATY
St. Milachowski
 POZNAŃ
 ul. Fr. Ratajczaka 40.
P. w 7490-48, 51

Kocioł parowy Kornwal
 pow. ogrzew. 75 m², przegrzewacz 27 m², bud. 1910 r. na 10 atm

Maszyna parowa wentylowa z kondenzacją 175/220 km. bpw 1146

Motor Deutza Diesel 12 km.

M. BRONSKI, Poznań, Nowa 6, tel. 37-64.

KONIKI dla dzieci
TOREBKI damskie
PRZYBORY podrózne
 własnego wyrobu poleca po bardzo korzystnych cenach Hurtownia Artykułów Siodlarskich

W. Tomsza
 Poznań, św. Marcin 59
 Hurt. i detal. K. 117

Nowe siły dla mężczyzny
 przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.
P. w 1000-14, 32

Wielka sprzedaż gwiazdkowa

Brylanty
Perły
Szmaragdy
Szafiry
Rubiny

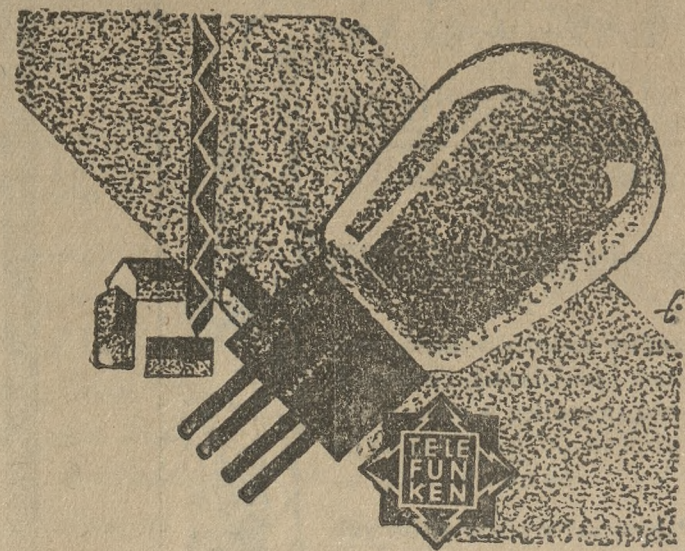
Pierścienie, Butony, Kolczyki, Brosze, Bransolety
Wisiorki i wiele pięknych rzeczy.
Ostatnie paryskie fasony.

UWAGA: Po czasie sprzedaży gwiazdkowej udzielam 15% rabatu.

F. TARKOWSKA, Poznań

pl. Wolności 11 (pod filarami).

Pw 7884-51 2/3

Odbiór zamiejskowy

tak czysty, jak

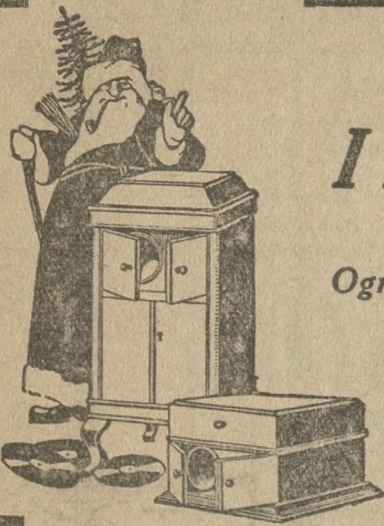
miejskowy

LAMPKAMI — TELEFUNKEN!

TELEFUNKEN

DLA KAŻDEGO CELU STOSOWNA LAMPKA!

Proszę żądać w składzie aparatów radiowych tabeli porównawczej lampek - Telefunken. W każdym składzie aparatów radiowych znajdziecie ściśle tabelę wykazującą stosowne lampki - Telefunken dla wszystkich nowoczesnych radio aparatów. np 5765

Nie czekaj Gwiazdora

Idź dziś do Kastora

I zakup gramofon na święta.

Ogromny wybór Niskie ceny

Fachowa obsługa Kw 13.6/77

WARSZTATY NAPRAWY

„KASTOR“

Poznań, św. Marcin nr. 55.

POKOJE MĘSKIE

w wielkim wyborze
po cenach fabrycznych
poleca

FABRYKA MEBLI STYLOWYCH

A. SZCZANIECKI

Tama Garbarska nr. 3. zw 20788

Lokale

zajmowane dotąd przez instytucję bankową, położone w centralnym punkcie Jeżyca do wynajęcia. Łask. zgłoszenia „Par“, ul. 27 Grudnia 18, pod nr. 59,117 * 991-19,117

Linoleum

w różnych kolorach i deseniach oraz

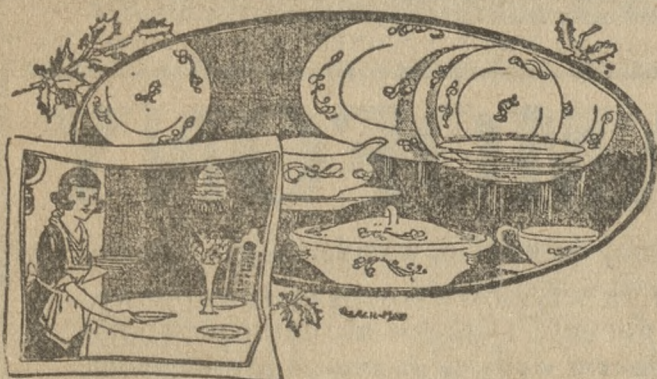
dywany i chodniki

kupuje się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

przy ul. Pocztowej 31
tylko naprzeciw poczty.

Pw 7188/4-48, 220/1

Porcelana, szkło i fajans

które będą chlubą pani domu nabyć można tanio w wielkim wyborze tylko z firmy

A. Koszewski, Poznań

Stary Rynek 61. Pw 7858-49, 199

To jest

nowe opakowanie papierowe

znany musztardy „Palmo“

1 kg 0,35 zł, 1/2 kg 0,65 zł, 1/4 kg 1,25 zł

Lokomobile, młocarnie, prasy i elewatory do słomy, motory, traktory

Na mojej składnicy znajdują się stale kupna okazjonalne w tychże maszynach, używane, gruntownie wyremontowane, które oddam pod pełną gwarancję. Uprasza się zażądać ofert nw 6113

HUGO CHODAN,

dawn. Paul Seler, Poznań, ul. Przemysłowa 23.

Tapety

kupuje się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

przy ul. Pocztowej 31
tylko naprzeciw poczty.

Pw 7885/6-48 28/9

Fabryka konfekcji płaszczy damskich w Poznaniu, poszukuje zdolnych

krawców.

Reflektuje się na pierwszorzędną siłę. Pisemne zgłoszenia z dołączeniem świadectw podać do Kurjera Poznańskiego zw 20783

Na Raty!
20 zł miesięcznie

E. KROMCZYNSKI,

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5.

Agencji do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

npw 1818/1

Potomek

jednej z najstarszych polskich rodzin ziemiańskich na Pomorzu. por., kawal., rez., kat., lat 28, agronom z zawodu, pozna chętnie dla braku odpow. znajomości **TOWARZYSZKIE ŻYCIE** z większym majątkiem, do lat 26, celem wspólnego ewentualnego przejęcia 1100 mrg. lub ożeni się z właścicielką. Rzecz traktuje honorowo i prosi o łaskawe przesłanie fotografii jak i bliższych danych pod sw 20 769 do eksped. Kurjera Poznańskiego

Niearogi

a praktyczny podarek gwiazdkowy dla panów!

Spinki srebrne i złote w wielkim wyborze poleca: Kw 1871

W. MAYER

wł. L. Nalaskowski, Nowa 11.

Sprzedam warsztat

blacharsko - instalacyjny

dobrze zaprowadzony w pow. mieście. Oferty do Kurjera zw 20779

KONRAD ROZYNEK
ALEJE MARCINKOWSKIEGO 26 TEL. 3747

zw 2615

Przy zakupach gwiazdkowych pamięta! wstąpić do firmy

St. Raczyk
Poznań, St. Rynek 92

Magazyn artykułów damskich, męskich i dziecięcych.

Gdzie nataniej i najkorzystniej zakupisz praktyczne podarki gwiazdkowe.

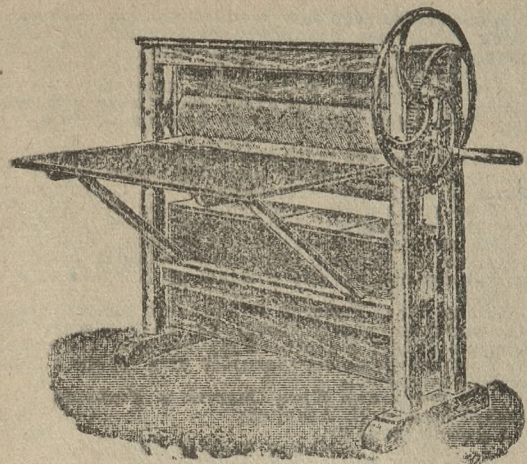
Przy zakupach już od 21 zł. dodaje się piletka dla dzieci. 8 19-50, 25

Dzielnych spawaczy i ślusarzy

do działu lotniczego poszukuje

S. A. „SAMOLOT“, Poznań-Ławica.

Zgłoszenia osobiste w fabryce. Pp 7061-80, 226

Najlepszym podarkiem gwiazdkowym jest

magiel domowa

w cenie od zł 137.50

które poleca w wielkim wyborze i wysła cenniki na żądanie bezpłatnie

A. Koszewski, Poznań

Stary Rynek 61. Pw 7657-49, 134

Na Święta

polecamy do domu nasze pasteuryzowane trwałe piwa w butelkach

**DWORSKIE (jasne),
KASZTELAŃSKIE (ciemne),
KARMEŁICKIE (słodowe, odżywcze)
i PORTER.**

Piwa te zachowują swą dobroć bez względu na temperaturę i czas przechowywania.

**Nagrody: WIELKI ZŁOTY MEDAL na P. W. K. w Poznaniu w r. 1929.
ZŁOTY MEDAL PAŃSTWOWY z r. 1929.
ZŁOTY MEDAL na MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE w LEODJUM (Belgia) w r. 1928**

świadczą o dobroci i jakości naszych piw. Pw 8010-51, 98

Piwa nasze nabyć można wszędzie. Żądajcie zawsze piwa Huggera.

P. P. Piekarze!

Maszyny piekarskie, najnowszego systemu, fabrykat zagraniczny, nie używane, mianowicie:

maszynę do gniecenia ciasta,
maszynę do dzielenia ciasta,
maszynę do bicia piany

sprzedam natychmiast bardzo tanio, niżej własnej ceny. Spieszne zgłoszenia przyjmuje eksp. Kurjera pod zw 20 786

**Poważna krajowa
fabryka wyrobów gumowych technicznych**
poszukuje w branży doskonale obeznanego i wprowadzonego

przedstawiciela

na okręg poznański. Oferty z podaniem referencji kierować pod zw 80767 do Kurjera Poznańskiego.

Przedstawicielstwa

poważnej firmy zagranicznej wzgl. krajowej na gumę, porcelanę, obuwie, maszyny lub inne artykuły, poszukuje przemysłowiec i właściciel nieruchomości, posiadający kompletne urządzenie składnicę z bocznica kolejową w Poznaniu z lokalami biurowymi, na miejscu światło elektryczne i telefon, nadające się na skład konsygnacyjny. Łaskawe spieszne zgłoszenia uprasza się do Kurjera pod zw 20 785

Stenotypistka

stenografująca, władająca językami polskim i niemieckim i dobrze obeznaną z korespondencją handlową potrzebną do większego przedsiębiorstwa na prowincji. Oferty pod zw 6071 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

STACJE BENZYNOWE

Przecznica
narożnik Zwierzynieckiej

Dąbrowskiego 33
garaż „Wulkanizator”

Dąbrowskiego 79
garaż B. Buttnera

Wały Wazów
narożnik Libelta

Małe Garbary
plac Stawny

Rynek Śródecki
ul. Warszawska

Główna
narożnik Gnieźnieńskiej

**G
A
L
K
A
R**

BENZYNA

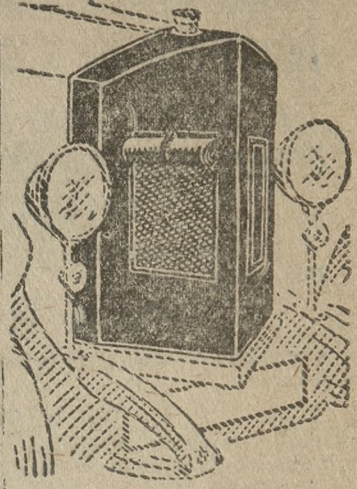
OLEJE

SMARY

AUTOMOBILOWE

„KARPATY” - Poznań

Ratajczaka 16. Tel. 14-29, 14-30.

Pokrowce

na chłodnice i na resory dostawia

J. DEGORSKI.

Bud. Karoseryi,
ul. Dąbrowskiego 88.
dw 85-9

sprzedaje hurtownie
ALFA, Szkolna 10
naroż. Jaskółczej
nr 4554

POWAŻNA FABRYKA SAMOCHODÓW

CIEŻAROWYCH i AUTOBUSÓW

położona w środkowych Niemczech, fabrykująca wozy nośności od 3 ton wzwyż.

poszukuje na rejon poznański

GENERALNEGO

PRZEDSTAWICIELA

Zasobne przedsiębiorstwa dla handlu samochodami, które nie zastępują fabryk konkurencyjnych i posiadają zarówno dobrą organizację sprzedaży, obszerne hale wystawowe i warsztaty, jak również wykwalifikowanych monterów i szoferów, zechcą kierować zgłoszenia sub: „F. C. 4569” do **RUDOLF MOSSE, BERLIN SW 100.** Tw 318

Przemysłowiec Ziemiański

lat 31, ciemno-blondyn, wysoki, posiadający 40 tysięcy majątku, poszukuje z powodu braku znajomości pań, od lat 21-32, posiadających kamienie w Poznaniu lub większym mieście ze składem lub bez, ewentualnie posiadające mniejszy folwark w Poznańskim lub na Pomorzu. Wdowy m.ode, bezdzietne nie wykluczone. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią, która się pod słowem honoru zwraca, uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zw 20 588

Belki

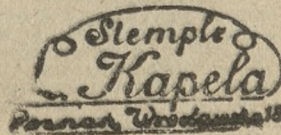
3.30 do 9 mtr. długości oraz partję zdrowej

kantowki

8/8 - 18/18 mocnej w różnych długościach sprzedaje korzystnie za gotówkę. Łaskawe oferty pod zw 20765 do Kurjera Poznańskiego

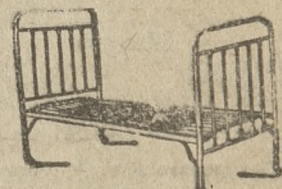
Plac budowlany

średniej wielkości w centrum Gdyni na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zw 20789

Łóżka

metalowe
materace

własnej fabrykacji poleca

J. Ebertowski

Poznań, ul. Nowa 10.

Katalogi wysyłam na żądanie.

Pw 76314-100

M. Mindykowski

Poznań, ul. Żydowska 33.

Pw 4277-0, 1147

BLOKI

Kasowe, kalendaryzowe, kalend. reklamowe na rok 1930 poleca

F. WRONIECKI, Poznań

tel. 38-10. Kozia 24.

dw 8071a

KTÓRA

z zamożnych, niezależnych pań o pięknym charakterze i dobrym sercu spragniona również prawdziwego ciepła rodzinnego do lat 30, okaże tyle samodzielności i nawiąże znajomość z kapitanem kawal. na emeryturze 350 zł. lat 33, przystojnym o pełnej prezencji, który szuka w kobiecie przyjaciela z którym ws. mógł pracować poświęcając swój wolny czas, dobre serce dla dobra wzajemnego. Cel matrymonialny. Fotografia możliwie pożądana. Jak również pośrednictwo rodziny mile widziane. Za dyskrecję i honor odpowiadam. Na anonimowe nie odpowiadam. Zgłoszenia Kurjer sw 20 771

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania ostatecznie żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.**OGŁOSZENIE.**

W Inowrocławiu mieście uzdrowiskowym o 28 tysięcy mieszkańców jest

dom kuracyjny

z wielkim cieniutym parkiem od 1 kwietnia 1930 r. na dalsze 6 lat

do wydzierżawienia

dom kuracyjny mieści w sobie wielki hal, 2 wielkie sale restauracyjne, sale do zabaw i koncertów i 19 pokoi gościnnych. Bliższych informacji udzieli w godzinach służbowych Miejski Urząd Budowlany. dw 3642

Piśmienne oferty uprasza się składać do dnia 15 stycznia 1930 r. w Magistracie.

Magistrat.

W Sanatorium dla płucno-chorych w Chodzieży wakuje posada dw 3343

elektro-mechanika

obznajmionego z obsługą motorów Diesla. Wynagrodzenie 180,- zł miesięcznie, oraz wolne utrzymanie i mieszkanie z opałem, światłem etc. Reflektuje się tylko na osoby samotne. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu i odpisów świadectw przyjmuje Dyrektor Sanatorium w Chodzieży.

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu ogłasza przetarg publiczny

na wykonanie prac dekarskich i blacharskich, prac stolarskich, prac ślusarskich i kowalskich przy budowie ośrodka zdrowia w Swarzędzu. Oferty należy składać do dnia 28-go grudnia 1929 r. w biurze Powiatowej Kasy Chorych w Poznaniu przy ul. Wąly Kościuski Nr. 3, pokój 22, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na druga serię robót przy budowie ośrodka zdrowia w Swarzędzu”. Do ofert winno być dołączone wadium w wysokości 2% sumy oferowanej w gotówce lub w uznanych przez władzę budowlaną państwowe w papierach wartościowych. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 28-go grudnia 1929, o godzinie 10-tej min 30. Kosztorysy ślepe wydaje sekretariat Powiatowej Kasy Chorych po cenie zł 2.- gdzie również przejrzyć można rysunki. Poza tem wszelkich informacji co do sposobu konstrukcji udzielać będzie Inż. Arch. Müller, kierownik budowy, Poznań, ul. Berwińskiego 1, w godzinach od 4-5-tej.

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu zastrzega sobie wybór oferenta względnie podział robót na kilku oferentów, lub nieuwzględnienie żadnej z ofert. Przy budowie obowiązujące będą przepisy i postanowienie obowiązujące przy robotach państwowych oraz warunki miejscowe.

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu. (—) Inż. Arch. Müller (—) Wł. Zakowski (—) Józef Rączkowski kierownik budowy. Dyrektor. Przewodn. Zarządu.

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w Poznaniu rozpisaże niniejszem

PRZETARG OFERTOWY**na dostawę 500000 (pięćset tysięcy) sztuk cegły tonówki I. klasy.**

Warunki przetargu wydaje Zarząd Kasy Emerytalnej w Poznaniu, Wierzbicice 6, w godzinach od 9-12 za opłatą 5,- zł. dw 3647

Termin składania ofert wyznacza się na 4 stycznia 1930 r. „Zł. zpoż op

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu ogłasza**przetarg publiczny**

na urządzenie centralnego ogrzewania i kanalizacji, wykonanie prac stolarskich, ślusarskich, dekarskich, szklarskich i instalacji światła elektrycznego, przy budowie ośrodka zdrowia w Pobiedziskach. Oferty należy składać do dnia 28-go grudnia r. w biurze Powiatowej Kasy Chorych w Poznaniu przy ul. Wąly Kościuski Nr. 3, pokój 22, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na druga serię robót przy budowie ośrodka zdrowia w Pobiedziskach”. Do ofert winno być dołączone wadium w wysokości 2% sumy oferowanej w gotówce lub w uznanych przez władzę budowlaną państwowe w papierach wartościowych. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 28-go grudnia r., o godzinie 10-tej min. 30. Kosztorysy ślepe wydaje sekretariat Powiatowej Kasy Chorych po cenie zł 2.- gdzie również przejrzyć można rysunki. Poza tem wszelkich informacji co do sposobu konstrukcji udzielać będzie Architekt Mendelski, kierownik budowy Poznań, ul. Kantaka 2, w godzinach od 4-5-tej.

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu zastrzega sobie wybór oferenta względnie podział robót na kilku oferentów, lub nieuwzględnienie żadnej z ofert. Przy budowie obowiązujące będą przepisy i postanowienie obowiązujące przy robotach państwowych oraz warunki miejscowe.

Powiatowa Kasa Chorych w Poznaniu. (—) Leonard Mendelski, Architekt (—) Wł. Zakowski Dyrektor. (—) Józef Rączkowski Przewodniczący Zarządu.

Magistrat m. Koła, Województwa Łódzkiego ogłasza konkurs na stanowisko kierownika elektrowni miejskiej (wykwalifikowanego elektrotechnika).

Warunki placu według VIII grupy uposażenia urzędników państwowych plus 15% dod. komunalny. zw 20 704

Oferty z opisami świadectw należy nadsyłać do Magistratu m. Koła w terminie do dnia 20 grudnia 1929 r. Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi.

Magistrat.

Napisać słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 2. groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE**Kwiaty**

do sukien balowych poleca Bandel Piekary i skład kapeluszy. Pw 6951 48.82

Abazury

najmłodniejsze wykonuje Bandel Piekary i skład kapeluszy. Pw 6953 48.80

Kapelusze

przerabia i poleca żalobne Bandel Piekary i skład kapeluszy. Pw 6954 48.81

Pajace

lalki stylowe poduszki poleca Bandel Piekary i skład kapeluszy. Pw 6952 48.79

Płaszcz

(męski zimowy) dobrze utrzymany korzystnie na sprzedaż od 20-21. Adres wskaże Kurjer dw 3622

Antykwil

wielki wybór. Poznań 22. Pw 7 457 51.74

Reklamówkę

jednotonną zamieni na osłony. Oferty Kurjer zw 83 671-2

Singera

damską maszynę za 150 zł. o krawiec czoenka. Warsztat mechaniczny. Kraszewskiego 5. zw 83 620-3

149,25 m³

sosnowego drzewa użytkowego I. do IV. klasy sprzedaje w wolnej rękę Leśnictwo Dąbrówka powiat Poznań, stacja kolejowa Paledzie. zw 82 857

Restauracja

kawiarnia centrum Poznania z powodu wyjazdu spieszenie sprzedaje za 9000 złotych. „Krakus” Poczta 30. zw 83 651-2

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtańszej za gotówkę, raty, Strzelecka 31. zw 83 576-7

Ford

limuzyna 2 i 4 drzwiowe w bardzo dobrym stanie na dogodnych warunkach na sprzedaż. Wiadomość: telefon 21 94. zw 83 532-3

Reklamówkę

gotową do jazdy jedno tonna tanią sprzedam. Bilińskich. Wrocław 22, pierwsze piętro. zw 83 534-5

Ford

model 27/28 limuzyna 4 drzwiowa korzystnie do nabycia. Wiadomość Antoni Niklasiewicz. Strzelecka 3b. wysoki parter, prawo. Zgłoszenia osobiste od 3-6. zw 83 536-7

Maszynę

krawiecką i lożeczkę dziecięcę sprzedam. Koziołek. Młyn 13. zw 83 566-7

Nowa

rolwaga zaraz na sprzedaż. Świeciek mistrz kowalski. Marsz. Focha 25, przy dworcu. zw 83 500/01

Skład

z mieszkaniami w powiatowym mieście przy ruchliwej ulicy najlepszej od rynku, w pełnym biegu, zaprowadzona konfekcja damska dziecięca i krótkie towary. Do objęcia potrzeba 25 000 zł od 1. 1. 30. do sprzedania zgłoszenia Kurjer zw 83 451-2

Skład

z dużym oknem wystawowym, przykrytym pokojem przy pierwszorzędnej ulicy Poznania, nowoczesnie urządzone, świetle odpowiadający natychmiast dostaje się powodu wyjazdu. Aleje Marcinkowskiego 2a, skład kontafekcji. zw 81 098

Na raty!

Za gotówkę taniej meble suche w centralnie ogrzewanych mieszkańach Stanikowskiego ul. Woźna 12 (Butelska) bpw 1 108 9

3 konie

rosyjski kuc, klacz 8 lat, klacz belgijska 8 lat, i wałach gniady 10 lat okazynie sprzedaje Hurt. Drog. P. G. Frass, Nast., Poznań ul. Wielka 14, tel. 3013. Pw 8 001/2-51.52/3

Frotery

Universum o miłym, żywicznym zapachu, biały i żółty do parkietów, z dodatkiem farby do podłóg malowanych oraz płynny żelazny i żółty do czyszczenia polskiego przemysłu chemicznego. Drogeria Universum Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 7179-46,190

Damski płaszcz

sportowy, nowy, w wysoka szczypta figure sprzedam okazynie. Warszawski Salon Mód, Matejki 51. zw 83 812

Łóżka metalowe

ramy sprężynowe, materace wysieciane, wózki dziecięce i łalkowe, rowerki poleca Pokrzywa. Półwiejska 22. bpw 1 132

Wózki

dziecięce, dla lalki i rowerki tania „Gumy”. 27 Grudnia 15, podwózce. zw 83 183

List

hipoteczny zł 25 000, płatny za 4 miesiące sprzedam tanio. Wesołowska, Gniezno, Dąbrówki 17. zw 83 187

Skład

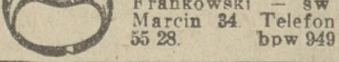
z kompl. urządzeniem przy ruchliwej ulicy Poznania, nadająca się na towary krótkie, galanterię i t. p., korzystnie sprzedam lub wydzierżawie. Zgłoszenia Cukiernia, Dąbrowskiego 36. zw 83 261

Meble

po znacznie niższych cenach poleca Pluciński. Wodna 7. zw 82 807

Pierniki - Gwiazdorki

ozdoby choinkowe, bombonierki czekolady, cukry poleca na gwiazdki J. Kostecka St. Rynek 55. zw 82 761

Sygnety

z herbem w kamieniu Gasiorowski i Frankowski - św Marcina 34. Telefon 55 23. bpw 949

Zabawki

mebelki, sypialnie tanio sprzedam 6 do 9. Wierzbicice 10. I. zw 83 233

300 zł

kosztuje serwis obiadowy, 128 części, czysta porcelana, w najlepszym luksusowym wykonaniu, lecz tylko w Hurtowni Porcelany. Wrocław 24, w podwórzu. (Śliczny prezent gwiazdkowy). zw 83 275

Okazyjnie

do sprzedania samochód 6 osobowy, limuzyna marki Benz, w b. dobrym stanie, 4 cylindrowy, 48 H. P. z starterem, dynamo nowoczesną elektryczną instalacją, cena 600 dolarów i do omówienia. Brzecz a/B, ul. Krzywka 18, garaż Ginsburga. zw 83 408

Choinki

najlepszej jakości w wielkim wyborze po każdej możliwej cenie poleca Jan Przybylski sprzedaje przy Alejach Marcinkowskiego 8 w ogrodzie Warszawianki. zw 81 591

Maszynę kuśnierską

prawie nową tanio sprzedaje. Magazyn futer, Wielka 9 (wchód Szewska). Pw 7 074 51.28

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane Najdogodniejsze warunki Sprawy Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 magazyn mebli tel 64 25 Pw 6 186-41 75

Do „Primusów“

części zapasowe jak palniki, obręczki, igły itd poleca Ed Karge skład sprzętów kuch., Poznań ul. Nowa 7 Pw 6 036-43.67

Zielononózki

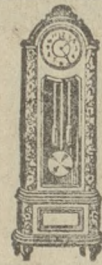
9 kur i koguta tegoroczny łag. nie spokrewnione, 100 zł. oddaje Majatek Unisław, Dwór. dw 2 920

Najlepszy prezent gwiazdkowy

eleganckie ransonki, suknie szlafroczki, pullovery, swetry ubranka, kostiumy sportowe, szale, kombinacje, pantolony Wełna, wykonanie pierwszorzędne. „Trikot”. Rom Szymankiego 10. III, róg Placu Świętokrzyskiego. Pw 7669 57.97

Lokomobile

leżaka, używana 30 koni sprzedam w bardzo dobrym stanie. Zgłoszenia pod zw 81 144

Zegary

stożące, mechaniczne, stojące, zegary ściennie, zegarki, ślubne obrączki i wszelka biżuteria poleca najtaniej Zygmunt Leśczyński, Wielkie Garbary 23, narożnik Dominikańskiej. zw 83 644

Wagi

decymalne na 300 i 1000 kg mało używane tanio do sprzedania. Rzepczewski, Przemysłowa 22. zw 83 516

Aparaty

(stojaki) do papieru na wałkach i pap. pakowe poleca F. Wroniecki, Poznań, Kozia 24, telefon 38 10. dw 3 075

Kuchnię

tanią sprzedam. Grobla 18, stolarnia. zw 83 603

Resztówka

420 mórg. pszenno żytniej ziemi w jednym planie, blisko szosy i miasta, żywym i młodym inwentarzem, natychmiast sprzedam, zamienie na kamienie, cena 160 000, wpłaty 40 000, hipoteka długoterminowa 56 000, reszta ceny kupna na 6 lat po 5 proc., kupno nadzwyczaj korzystne, obiekt osobiście zbadany. Cyraniak, Poznań, św. Marcina 63, tel. 54 24. zw 83 602

Kino-aparat

(Erneman) domowy sprzedam. Oferty Kurjer zw 83 564

Płaszcz

damski podłotkowe nowe sprzedam tanio. Staszek, Górna Włoda 65. zw 83 563

Pianino

cało pancerne kryształowe. Piótwiejska 11, podwózce, lewo, III. prawo. zw 83 562

Pianino

krzyżowe tanio. Chwaliszewo 60-62, p. Otto. zw 83 586

Radjoaparat

7 lampkowy z antena ramowa, z głośnikami oraz z całym kompletem w dobrym stanie korzystnie sprzedaje Skarbowska 17, podwózce, IV., ptr. zw 83 561

Meble

solidnie wykonane z dobrego materiału na dogodnych warunkach spłaty, na prowincję dostawa samochodem. Magazyn Mebli, Andrzejewski, Marsz. Focha 38, przy Parku Wilsona. zw 83 588

Biżuterję

od najtańszej do najdroższej wykonana całkowicie w własnej pracowni poleca po cenach bardzo niskich. W. Kruk, jubiler, Poznań, ul. 27. Grudnia 6. Kw 1 372

Pianino

zagraniczne sprzedam. Ratajczaka 17, II. piętro. zw 83 437

Sprzedam

repozytorium i stół oszklony korzystnie. Dąbrowskiego 41a, sklep. zw 83 610

Mleczarnia

parowa z piekarni, dobrze prosperująca, w Poznaniu, do sprzedania. Cena 50 tys., wpłaty 30 tysięcy. Zgłoszenia L. Kierejewski, Mogiła. zw 83 615

Futra

czy skóry jeśli chcesz kupić tanio to tylko w slynczym z tanioci składzie futer Dobrowolskiego. Marcina 1. zw 81 516

Siodło

dla chłopca, dobre, używane, kupię. Zgłoszenia do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 50.349. Pw 8 007 8 007

Dom

z rzeźnictwem całkowitem urządzeniem, ziemia zaraz na sprzedaż warunki podług ugody. Adres Kurjer zw 83 575

Meble - antyki

lustra, kanapy, fotele, krzesła, stoły, komody, szafy do książek w mahoni, brzozie etc., korzystnie na sprzedaż. Magazyn Mebli, Strzelecka 30, przez podwózce. zw 83 670

Okazja

mało używana sypialnia debowa, jasna, szafa z lustrem kryształowym korzystnie na sprzedaż. Cena 700 zł. Magazyn Mebli, Strzelecka 30, przez podwózce. zw 83 669

Fortepian

mało używany zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 83 668

Zegarki

zegary biżuterie oraz budziki w wielkim wyborze poleca K. O. strowski, ul. Wielka 15, bpw 999

Fortepiany

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykate. Na raty do 24 miesięcy Witalis Maik. Poznań, św. Marcina 43. zw 6 008

Ogród

ca. 12 500 kwn. z drzewami owocowymi i krzewami w całości lub połowe w Solaczem sprzedam albo zamienie na kamienie. Kurjer zw 83 595

Futro

damskie spod pizmowce nadające się na męskie i oraz kolnierzy szalowy bobby sprzedam. Śniadeckich 30, II. prawo, zw 83 661

Majątki

ziemskie od włości do sześćdziesięciu doskonałej gleby we wszystkie działościach Polski oraz dzierżawy bezpośrednio od właścicieli - poleca „Poradnik” Warszawa, Chłodna 44 telefon 205 11. zw 79 466

149,25 m³

sosnowego drzewa użytkowego I. do IV. kl. sprzedaje w wolnej ręce Leśnictwo Dąbrówka pow. Poznań, stacja kolejowa Paledzie. zw 82 858

Parcela

budowlana w Debcu za wpłatą 1 000 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18, rw 8 080-1

Majatek

Rycerski 500 mórg, prywatny, ziemia jednym planie, zabudowania pierwszorzędne, inwentarz żywy, martwy nadkompletny, całkowite żniwa, własne dobre polewanie, cena 170 000, wpłaty połowa. Lech, Grobla 22, tel. 29-45. zw 83 590

Pianino

tanio sprzedam. Strzelecka 26, III. p., prawo. zw 83 662

Skórki

sealowe, biberety, muflony tanio sprzedam. Śniadeckich 21, parter, prawo. zw 83 666

Pianino

krzyżowe tanio sprzedaje. Św. Marcina 47, III., prawo. zw 83 646

Skład

kolonialny, mała ubikacja powodu wyjazdu spieszenie sprzedam. Adres Kurjer zw 83 656

Radjo

sprzedam 4 lampowy, naprawę i przerabiam. Patr. Jackowskiego 25, Ogołęja. zw 83 657

Cebule

większą ilość sprzedam bardzo tanio. Dolna Włoda 82, parter. zw 83 660

Ubranie

marynarkowe i surdutowe sprzedam. Dąbrowskiego 24, III., prawo. jw 3 165

Gramofon

na sprzedaż. Piotra Wawrzyniaka 16, III. ptr., lewo. jw 3 164

Pianino

orzechowe, Dreyer, Berlin, cena 1 800 zł. Adres Kurjer zw 83 609

Serce

wybranej uraduje się na gwiazdke pięknym pierścieniem, kolczykami, zegarkiem. Pierścienie i zegarki od 20 do 100 zł oraz duży wybór stosownych podarunków gwiazdkowych poleca Chwilkowski, św. Marcina 40. zw 83 629

Płaszcz

damski zimowy sprzedam. Adres Kurjer zw 83 624

Piękny

prezent gwiazdkowy fortepian (skrzydło kontortowe) model Blüthner-Alikwot, 1,02 m

5 KUPNA

Lokomobile
leżaca, używana 70-90 koni kupie w dobrym stanie. Zgłoszenia pod zw 81 145

Kupna
200-250 móg, najcenniejszej rezerwy poszukuje z natychmiastową wpłatą 50-60 tysięcy — reszta do urody. Oferty z dokładnym opisem ziemi, budynkami, młynami etc uprasza pod H. Cich. Pleszew, poste restant. Pośrednicy wykluczeni. Zdw 82 509

Gramofon
kupie. Oferty z podaniem fabryki i ceny Kurjer zdw 83 560

Używane
prezaly, nadające się do składu żelaza kupie natychmiast za gotówkę. Oferty do Kurjera r w 8 088

Pianino
dobrze utrzymany używany kupie. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 83 489

„Rehpintscher“
młoda sukienka kupie. Cena Kurjer zdw 83 486

Kupi gospodarstwo
okazyjnie gotówka 30 000 zł. Sad. kowski. Kraków. Długa 31. zdw 83 473

Kupie
dobrze utrzymane meskie futerko dla osoby. Leon Tacik. Górna Wilda 67. zdw 83 453

Skład
kolonialny kupie w ruchliwej ulicy. Oferty Kurjer zdw 83 509

Tarcze
transmisyjne, żelazne i drewniane, wałek średnicy 35 mm kupie. Oferty Kurjer zdw 83 528

Wyrówniarke
i heblarke kombinowana kupie. Oferty Kurjer zdw 83 527

Rozrusznik
(Anlasser) i wykluczenie do motoru elektrycznego 7 do 10 koni na stały prąd 440 volt kupie. — Oferty Kurjer zdw 83 526

Kupie
natychmiast żyrandol oraz inne lampy elektryczne. Oferty Kurjer zdw 83 538

Kupie
karoserie dwuosobowa, nadająca się do Plata 501, ewentualnie zamiana na 4 osobowa. Oferty Kurjer Stary Rynek r w 8 096

Kupie
250-300 słupków na płot do siatki dzianej i bramę żelazną. Oferty z ceną do Kurjera n w 6 139

6 KAMIENICE

Piętrowa kamienice
w Koszalinie. Rynek 5, sprzedam za 40 000 zł, przy wpłacie wedle umowy. Antoni Muslewski. Srem. zdw 83 368

Kamienica
3 piętrowa, 12 lokatorów z piekarnią na sprzedaż. Michałak. ul. Półwiejska 7. zdw 83 524

7 PIFNIADZ

Poszukuje
85 000 zł na II hipotekę 3 piętrowej kamienicy w Gdyni. Zgłoszenia Norbecka. Gdynia Szoza Gdańska zdw 81 077

Do 50 000 zł
na I. hipotekę kamienicy w śródmieściu Poznania poszukuje. — Zgłoszenia Kurjer zdw 83 061

Hipotekę
sprzedam na I numerze majątku reszta ceny kupna, na 225 000 zł płatnych co rok równe części przez 8 lat, damno 25 proc. — 8 proc. rocznie, byle zaraz Biuro Handlowe Boltar. Skarbowska 17, telefon 52 42. zdw 83 003

100 zł
poszukuje paniątka do 1 lutego. Procent zapewniam. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 922

20-40.000 zł
włoży doświadczone kupiec bankowiec do solidnego przedsiębiorstwa, gdzie uzyska odpowiednie stanowisko. Warunek hipoteczne zabezpieczenie włożonego kapitału. Proponuję umowę się skierować pod zw 83 254 do Kurjera.

10 000.— zł
poszukuje na pewną gwarancję lub na I hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 285

Poszukuje
100 zł pożyczki na 2 miesiące. — Procent obłady. Oferty Kurjer zdw 83 619

Sprzedam
hipotekę w dolarach. Oferty Kurjer zdw 83 497

Na
I. hipotekę kamienicy w Poznaniu wypożyczyć 5 000 dolarów po 15 proc. Oferty Kurjer zdw 83 466

1.000 do 2.000
poszukuje. Gwarancja kamienica. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.176. Pw 7976 57.176

8 — 10 000 zł
poszukuje na I. hipotekę na kamienicy w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 658

Bezinteresownyl

Który z zamożnych panów pożyty urzędu, chce 600 zł za miesiąc na spłata. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 517

Wspólnik
do autobusu w miejsce ustępującego poszukiwany. Dobry zarobek. Oferty Kurjer zdw 83 531

100 000 zł
po 15% dam na pewną hipotekę kamienicy. Oferty Kurjer zdw 83 571

8 — 10 000 zł
poszukuje na realność wiejska przy Poznaniu bez długu wartość 90 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 659

5 — 10 000 zł
pożyczki za wysokim oprocentowaniem, za zabezpieczeniem w dolarach amerykań. poszukuje przemysłowiec, na krótki czas. Spiesznie zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 83 633

Wspólnik
z 1 500—2 000 zł do bardzo zyskownego sezonowego interesu poszukiwany. Wykorzystanie po myślowej nowości Oferty Kurjer zdw 8 648

8 DO WYNAJĘCIA

Bezpłatnie
uprasza zgłaszać pokoje mieszkania wszelkie ubikacje także polecia się takowe „Fragit” Ratajczaka 15 Pasaż zdw 81 707

Mieszkanie
dwa pokoje, kuchnia, 5 000 zł w tem dwa lata czynsz w śródmieściu odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 83 402

Duży
pokój i duża kuchnia oraz dwa mniejsze pokoje mansardowe w Poznaniu są zaraz do wynajęcia. Wzrost 180 zł miesięcznie. Dwa lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 042

Wydzierżawie
2 pokoje kuchnia na Jeźcach za 1 1/2 rocznym czynszem i zwrotem kosztów za 3 440 od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 83 551

Mieszkanie
4 pokoje, łazienka, Debiec wskaże Ratajczak, plac Sapiężyński 2a, III. zdw 83 580

Pokój
oddam na biura. Śew. Mielżyńskiego 28, parter, lewo. zdw 83 689

Mieszkania
za dzierżawę z meblami, pokoje umeblowane zgłaszać i otrzymać można w biurze „Waria”. Śew. Mielżyńskiego 28. zdw 83 687

Mieszkanie
zaraz 4 pokojowe z kuchnią i wygodami w willi na I. piętrze, za rok zgóry 3 600 oraz zwrot kosztów 1 500 abok szpitala. Działkowski (ul. Grunwaldzka). Oferty Kurjer Poznański zdw 83 636

Pokój
kuchnia 1 200 policzona 2 lata dzierżawa. Gospodarz. Żydowska 5. zdw 83 639

Mieszkanie
3 pokoje kuchnia 2 500, 2 pokoje kuchnia za dzierżawę zaraz wolne wskaże „Poznańska Informacja”. Fredry 1, II. zdw 83 647

Pokój
kuchnia Ławica, wydzierżawi właściciel. Adres wskaże Kurjer zdw 83 653

3 pokoje
kuchnie śródmieściu za dzierżawę wynajmie. Strzałkowski. (Śródka) Ostrówek 10. zdw 83 642

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza czynsz 2 lata zgóry. Oferty Oredownik zdw 79 693

Umeblowanego
pokoju z używaniem kuchni lub mieszkania pokojowego z kuchnią poszukuje młode małżeństwo. — Oferty Kurjer zdw 83 498

Mieszkania
3-4 pokojowego z kuchnią zaraz poszukuje wprost od gospodarza małżeństwo bezdzietne, czynsz zgóry 1-2 lat. Oferty Kurjer zdw 83 465

Mieszkania
1-2 kuchnia poszukuje od gospodarza dzierżawa 1-2 lat zgóry. Oferty do Kurjera zdw 83 504

Pokój
bez mebli lub pokój z kuchnią od gospodarza lub lokatora wynajmie, czynsz wedle umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 543

Szukam
mieszkania 2 pokojowego z kuchnią za 2 letnim czynszem. Oferty Kurjer zdw 83 698

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
1 pokój z kuchnią na 2 lub 3 pokoje z kuchnią z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 83 554

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany dla inteligentnego pana zaraz do wynajęcia Słowackiego 37, wysoki parter prawo. zdw 83 127

Pokój

bardzo ładny duży słoneczny, I. piętro, centr ogrzewanie światło elektr., wejście osobne od klatki schodowej widok na ogród, blisko opery do wynajęcia (ewent. 2 pokoje). Oferty Kurjer zdw 83 250

Pokój
umeblowany frontowy wynajmie zaraz. Niegolewskich 6, parter, prawo. zdw 83 468

Pokój
frontowy do wynajęcia. Kraszewskiego 13, III, pr. prawo. zdw 83 478

Umeblowany
stałej urzędniczej wynajmie, utrzymaniem lub bez 1. I. Patr. Jackowskiego 25, I lewo. zdw 83 545

Umeblowany
pokój z centralnym ogrzewaniem światłem elektr. łazienka od 1. I. 1930. Krasńskiego 4, parter, prawo. zdw 83 476

Elegancka
sypialnia. Kwaśnierska. Graniczna 15. zdw 83 480

Pokój
dla pań. Żupańskiego 3, I. wprost zdw 83 483

Dla
lekarza w śródmieściu 2 i więcej umeblowane pokoje do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 462

Przyjmę
pana na pokój. Gen. Umińskiego 7a, IV. lewo. zdw 83 456

Miesięczne
pokoje wynajmie Hotel Francuski. zdw 83 454

Pokój
dwóm lepszym panom wynajmie Szymański. Wielkie Garbary 29. zdw 83 510

Pokój
z używaniem kuchni małżeństwu wynajmie. Pamiątkowa 8a, IV. prawo. zdw 83 519

Pokój
dwuosobowy. Wierzbicice 16, II. wprost. zdw 83 518

Pokój
ładnie umeblowany z elektrycznym oświetleniem blisko Rynku Wildeckiego u samotnej, inteligentnej osoby, najchętniej starszej albo młodej pani do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 547

Przyjmę
panienkę na pokój zaraz lub 1. Woźna 17, podwórko, prawo, I. zdw 83 530

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Wejście wprost z klatki schodowej. Adres Kurjer Stary Rynek r w 8 003

Pokój
wynajmie. Łakowa 8, III, lewo. zdw 83 605

Pokój
umeblowany wolny. Półwiejska 38a, Sollich. zdw 83 601

Pokój
umeblowany wynajmie. Działynskich 10, wysoki parter, lewo. zdw 83 597

Pokój
umeblowany. Wielka 17, II. prawo. zdw 83 568

Centrum
pokój centralnym ogrzewaniem, światło elektr., telefon. Młyńska 4, Starkowa. zdw 83 555

Pokój
wynajmie. Jeżycka 46, II, prawo. zdw 83 583

Pokój
słoneczny frontowy do wynajęcia Pamiątkowa 6, III, wprost. zdw 83 587

Elegancki
pokój panu centrum. Adres Kurjer zdw 83 581

Pokój
zaraz albo 1. I. wolny. Malkowska, Czesława 17, pr. zdw 83 578

Niekrepujący
ładny pokój dla przyjeźdnego wynajmie zaraz. Adres Kurjer zdw 83 579

Eleganckie
2 pokoje dla małżeństw z utrzymaniem lub bez wolne od 1 stycznia. Telefon. Kaloryfery. Matejki 61, parter, prawo. zdw 83 599

Skromny
pokój panienki wynajmie. Adres Kurjer zdw 83 676

Elegancki
pokój umeblowany, światło elektryczne, fortepian, osobne wejście dla pana od 1. I. 30. Św. Marcina 47, III, prawo. zdw 83 647

Pana

na wspólny pokój z utrzymaniem 120.— Ogrodowa Nr. 2, II piętro, lewo. zdw 83 677

Wynajmę
pokój frontowy. Schubert. Jeżycka 36, II. piętro. zdw 83 667

Pokój
panom. Wiza. Wrocławska 13. zdw 83 682

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany. Waly Królowej Jadwigi 1, II, lewo. zdw 83 681

Pokój
dobrze umeblowany. Dąbrowskiego 41, IV. zdw 83 662

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Grobla 30, III, lewo. zdw 83 592

Pokój
od 1 stycznia wynajmie. Piasecki Skryta 13. zdw 83 665

2 umeblowane
pokoje do wynajęcia dla panów lub małżeństwa z używaniem kuchni. Warchlewski. Przeczniaka 2. zdw 83 638

Przyjmę
panienki lub ma żenstwo bezdzietne własną pościelą. Mostowa 29, IV. wprost, front. zdw 83 596

Pokój
1-2 osoby używalność kuchni bez inteligentnym. Wiadomość Reja 1, I. prawo. zdw 83 649

Pokój
solidnym panom lub panom. Słowackiego 39, III, prawo. zdw 83 166

Pokój
duży czysty dla 2 panów 1. I. 30. wynajmie. Kanałowa 15, parter, prawo. zdw 83 618

„Informator“ poleca
pokoje umeblowane dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 83 626

Śródmieście
pokój, światło elektryczne, parter, zaraz lub 1 stycznia. Wskaże Kurjer zdw 83 691

Umeblowany
pokój panu wynajmie Mazur, Skarbowska 14. zdw 83 706

Pokoik
czysty handlowy wynajmie (30 zł). Adres Kurjer zdw 83 675

12 SZUKA POKOJU

Dwie
studentki poszukują skromnego pokoju od 15 II. Oferty Kurjer zdw 72 360

Pokoi
2 lub trzech częściowo umeblowanych w pobliżu centrum, poszukuje solidny pan. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 83 494

2 panów
poszukują skromnego pokoju od 1. I. Oferty z ceną Kurjer zdw 83 493

Poszukuje
dwóch pokoi umeblowanych w jednym mieszkaniu od 1. I. 30 r. zgłoszenia z ceną do Kurjera zdw 83 486

Pokoju
poszukuje bezdzietne małżeństwo od stycznia Oferty Kurjer zdw 83 569

Poszukuję
pokoju większego, częściowo umeblowanego, na parterze, który mógłby również służyć na małą składnicę. Oferty Kurjer zdw 83 450

Na święta
zamieszkuje małżeństwo poszukuje eleganckiego pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 508

Od
1 stycznia poszukuje pokoju umeblowanego. Oferty z podaniem ceny i warunków do Kurjera zdw 83 541

Dwie
studentki poszukują w centrum umeblowanego pokoju. Pościel własna. Oferty z ceną włącznie z opalem i światłem zdw 83 722 Kurjer.

Przyjeźdny pan
szuka małego pokoju niekrepującem wejściem do 45 złotych. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 83 632

Od
15 stycznia poszukuje pokoju agyentka Uniwersytetu. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 640

Urzędniczka
poszukuje skromnie umeblowanego pokoju na Wildzie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 639

Pokoju

poszukuje 2 panów. Oferty Kurjer zdw 83 482

Poszukuje
od 1. lub 15. I. 30 r. 1 pokój w suterenie, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 83 573

13 LOKALE

Lokal
nadający się biuro, składnicę lub inne przedsiębiorstwo wprost od właściciela. Wąły 13b. zdw 83 057

2 duże
pokoje na biuro do wynajęcia. Działynskich 3. zdw 83 552

Składni
mniejszego nowoczesnego w centrum handlowym Poznania, poszukuje. Oferty Bydgoszcz, Skrytka pocztowa 86. n w 6 136

Składnica
przy św. Marcynie obszerne piwnice oraz parterowa ubikacja zaraz do wydzierżawienia. 1 labat. św. Marcina II. telefon 2597. zdw 83 630

14 DZIERŻAWY

Koncesje
na pełen wyszynk wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 83 461

Wydzierżawie
składy, rzeźnictwo tow. kolonijne, restauracje oraz mieszkanie 2 pokojowe z kuchnią do objęcia 10-15 tys. Koterwa. Kiekrz, powiat Poznań. zdw 83 565

Ubikacyj
suterenu (piwnice) 2 lub 1 większej centrum miasta poszukuje się od 1. I. 30 r. Zgłoszenia Kurjer zdw 6 366

Składnicę
maszynową z cegły 110 m². z bocznicą kolejową, na terenie dworca towarowego Poznań, z ubikacją, biurowym, natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 83 627

Dzierżawa
510 morgi ziemia pszenno-buraczana na jednym planie, w tem 100 morgi łąki, zabudowania pierwszorzędne dom 8 pokoi, inwentarz żywy, martwy, bardzo duży, całkowite żniwa, własne połowanie, 18 km. od Poznania, cena stała 60 000, morgi 120 funtów zaraz. Lech, Grobla 22, tel. 29-45. zdw 83 591

Skład
2 pokoje kuchnia w Barcinie od właściciela do wydzierżawienia. Pewna egzystencja dla zegarmistrza, fryzjera, skórnika. Zgłoszenia Żurek. Murowaniec, pow. Bydgoszcz. Pw 7 965-63.1167

Ubikacje
handlowe, 2 pokoje 70 m², centrum miasta Poznania, wysoki parter, ogrzewanie centralne światło elektryczne, na biura, hurtownie, zaraz do wydzierżawienia. Spiesznie zgłoszenia do Kurjera zdw 83 628

Bufet
przy dużej szklawie w centrum wydzierżawie na cały sezon. Zgłoszenia z ewentualnymi warunkami uprasza się do Kurjera zdw 83 607

15 UZDROWISKA

Krynica
pensjonat „Flora” Marii Kiepurka poleca pokoje komfortowo urządzone, otwarty cały rok. Wigilja, Drzewko. dw 3 549

Zakopane
Jaszczurówka pensjonat „Jarczyso” kuchnia pierwszorzędna, kanalizacja — elektryczność — pokoje ciepłe. zdw 82 739

Jaszczurówka
najwyższe położone uzdrowisko w Tatrach posiada jedyną w Polsce radioaktywną cieplinę naturalną położenie osłonecznione w centrum lasów świerkowych ideaalna miejscowość dla sportowców i pragnących prawdziwego odpoczynku, wspaniałe teryny narcyjskie i saneczkowe, całoroczna dogodna tania komunikacja autobusowa z Zakopanem (3 km) zarząd uzdrowiska poczta (Zakopane 2) i kościółek w miejscu drogi oświetlonej elektrycznie pierwszorzędna restauracja kawiarnia i najładniejsza sala dancinowa w uzdrowisku, nowoczesnie urządzone pensjonaty: Willa „Tatrzańska” Jarczyso, Świątów, Leontynówka i t. d Ceny 25 proc. niższe od urzęd. cennika zakopiańskiego. n w 5491

Jaszczurówka
Willa Tatrzańska” poczta Zakopane 2, nowowbudowany — pierwszorzędnie urządzone pensjonat poleca bardzo ciepłe, słoneczne pokoje cena z utrzymaniem i dodatkami 12 do 14 zł Prospekty na żądanie n w 5 479

16 OSOBISTE

Z...
Wiem co zaszło, żal mi Ciebie, tęsknie. Marysienka, zdw 82 888

Za
długi córki mej Pelagii, która opuściła mój dom nie odpowiadając. A. Pawlak. Krzyżowa 8, zdw 83 695

Dla
mejsiostry wdówki, lat 34, jedno dziecko, 3 pokoje i 3 000 gotówki poszukuje męża. Panowie zdrowo myślący zechcą zgłosić s fotografią do Kurjera zdw 83 495 Anonimy do kosza.

Dla
siostry mej sieroły, przystojnej, inteligentnej brunetki lat 22, posiadającej 10 tys., z powodu zupełnego braku znajomości, poszukuje męża Panowie kupcy, urzędnicy, nauczyciele zechcą swe oferty skierować do Kurjera Pozn. zdw 83 471. Rzecz traktuje się poważnie.

Kupiec - bławatnik
lat 29, posiadający własny skład bławatów, wartości 50 tysięcy, poszukuje żony z posagiem. Oferty z fotografią proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 83 712

21 ZGUBY

Pince - nez
binokle z rączką zgubiono na przystanku tramwajowym przy Parku Wilsona Proszę oddać u portjera w Zamku. zdw 83 472

Panna
lat 23, z wyższym wykształceniem posiada 7 tys. pozna panna tyko kulturalnego. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 83 457

Życzenie gwiazdkowe
Urzędniczka sympatyczna, gospodarna, relig. lat 30, pragnie poznać pana na stanowisku celem zamążpójścia. Panowie ponad lat 30 zechcą laskawie nadesłać zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 83 5/5

Inteligentnego
pana na lepszym stanowisku pozna młoda, niezależna wdowa, posiadająca mieszkanie. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 557

24 NAUKA

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 7405-48,201

Kursy stenografii
pisanie na maszynie. Kantaka I, II, piętro. zdw 81 472

Sześć-ósmym
najnowszy taniec sezonu udziela Vala Jennings, Ratajczaka 29, III, lewo. dw 3593

Tani kurs tańców
półtoramiesięczny 20 zł. Opaliński, Mielżyńskiego I, II, 6.30-9. zdw 83 243

Komplety baletowe
Przypieszony kurs. Układy tańców wszystkich stylów epok na rodów. (Gimnastyka, Rytmoplastyka dla dzieci. Kierownictwo Artystów Baletu, sw. Marcin 18, III, lewo. bpw 1104

Bilans
księgowość załatwiam, lekcje u dzielam. Kurjer zdw 83 356

Vala Jennings
wyucza tańców najnowszych. — Komplety, lekcje prywatne. Wpisz 3-7. Ratajczaka 29 III, lewo.

Matematyk
potrzebny dla siódmioklasistki. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 330

Třebacz
(obligat) woły od 1. I. 30 ewentl. zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 678

Angielka
udziela lekcji gruntownie. Kurjer zdw 83 664

Kursy
stenografii polskiej, niemieckiej, pisanie na maszynie, księgowości rozpoczynam 21 stycznia. Tyrzan Zaworska, Strzelecka 33. bpw 1134-5

25 MUYKA

Potrzebni
rutynowani pianista i skrzypek z repertuarem do kina od 1 wżgl. 15 stycznia. Oferty do kina Pałac, Inowrocław. zdw 83 099

Kwartet
pierwszorzędny, salonowo dancinowy, woły od 1 stycznia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 83 608

Pianista
do duetu lub trio woły. Oferty Kurjer zdw 83 619

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej t. eciej cenie drobnych

Panienska
lat 23, ukończyła 5 klas gimnazjum, szkołę handlową i szkołę wychowawczą - gospodarczą — przyjmie posadę za małym wynagrodzeniem jako kasjerka-sekretarka. Może się zająć dziećmi, pomagać w lekcjach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 82 960

Gospodni kucharka
znająca wykintne gotowanie, z kilkuletnią praktyką, dobrymi poleceniami, poszukuje posady na majątek lub w mieście, najchętniej na wsi, jako gospodni z gotowaniem lub bez od 1. I. 1930. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 908

300 zł
za wyszukanie posady biurowej w banku lub innej poważnej instytucji da młody inteligentny ksiązkowy. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8001

Rzeźbiarz
poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 8 3101

Panienska
z ukończoną szkołą handlową i pisząca na maszynie poszukuje pracy od rana do godziny 3 po południu. Oferty Kurjer zdw 81 770

Panienska
z ukończoną szkołą wydziałową, umiejąca pisać na maszynie znająca robotki, poszukuje posady do biura lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 82 880.

Pierwszorzędny
jazzbandzista od 1. I. 30. woły. Schikanowski, Grudziadz, ulica Długa 14. zdw 82 881

Kasjerka - biuralistka
z bardzo dobrego domu szuka jakiegokolwiek posady. Kurjer zdw 82 918

Szyje
pierwszorzędnie, szybko i tanio w domu i poza domem. Sw. Marcin 43, Time. zdw 83 371

Panna
lat 31, z lepszej rodziny, skromna znająca wszelką prace domowa oraz szycie, szuka posady jako samodzielna, wyręczycielka lub do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 83 383

Szofer - ślusarz
sumienny, uczciwy i bezwarunkowo trzeźwy poszukuje posady najchętniej na autobus lub ciężarówkę. Gwarancje mogę dostarczyć. Oferty do Kurjera zdw 83 172

Ksiązkowy
z długoletnią praktyką piszący na maszynie, poszukuje posady od Nowego Roku za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 83 176

Emerytowany
kapitan poszukuje odpowiedniego zajęcia, jako administrator, lub zarządca majątku lub nieruchomości. Oferty uprasza do Kurjera Pozn. pod zdw 83 410

Panienska
inteligentna przystojna poszukuje posady do cukierni lub piekarni ewentl. z kaucją. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 83 179

Poszukuje
posady woźnego, inkasenta lub innej posady biurowej z kaucją. Okolica obojetna. Kurjer zdw 83 177

Agronom
z wyższym wykształceniem, 12 letnia praktyka w renomowanych gospodarstwach Wielkopolski posiadający chlubne świadectwa i rekomendacje poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 799

Służąca
do wszystkiego szuka posady zaraz lub 1. I. Oferty Kurjer zdw 38 542

Maszynistka
znająca prace biurowe także adwokackie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 540

Ksiązkowa
samodzielną poszukuje posady od 1. 2. lub 1. 3. 30 r. Oferty Kurjer zdw 83 414

Dentysta asystent
szuka posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 558

Szycia
wieczorami wyucze sie. Oferty Kurjer zdw 83 574

Ogrodnik
samotny, pracowity, dzielny w swym zawodzie, posiadający znakomite świadectwa większych majątków, w których kilkanaście lat pracował, również handlarz, myśliwy, bartnik, poszukuje posady zaraz, względnie później. Oferty Kurjer zdw 83 616

Nauczycielka
z kilkuletnią praktyką i zezwoleniem rządowym poszukuje posady na wsi do dzieci od lat 7-10. Obecnie w przykrem położeniu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 83 614

Młynarz
lat 23, woły od wojskowości, poszukuje stałej posady zaraz lub od 1. I. 1930, zna także reparacje maszyn różnych systemów. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 83 613

RYUNKI KLISZE WZORY OGŁOSZEN REKLAMOWYCH
Reklama
Drukarni Polskiej S.A.
AL.MARCINKOW/KIEG/OI7
TEL. 44-61

Osoba
która ma już cośkolwiek nauki gotowania, pragnie przyjąć posadę elewki kuchennej na majątku od 1. I. lub od 15. I., celem lepszego wydoskonalenia się w gotowaniu i gospodarstwie domowym. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8 094

Starsza
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 83 673

Posługi
z praniem zaraz lub 1 stycznia poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 680

Panienska
z ukończoną szkołą handlową, dłuższą praktyką biurową, poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 600

Zdolny kupiec
z prowincji, z klijentelą branz kolonialno-drogeryjnej, dobrze ustożunkowany, energiczny i pomyslowy organizator, poszukuje posady podróżującego. Branza obojetna. Oferty Kurjer zdw 83 683

Panienska
lat 20, znająca szycie, haftowanie, przyjmie posadę do dzieci zaraz lub później, miejscowość obojetna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 607

Syn
wdowy wojennej, liczący lat 17, który przez nieszczęśliwy wypadek utracił prawa ręce, poszukuje posady. Petent może okazać się bardzo dobrymi świadectwami szkolnymi. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 29-94. zdw 83 663a

Getry męskie
w najlepszym wykonaniu od 4,⁵⁰
poleca
Katamajski
Pw 8 0112-51,87/8

Pomocnik piekarski
bardzo solidny, z dobrej rodziny poszukuje posady w Poznaniu lub okolicy od 1 stycznia (później) Oferty Kurjer zdw 83 549/50

Dziewczyna
uczciwa, sumienna, bardzo dobrze samodzielnym gotowaniem poszukuje posady jako kucharka od 1. I. 1930. Oferty Kurjer zdw 83 609

Ksiązkowy
korespondent polsko-niemiecki, z dłuższą praktyką we większych przedsiębiorstwach, uczciwy, obowiązkowy, poszukuje od 1. 4. 30 lub przedz stałej odpowiedniej posady. Dobre świadectwa i referencje. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 83 713

Maszynistka
młodsza z dłuższą praktyką adwokacką, szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 83 645

Panienska
młoda, lubiąca gospodarstwo wiejskie poszukuje praktyki na wsi celem wyuczenia się wszelkich robót oraz szycia i reparacji. Łaskawe oferty pod adresem Domu Koszwały, poczta Dobro, koło Nieszawy, dla I Z zdw 82 870

Kucharka
dobrze polecona, która gotowała na dużych przyjęciach przyjmie gotowanie w restauracjach lub prywatnie Oferty Kurjer zdw 83 193

Ksiązkowa - kasjerka
z kilkuletnią praktyką z wykształceniem handlowym poszukuje od powiedniej posady Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Stary Rynek rw 8 078

Prośba Inwalida
Wojenny, handlowiec, destylator przykrem położeniu prosi o jakiegokolwiek zajęcie. Łaskawe oferty Kurjer zdw 83 487

Urządnic gospodarczy
lat 32, z ukończoną szkołą rolniczą, z praktyką gospodarczą, bardzo wzorowo prowadzonych, poszukuje posady od 1. I. 30 r. lub później, okolica obojetna. Józef Szczepaniak Włoszakowice, pow. Leszno. zdw 83 505

Bona
wychowawczyni z dobrimi świadectwami, znająca szycie i robotki poszukuje posady od 1. I. 30. Adres wskazuje Kurjer zdw 83 647

Posługi
poszukuje zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 83 460

Osoba
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 83 449

Linotypista
przyjmie posadę natychmiast. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 83 522

Inteligentny
pan, lat 22, woły od wojska, średnio wykształcenie, znajomość języka polskiego, niemieckiego, francuskiego i niderlandzkiego. — Kurs stenografii i pisanie na maszynie, poszukuje posady w banku lub biurze od 1. I. 1930. (miejscowość obojetna). Oferty Kurjer zdw 83 507

Aptekarz
asystent poszukuje posady zastępczą. Łaskawe zgłoszenia Młyńska 12, I. prawo. „Aptekarz”. zdw 82 882

Młodsza
panienka znająca księgowość, pisanie na maszynie i stenografie polską, poszukuje posady od 1. I. 30, miejscowość obojetna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 83 477

Fryzjerski
pomocnik starszy poszukuje posady na prowincji zaraz lub później. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 83 520

Gospoia
w średnim wieku z dobrimi świadectwami z dłuższą praktyką poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer zdw 83 546

Ogrodnik
kawaler dzielny w swym zawodzie poszukuje posady od 1. lub 15. I. ewentl. również jako portier. Oferty Kurjer zdw 83 506

NAJLEPSZE WINA KRAJOWE
MNICH-CHATEAU DE VINPOZ
KANTOROWICZA
Pw 7581-48,260

Potrzebny
inkasent do składu, kaucja 2.000 zł, na pensje i prowizje. Oferty do Kurjera zdw 83 479

Służąca
uczciwa do wszystkiego z dobrem gotowaniem do dwójga osób potrzebna. Zgłoszenia od godz. 10-5 Przemysłowa 71, przy zbiegu Towarowej w biurze. zdw 83 458

Biuralistka
(siła młodsza) znająca żurnal amerykański, język polski i niem., pisząca biegle na maszynie potrzebna do pomocy sekretarza. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i wysok. wymag. wynagrodz. przesiać zaraz do Zarządu Maj. Unisław, pow. Chełmno. dw 3652

Kucharki
z bardzo dobrem gotowaniem i pokojówki poszukuje od 1. I. 30 r. Zgłoszenia: Borszevska, ulica Jasna 14, I. ptr. zdw 83 502

Dziewczyna
obeznana z oddaniem wód mineralnych. Zgłoszenia od godz. 10-11. Wierzbicice 53, p. I. zdw 83 512

Uczeń
potrzebny. Warsztaty mechaniczne. Górczyn, Szosa Okrężna. zdw 83 544

Stenotypistka
pisząca zupełnie biegle po polsku i niemiecki, znająca stenografie potrzebną od 1. I. 30 r. Zgłoszenia do Związku Gospodarczego Śródmiejski Mleczarskich, Poznań, Składowa 4. dw 3 637

Dziewczyna
potrzebna. Wały Jagiełły 3, skład. zdw 83 225

Posługaczka
potrzebna. Adres Kurjer zdw 83 572

Pomocnik
fryzjerski dobra siła, biegle także w strzyżeniu pań zaraz lub od 1 stycznia potrzebny. Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza Z. Sikorski, mistrz fryzjerski, Środa ul. Kościelna. zdw 83 559

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Wjazdowa 8. zdw 83 582

Panie
do podróżowania na miasto i prowincje poszukiwane. Śniadeckich 18, parter, lewo. zdw 83 584

Agentów
jeszcze kilka potrzebuję. Śniadeckich 30, II, 4-7. Kw 1374

Posługaczka
potrzebna zaraz. Sw. Wojciech 21, Hoffmann. rw 8 095

Bufetowa
z praktyką potrzebna od 1 stycznia 1930 r. Zgłoszenia z świadectwami. Hotel pod Lwem, Inowrocław. dw 3 640

Pielęgniarka
potrzebna z końcem grudnia do położnicy i niemowlęcia. Zgłoszenia z referencjami i warunkami. Dr. Mikolajczyk, Grodzki Poznański. zdw 82 307

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
młoda, uczciwa może się zgłosić zaraz. Ul. Polna 8, 1. ter. zdw 83 654

Fryzjerski
pomocnik zaraz potrzebny. Kanaluwa 3. zdw 83 377

Zastępcy losowil
Placimy wam przeszło 3 raty prowizji, koszta podróży patent. Ze względu na nowość dotychczas nieznaną, zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pouczamy Oferty składac: Lwów, Skrytka Pocztowa 165 nw 6068

Fryzjerka
potrzebna. Kantaka 6. zdw 82 913

Pokojowa
uczciwa z dobrimi świadectwami potrzebna zaraz lub 1 stycznia. Poznań, Cicha 17, willa. zdw 83 448

1 500 — 3 000
złoty miesięcznie zarabia zdolny zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja, zdolnym pensja, patent, kolej, diety. Uwaga! Ułatwiona sprzedaż — najniższy cen! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących pouczamy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 206. nw 5304

Apteka
w Bydgoszczy poszukuje zaraz lub od Nowego Roku dobrze poleconej siły pom. żeńskiej do taksonowania recept i pisania rachunków. Zgłoszenia z podaniem pensji i referencji do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 600

Fryzjer damski
i fryzjerka potrzebni zaraz. — „Fryzjer Monopol”. Sew. Mielżyńskiego 21. zdw 82 972

Preparator
zdolny potrzebny do pracowni wyznaczania ptaków i zwierząt w Warszawie. Oferty „Nr. 13 306”. Biuro Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115. nw 6 137

Dzielnia
ekspedientka z dłuższą praktyką do składu rzeźnickiego zaraz potrzebna. Stanisław Górski, Poznań, Wroniecka 18. zdw 83 403

Gospodni
dobrze polecona potrzebna w majątku od 1 stycznia. Odpis świadectw, podanie pretensji i fotografie, która się zwróci uprasza przesiać do Kurjera zdw 83 474

Służąca
zgrabna potrzebna zaraz do wystęskiego. Sw. Wojciech 14/15. Kaw. ka. zdw 83 464

Fryzjerka
dzielnia może się zgłosić. Poznańska 22. zdw 83 617

Kalkulator
kalkulacja wstępna z dłuższą praktyką, obeznany z nowoczesną obróbką drobnych części metalowych (stal, mosiądz, aluminium) ręczną i maszynową, potrzebny zaraz na prowincje. Oferty z odpisami świadectw i curriculum vitae z podaniem warunków do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 3 646

Panienska
do posytek, pomocy składzie może się zgłosić. Jankowska, Strasia 3, IV, piętro, nona, godz. 20. zdw 83 693

Służąca
umiejąca trochę gotować potrzebna zaraz. Antoniewicz, Wierzbicice 3, I, lewo. zdw 83 700

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Aleje Marcinkowskiego 5, Gołabek i Ska. zdw 83 705

Uczennica
z stenografią potrzebna zaraz do biura. Zgłoszenia piśmienne Kurjer zdw 83 688

Dziewczyna
posługaczka potrzebna. Wojciecha 10, II, prawo. zdw 83 594

Służąca
z praniem i prasowaniem zaraz potrzebna. Skład kwiatów, sw. Marcin 64. zdw 83 588

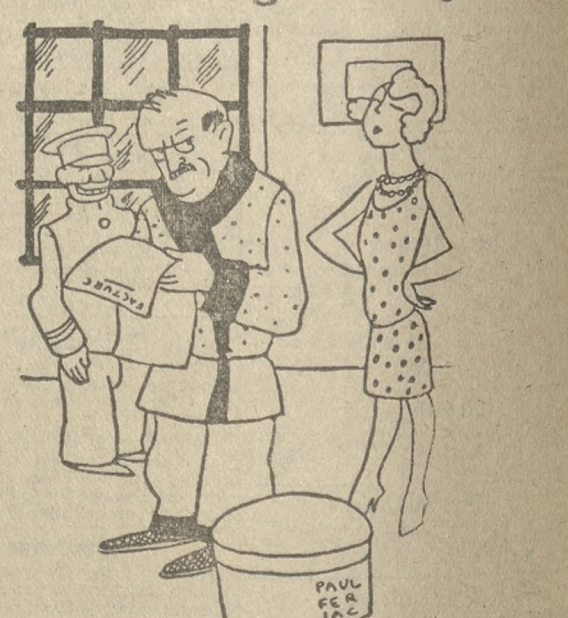
Kasjerka - ksiązkowa
sumienna, obowiązkowa, biegle w liczeniu rabatów i procentów, znająca system kartoteki, warunkiem ładny charakter pisma, zaraz. Oferty z podaniem referencji i wysokości pensji do Kurjera zdw 83 655

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Nowicki, Dabrowskiego 56. jw 3 163

Potrzebna
posługaczka zaraz. Bukowska 26, Gzowska. jw 3 161

ŚNIEG TATRZAŃSKI
NAJSZLACHETNIEJSZY KREM DO PIELĘGNOWANIA CERY
FALKIEWICZ-POZNAŃ
Kw 1315

Humor zagraniczny

— Mężulku, kupiłam sobie parę bucików! teraz moda jest jaszczórca skórka.
— Bardzo praktyczna moda, ale po co ci w takim razie potrzebne buciki?
(Journ. Amus. Paryż) S. F.

Przedpłata
na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i Nowiny Sportowe w Poznaniu w kwiecień 4.00 w agencjach w mieście 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 4.70 z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4.94 kwartalnie 14.80, pod opaską w Polsce 5.00, pod opaską w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 15 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznoimi 240 gr. Od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża do wydania wieczornego do godz. 10. w dn. przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (fustet) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.